

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
471

Subotica, 6. travnja 2012. Cijena 50 dinara

SUBOTIČKA GIMNAZIJA:
UPOZNAVANJE S PROBLEMIMA

SLAMA ODUSEVILA
SPLIĆANE

FRANJEVAČKI SAMOSTAN U BAČU
VAPAJ ZA REKONSTRUKCIJOM

USPJESI TAMBURAŠA
MUZIČKE ŠKOLE U SUBOTICI

INTERVJU
ANĐELA HORVAT

SRETAN
USKRS

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Energetska platna kartica

ŠTEDI NOVAC I ENERGIJU

infoTelefon
021 488 4452
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u
gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORDEV PUT 2 TEL: 024 555-465

СРЕЋАН УСКРС !
SRETAN USKRS !
KELLEMES HÚSVÉTI
ÜNNEPEKET KÍVÁNUNK !

JKP «Водовод и канализација» Суботица
JKP «Vodovod i kanalizacija» Subotica
Vízművek és Csatornázási Kommunális Közvállalat Szabadka

Umjesto slanja pojedinačnih čestitki novac ćemo uplatiti Hrvatskom društvu za pomoć učenicima »Bela Gabrić«

SADRŽAJ

AKTUALNO

Sastanak s ravnateljicama škola u općini Bač

POTPORA IZUČAVANJU HRVATSKOG JEZIKA.....6

Predstavnici HNV-a na Radiju Novi Sad

RAČUNALO ZA UREDNIŠTVO NA HRVATSKOM JEZIKU.....7

TEMA

Janko Veselinović u posjetu hrvatskim institucijama

UPOZNAVANJE S PROBLEMIMA NA »LICU MJESTA«.....8-9

INTERVJU

Anđela Horvat, članica I O HNV-a
KAMPANJOM DO VEĆEG BROJA DJECE U HRVATSKIM ODJELIMA.....12-13

SUBOTICA

Uspjesi tamburaša Muzičke škole u Subotici

RAD KOJI REZULTIRA NAGRADAMA.....22-23

DOPISNICI

Predstavljena knjiga fra Josipa Špehara

RELEVANTNI PODACI NA JEDNOM MJESTU.....25

»Gubec«, škola i župa u zajedničkom projektu za bolje sutra

PROJEKTI U TAVANKUTU...26-27

KULTURA

Tečaj figuralnog crtanja u Subotici nakon Drugoga svjetskog rata

LIKOVNO STVARALAŠTVO ZA VRIJEME AGITPROP KULTURE...32-33

SPORT

Josip Buljovčić, nogometaš NK Zrinjski 1932

USPJEŠAN PROLJETNI START...49

SASTANAK ČELNIKA HNV-A S RAVNATELJICAMA ŠKOLA U OPĆINI BAČ

Potporna izučavanju Hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture

Svi nazočni su izrazili spremnost na suradnju, a prosvjetna inspektorica naglasila je otvorenost lokalne vlasti za ostvarenje i unapređenje svih prava manjinskih nacionalnih zajednica u općini Bač

Čelnici HNV-a kojega su predstavljali predsjednik Izvršnog odbora Darko Sarić Lukendić, tajnik HNV-a Željko Pakledinac, te članica Izvršnog odbora zadužena za obrazovanje Anđela Horvat, posjetili su u utorak 3. travnja, OŠ »Ivo Lola Ribar« u Plavni gdje je upriličen sastanak sa svim ravnateljicama škola ovoga područja.

U prostorijama škole goste je dočekala ravnateljica ove ustanove Svetlana Nedimović, a sastanku kojega je otvorio Željko Pakledinac nazočile su sve ravnateljice osnovnih škola uključujući i srednju poljoprivrednu školu u Baču. Na sastanku je bila i prosvjetna inspektorica koja je ujedno predstavljala lokalnu vlast općine Bač.

Željko Pakledinac je predstavio goste i novu članicu Izvršnog odbora zaduženu za obrazovanje, koja je došla po prvi put u ovo mjesto upoznati se s nastavom Hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u Plavni i Vajskoj, te mogućnosti uvođenja ovoga predmeta i u druge škole.

U svom prvom obraćanju nazočnima Anđela Horvat je naglasila da joj je poznato da se ovdje u dvije škole izučava ova nastava te je istaknula mogućnost nastavka školovanja na ovom jeziku u Subotici gdje je moguće organizirati i domski smještaj i druge povoljnosti za učenike s ovih prostora. Sastanak je bio veoma konstruktivan, ravnateljice su bile dobro pripremljene, a na sva pitanja predsjednik i članica IO HNV-a davali su transparentne odgovore.

KADROVI SU JOŠ UVIJEK PROBLEM

Na osnovi sagledavanja situacije postignuta je potpuna suglasnost o svim pitanjima, a usvojeni su i konkretni zaključci. U školi u Plavni, gdje je ova nastava najprije uvedena, sve funkcionira besprijekorno, problem je jedino u kadrovskom rješenju jer je na ovom području teško pronaći kvalificiranu osobu koja ispunjava sve uvjete za rad. Seminari koji se pripremaju otklonit će djelomice i ovaj problem. U

S učenicima u plavanjskoj školi

Vajskoj, glede ovog pitanja, nema problema jer je kadrovsko rješenje sukladno propisima. U Selenči gdje Hrvata ima vrlo malo, za ovu nastavu zasa-da nema potrebe, ali pozitivna iskustva nastave na manjinskim jezicima koje je ravnateljica ove škole izložila, mogu koristiti kao dobar primjer i HNV-u. U Bačkom Novom Selu također je mali broj Hrvata i nema interesa za ovaj predmet, ali se upravo radi na uvođenju bošnjačkog jezika jer u ovome mjestu živi znatan broj pripadnika ove nacionalne manjine. U srednjoj poljoprivrednoj školi razmišlja se o osnivanju odjela na slovačkom, a za izučavanje hrvatskog još nema uvjeta.

NASTAVA IZVEDIVA U BAČU

U ovom trenutku jedino se u Baču mogu poduzeti konkretne mjere da se uvede Hrvatski s elementima nacionalne kulture, iako je i tamo problem s nastavnim kadrom. Ipak, dobrom voljom svih i to je ostvarivo. Morala bi se uraditi ponovno anketa uz dobro organizirane roditeljske sastanke, jer bez pravih informacija ovo obrazovno područje je teško unaprijediti. U

ovoj školi trenutačno se radi na uvođenju izučavanja mađarskog jezika za zainteresirane učenike, a paralelno s tim vrlo je vjerojatno da bi mogla započeti i nastava izučavanja Hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture.

Svi nazočni su izrazili spremnost na suradnju, a prosvjetna inspektorica naglasila je otvorenost lokalne vlasti za ostvarenje i unapređenje svih prava manjinskih nacionalnih zajednica u općini Bač.

Anđela Horvat, skupa s ravnateljicom i pedagogicom škole u Plavni, održala je nakon sastanka razgovor s učenicima koji izučavaju Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, s mlađom i starijom skupinom. Većina njih su i članovi mjesne kulturne udruge »Matoš« s kojom škola tijesno surađuje. Ravnateljica je naglasila da je jako zadovoljna s učenicima koji su uspješni u mnogim područjima, nastupaju na svim školskim priredbama, osvajaju nagrade, radovi im se objavljuju u »Hrvatskoj riječi«, te je izrazila žaljenje što se rastaje s osmašima koji uskoro napuštaju ovu školu zbog nastavka školovanja u srednjim školama.

Zvonimir Pelajić

Svetlana Nedimović, Anđela Horvat i Željko Pakledinac

PREDSTAVNICI HNV-A NA RADIJU NOVI SAD

Računalo za uredništvo na hrvatskom jeziku

Razgovaralo se o mogućnosti svakodnevnog emitiranja radijskog programa na hrvatskom jeziku, zapošljavanju novih suradnika kao i o pitanju lektora

Predstavnici Hrvatskoga nacionalnog vijeća *Darko Sarić Lukendić*, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a i *Ankica Jukić Mandić*, članica IO HNV-a zadužena za informiranje u četvrtak 29. ožujka održali su sastanak s ravnateljem Radija Novi Sad *Jožefom Klemom* na kome se ponovno razgovaralo o mogućnosti svakodnevnog emitiranja radijskog programa na hrvatskom jeziku, zapošljavanju novih suradnika kao i o pitanju lektora. S obzirom da su od zadnjeg susreta ova pitanja ostala otvorena, u četvrtak se razgovaralo o mogućim rješenjima. Klem je istaknuo kako mogućnosti za svakodnevno emitiranje postoje, ali se moraju obaviti još neki razgovori jer bi to dovelo do promjena u svakodnevnoj radijskoj shemi. Također je istaknuo kako je nova sistematizacija radnih mjesta unutar kuće pri kraju, te da se prema toj sistematizaciji pruža mogućnost za još neka radna mjesta unutar hrvatske redakcije. Pitanje financiranja honorarnih suradnika za sada će morati sačekati rebalans proračuna koji se očekuje polovicom godine.

PROGRAM NA HRVATSKOM SVAKODNEVNO!?

Ovom prigodom predstavnici HNV-a darovali su računalo uredništvu na hrvatskom jeziku Radija Novi Sad. Ankica Jukić Mandić, članica IO-a zadužena za informiranje izjavila je: »Kako smo započeli i ostavili otvorena neka pitanja neophodno je bilo ponovno susresti se i vidjeti dokle smo došli i u kom smjeru nastaviti suradnju. Zasad imamo pozitivne nagovještaje da bi se radijski program na hrvatskom jeziku

mogao emitirati svakodnevno što bi nam puno značilo jer bismo tako redovito bili prisutni putem radijskih valova u domovima naših slušatelja. Bitno je da možemo računati da će nova sistematizacija radnih mjesta ostaviti prostora za zapošljavanje u našoj redakciji. Nadam

je u nekoliko navrata doniralo računala mađarskoj redakciji, a isto tako je Slovačko nacionalno vijeće dalo tehnička sredstva slovačkoj redakciji. Ovo je treći put da neko od nacionalnih vijeća pomaže. To nam je veoma značajno, obzirom na financijske probleme s kojim se kuća

la koje će služiti, između ostalog, za pripremu i montažu priloga. Na sličan način smo prošle godine pomogli radijsku redakciju Radio Subotice kupovinom dva računala s pripadajućim programima, te ekipu koja radi u okviru neovisne produkcije radijsku emisiju na Radio Baču.

Darko Sarić Lukendić, Ankica Jukić Mandić, Jelena Tumbašić i Jožef Klem

se i da će rebalans proračuna osigurati sredstva za honorarne suradnike koji sada, od lektora preko kolega koji šalju priloge, rade volonterski. Drago mi je što smo urednici programa na hrvatskom jeziku *Jeleni Tumbašić* uručili računalo iz dva razloga. Ponajprije kako bismo pokazali da HNV brine o svim područjima koja su u njegovoj ingerenciji i nastoji izaći u susret svim zahtjevima, te da urednica može nesmetano pripremati emisije ne čekajući red za korištenje drugih računala.»

ZNAČAJNA POMOĆ

U povodu uručjenja računala od strane HNV-a Jožef Klem je rekao: »Dosad su Mađarsko nacionalno vijeće i Slovačko nacionalno vijeće pomogli redakcije Radija Novi Sad. Mađarsko nacionalno vijeće

suočava. Planiramo i ubuduće održavati takvu vrstu suradnje s nacionalnim vijećima, ne samo radi opremanja pojedinih redakcija, nego i kupnje predajnika koji bi osigurali da se program Radija Novi Sad čuje na cijelom teritoriju Vojvodine.«

»Vrijeme koje je ostavljeno za naš radijski program, u okviru programske sheme, je bitno manje nego što ga imaju neke druge nacionalne zajednice o čemu smo i danas razgovarali. Nadam se da će se i to pitanje u skorije vrijeme riješiti«, kazao je Darko Sarić Lukendić

Ističući značaj ovakvog oblika pomoći radijskoj redakciji, Darko Sarić-Lukendić je rekao: »Ovo je prva prigoda da izravno pomognemo hrvatsku redakciju darivanjem prijenosnog računala

Prošle godine smo sredstvima HNV-a kupili profesionalne diktafone te omogućili da ta emisija ima, u tehničkom smislu, kvalitetnije priloge. Osobito mi je drago da smo nakon duljeg vremena uspjeli postići dogovor i konačno pokrenuli pitanje emitiranja radijskog programa na hrvatskom jeziku na RTV čime je hrvatska nacionalna manjina došla u priliku da ima iste ili slične mogućnosti kao što u okviru prava na informiranje na svom materinskom jeziku imaju neke druge nacionalne zajednice u Vojvodini. Također, treba istaknuti da vrijeme koje je ostavljeno za naš radijski program, u okviru programske sheme, je bitno manje nego što ga imaju neke druge nacionalne zajednice o čemu smo i danas razgovarali. Nadam se da će se i to pitanje u skorije vrijeme riješiti.«

Mila Horvat

USKRSNA PORUKA DR. IVANA PENZEŠA, SUBOTIČKOG BISKUPA

Kršćanska braćo i sestre!

Kristovo uskrsnuće najvažniji je razlog na kojemu temeljimo naše povjerenje i našu nadu u Boga. Krist je gospodar života i smrti. On je uskrsnuo, te će i nas jednog dana, prema našim djelima, primiti u svoje zajedništvo kroz svu vječnost ili će, poštujući našu volju da živimo bez Boga, dopustiti da kroz svu vječnost budemo bez zajedništva Božje ljubavi.

Vjera u uskrsnuće daje nam novu perspektivu, novi pogled i novi kut gledanja. Uči nas da najvažnije nije ono što ljudi smatraju uspješnim i velikim, nego ono što je u Božjim očima veliko. Bogataši tako smatraju da već imaju svoju utjehu. Dopuštaju da ih novac i imetak zaveđu pa svoje pouzdanje ne stavljaju u Boga, nego u propadljivo bogatstvo, kojim pak ne mogu kupiti vječni život. Bogatstvo samo po sebi nije loše. Loša je nerazborita navezanost na materijalna dobra. Tako bogataši zatvoreni u svoja materijalna dobra osiguravaju samo sebe, ne mareći za siroma-

he svih vrsta oko sebe, utjehu i sreću nalaze na ovom svijetu. To je kapital koji iz perspektive uskrsnuća i vječnoga života ništa ne vrijedi. Puno je vrijednije podijeliti svoj kruh s gladnima, pomoći obespravljenima.

Bog nas uvijek poziva na istinsku radost, a Đavao nam podvaljuje grešne zabave, razuzdana slavlja, pretjerane užitke i hedonizam. Smijehom i bukom možemo nadglasati plač tužnih, molbe potrebnih i vapaje ostavljenih, ali oni tako neće nestati. Neće nestati nepravde u svijetu ako za nju ne želimo čuti. Ne htjeti ispraviti zlo jednako je kao činiti ga. Prešućivati nepravdu jednako je kao i činiti nepravdu.

Perspektiva Isusova uskrsnuća rasvjetljuje naš život i daje nam jasne upute kako trebamo živjeti. Proroci tame i propasti odasvud nas salijeću i zavode svojim ispraznim frazama. Nude budućnost bez Boga, laž i ništavilo. Pozivaju nas da se odrekemo Boga kao nečega što je zastarjelo, što ne priliči modernome čovjeku. Nagovaraju nas da se odrekemo života, a prihvatimo smrt.

Mi koji promatramo svijet iz perspektive uskrsnuća nikada se ne smijemo umoriti činiti dobro i svojom ljubavlju pokazivati jedini pravi put koji vodi k sreći i miru. Ne smijemo šutjeti. Ne smijemo nikada prestati dizati

glas u obranu obespravljenih. Ne smijemo nikada popustiti pred onima koji vrijeđaju dostojanstvo bilo kojeg čovjeka. Ne smijemo nikada pristati na to da se zlo smatra dobrim, laž istinom, a zablude ispravnim putom.

Mi kršćani pozvani smo moliti za cjeli svijet. Moliti za one

koji su ugroženi, za one koji su u napasti, da im Bog dade snage izabrati pravi put. Za one koji odolijevaju, da ostanu u Božjoj milosti. Za one koji su pali, da se na pravi put vrate.

Ovim mislima želim svima sretan Uskrs i obilje blagoslova od uskrslog Spasitelja!

+ Ivan biskup

Krist je gospodar života i smrti

SRETAN USKRS!

Nada Uskrsloga neka krijepi sve koji čine napore za boljitak kulture Hrvata u Vojvodini!

SRETAN USKRS!

NAJVEĆI KRŠĆANSKI BLAGDAN – USKRS – SVIMA NAMA OSVJETLJAVA PUT PREMA ZAJEDNIČKOM DOBRU, TEMELJENOM NA KRŠĆANSKIM VRIJEDNOSTIMA MIRA, PRAVDE I DOSTOJANSTVA ČOVJEKA. NEKA NAM RADOST USKRSA OŽIVI ZAJEDNIŠTVO U OBITELJIMA I BUDE OHRABRENJE NAŠEM NARODU U SVEMU ŠTO NAM ŽIVOT DONOSI.

HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE

6. travnja 2012.

USKRSNA PASTIRSKA PORUKA 2012. GODINE

Radost nad trijumfom Boga, vječne istine i vječne ljubavi

Ako Krist nije uskrsnuo, uzalud je doista propovijedanje naše, uzalud je vjera vaša (1 Kor 15,14)

Uskrsna liturgija Crkve odiše danas posebnom radošću jer se radi o najsvečanijoj svetkovini nebeskog pobjednika Isusa Krista nad tamom i smrću. Stoga život vjernika obuzima u ove dane radost nad trijumfom Boga, vječne istine i vječne ljubavi. Dijelimo radost s nebeskim mnoštvom anđela, službenika Božjih, dijelimo radost sa zemljom tolikim obasjanom bljeskom, s Magdalenom i onim drugim ženama, koje su imale čast da prve susretnu Uskrsnuoga, te drugima oglase da je on živ. Radujemo se i s apostolima koji su se uvjerali da je grob prazan, prepoznali ga po ukazanjima, njegovim ranama i u riječi i lomljenju kruha kada su upoznali pisma da Isus treba da ustane od mrtvih.

Potišteni i slomljena srca bili su Isusovi učenici nakon njegove muke i smrti, dok su Isusovi neprijatelji klicali u pobjedničkom veselju. Izgledalo je da su pobijedili i da zlo trijumfira. Smrt je slavila svoju pobjedu, ali ne zadugo. Snaga smrti i groba nije Isusa mogla zadržati u tami, jer je ljubio svoje iznad svake moći i sile, ljubio ih je do kraja. Zato njegovo uskrsnuće nije pobjeda nad neprijateljem, nego je pobjeda pravde nad nepravdom, ljubavi nad mržnjom, života nad smrću.

Uskrsnućem svojim Isus je pobijedio smrt i grob jer je živ. Svojim uskrsnućem Isus je pobijedio pakao i sotonu, jer onaj koji je nekoć slavio pobjedu na drvetu u zemaljskom raj, sotonu, na drvetu križa doživio je potpuni poraz. Svojim uskrsnućem Isus je pobijedio i sve protivnike istine i to nevjeru i laž svojih progonitelja, koji unatoč bezbrojnim čudesima nisu htjeli vjerovati u njegovo Božansko poslanje. Svojim uskrsnućem Isus je pobijedio i oslabljenu vjeru samih svojih učenika. Sve im je prije dolazilo na pamet, samo ne da je Isus uskrsnuo. Nisu ni pomišljali da bi njihov Učitelj, koga su prije tri dana položili u grob s probodenim srcem, oživio i ustao iz groba. Doista, govorio im je o svom uskrsnuću, ali su bile samo riječi za koje čovjek uvijek može misliti da znače nešto drugo i da ih ne treba doslovno shvatiti. Uskrsnuvši raspršio je Gospodin sve njihove sumnje. Osvjedočili su se o istinitosti njegova uskrsnuća što i nama danas treba.

Nama je u ovim vremenima potrebna proslava Uskrsa, potreban nam je Uskrs koji je i danas događaj, ostvarenje spasenja. Nama, danas, svojim uskrsnućem Isus otkriva istinu o Bogu Ocu, o čovjeku i o životu. Uskrs nam pokazuje

put kojim nam je ići. Uskrs je danas potreban onima koji vlastitim životom poštenja prkose svakom zlu i svim zlim silama. Uskrs je potreban mladima koji stoje pred osnivanjem obitelji ili traže smisao života, mladima koji su pred početkom novoga života u ostvarenju življene ljubavi. Potreban je Uskrs obiteljima čiji su se članovi umorili u obiteljskoj ljubavi, te misle da više ne mogu praštati i miriti se. Uskrs je potreban svima onima koji u životu dopuste da klica mržnje, zla i osvete dotakne prostor njihove duše. Trebaju Uskrs bolesni, nemoćni, osamljeni, napušteni i osamljeni, da imaju nadu u nekog milosodnog Samarijanca koji će im poviti „rane“. Uskrs je potreban onima koji su na kraju svog ovozemaljskog hoda i na prijelazu u novi život, kako bi osjetili da će svako učinjeno dobro biti nagrađeno. Uskrs je potreban onima koji misle da je praštanje slabost. Uskrs je potreban srcima koja više ne vjeruju u smisao i snagu prijateljstva i stvarne dobrote. Kristovo uskrsnuće svima nam je potrebno. Ono je jedina stabilna točka koja sve pokreće, od koje se polazi, koja sve privlači i koja sve ispunja snagom Božje ljubavi.

Neka po ovom Uskrsu u našim životima uskrsne nova radost koja je jača od svega.

Neka nestane straha i neizvjesnosti, neka nestane tame, provokacija i zastrašivanja, ispisivanja provokativnih parola. Zašto čovjeku ne bi bilo dopušteno da živi sretno i smireno? Da živi u onom miru koji mu je donio uskrsnuli Krist kad je rekao: Mir vama!

Neka nas Gospodin o ovim uskrsnim blagdanima potakne na još snažnije subličenju Kristu, raspetom i uskrsnulom i neka nas sve ispuni nutarnjim mirom, vedrinom srca i pogleda, te osnaži i učvrsti u vjeri.

S tom željom, svima Vama draga braćo i sestre, dragi svećenici, redovnici i redovnice, dragi vjeroučitelji i svi ostali dragi suradnici, dragi vjernici, neka je milošću ispunjen i blagoslovljen Uskrs!

Srijemska biskupija, o Uskrsu 2012.

Đuro Gašparović, biskup

SVIM NAŠIM ČLANOVIMA I SIMPATIZERIMA
ŽELIMO SRETNE USKRSNE BLAGDANE

DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI

SRPSKA NAPREDNA STRANKA: SLIČNOSTI I RAZLIKE U ODNOSU NA SAMU SEBE

Nudi se Istok i Zapad

Ekonomski položaj građana, pacifizam, naglašene simpatije prema nacionalnim manjinama, proeuropsko opredjeljenje i njegovanje odnosa s Istokom glavni aduti na prvom samostalnom nastupu ove stranke na izborima

Predsjednik Srpske napredne stranke Tomislav Nikolić na predizbornoj skup u Suboticu došao je s ohrabrujućom vijestju da građani budu spremni za bolja, nova i progresivna vremena. Vrijeme kada će Srbija biti pokrenuta i kada će se svakom građaninu Srbije – naravno, bez obzira na spol, naciju ili vjeru – pokušati naći posao i plaću po mjeri čovjeka, svakom tko je u godinama osigurati zdravstvenu i sve druge oblike pomoći, a svakom djetetu osigurati sretno djetinjstvo je vrlo blizu: nakon 6. svibnja. Dovoljno je samo glasati za takvu opciju.

SIRO TINJO, VLASTI SI TEŠKA

Rekao je Tomislav Nikolić i da građani više nemaju što izgubiti na izborima, jer su već dovoljno izgubili za proteklih 12 godina. Zapravo, nakon 6. svibnja najveći dio građana Srbije može samo dobiti. Baš kao što može dobiti i mali broj ljudi kojima je ovakvo stanje u zemlji dobro ukoliko ih podrži veći broj ljudi koji se nadaju da će im oni donijeti dobro. Ali, takvih je malo, jer, kaže Nikolić, u svakom gradu koji je posjetio ista slika: ljudi utučeni i bez osmjeha. Jedini način da im se to povрати jest vjera i nada, prije svega, u sebe. I, naravno, one koje izaberu.

»Mi danas imamo vlast koja misli samo na sebe, pa onda, ponekad, pomalo i na Srbiju. Mi imamo vlast koja je zaslužila prijekor da godišnje ukrade 500 milijuna eura na radovima koje kao izvodi da bi građanima bilo bolje. I gdje god vidite neki stroj, to je netko, ili u lokalnoj samoupravi ili u Pokrajini ili

u Republici smislio način kako će potrošiti novac iz proračuna kako bi obogatio svoju političku stranku, sebe, svoju obitelj i prijatelje«, rekao je Nikolić.

Ovo, međutim, nije morao reći samo on. Građenje kampanje na realnoj nevolji građana stvar je gotovo svake oporbene, pa čak i pozicione stranke. Naravno, nakon što su se dojučerašnji neprijatelji pretvorili u susjede s kojima treba uspostavljati odnose i nakon što je među građanima sve manje unutarnjih neprijatelja i stranih plaćenika vrijeme je za konačan obračun s bastionom u kom obitava klika bahate, bogate i odnarođene vlasti. Neimaština, besperspektivnost i očaj većine glavni je sredstvo u takvoj borbi.

Ono što, međutim, nudi Srpska napredna stranka, a na što mnogi ukazuju, većim dijelom nalazi se i na repertoaru njezinog glavnog takmaca i svih ostalih stranaka s palete tzv. proeuropskih snaga. Prije svega to je sve intenzivniji kurs prema Zapadu i zalaganje za prijam u Europsku Uniju, o čemu podjednako svjedoče i posjet Tomislava Nikolića i njegovog zamjenika Aleksandra Vučića Hamburgu i Berlinu i njihove riječi kako bi voljeli da Srbija jednog dana izgleda uređeno poput Njemačke. I naglašeni pacifizam, kao i otvorena spremnost na suradnju s nacionalnim manjinama ne razlikuju se od politike koju zagovara Demokratska stranka. Uostalom, još od gostovanja na svečanom obilježavanju 15. obljetnice postojanja Saveza vojvođanskih Mađara Tomislav Nikolić pokazuje koliko je svjestan značaja mađarske (također i bošnjačke) zajednice na političkoj sceni Srbije. Da nije tako, ne bi Nikolić prije više od pol godine

Tomislav Nikolić

blanko ponudio SVM-u mjesto prvog čovjeka u Ministarstvu unutarnjih poslova. Svjestan je Nikolić i činjenice da je upravo dosljedna politika SVM-a u samostalnom ostvarivanju svojih ciljeva ujedno i prilika da se DS-u u svakom trenutku može dogoditi da izgubi partnera kao što je to prije dvije godine bio slučaj upravo u Subotici. Zbog navedenih sličnosti nije mali broj onih koji ne isključuju sklapanje postizborne koalicije dvije najjače stranke na domaćoj sceni. Oblik takve nade, a sve u želji za Istinom i Preokretom, nedavno je javno iskazao i predsjednik Liberalno-demokratske partije riječima da – nakon što im kažu Istinu – građani trebaju računati i na snagu okupljenu oko Borisa Tadića i onu oko Tomislava Nikolića.

NELAGODNA UGODNOST

Po čemu se, onda, Srpska napredna stranka razlikuje u odnosu na svog najvećeg protivnika? Prije svega po ulozi u društvu u kojoj se nalazi, i od njezina osnutka i dugo vremena prije toga. Položaj najjače oporbene stranke ugodan je za prikupljanje argumenata i iznošenje kritike na račun neodgovornosti vlasti, ali nije i za sužen prostor konkretnog djelovanja. Pri svemu tome, Srpska napredna stranka, kao i Socijalistička par-

tija Srbije, ulaže goleme napore na planu »brisanja biografije« i po tome su te dvije stranke također načinile verbalni Preokret. Naravno, upravo »griješ iz mladosti« aduti su kojima se obilato služe protivnici SNS-a, o čemu svjedoči i nedavna izjava predsjednika Lige socijaldemokrata Vojvodine Nenada Čanka o »ratu i miru« nakon ovih izbora. Razlikuje se SNS od DS-a i po izraženijoj okrenutosti Istoku, što se, recimo, može tumačiti i kao želja za zadržavanjem dijela glasača iz redova one »Druge Srbije«. U prilog tome svakako ide i činjenica da SNS i dalje drži otvorena vrata za postizbornu suradnju s Demokratskom strankom Srbije, bez obzira na otvoreno protivljenje ulasku Srbije u Europsku Uniju i NATO njezina predsjednika Vojislava Koštunice.

Uzmemo li u obzir tko se sve komu, otvoreno ili prikriveno, nudi; tko s kim neće, a možda ipak hoće i tko se sve čemu, čak i utopistički, nada ne treba se iznenaditi ukoliko na izborima pobjedi opcija koja pokaže najviše razumijevanja za muku građana općeg tipa: glad i prazne džepove. Takav korak Ivica Dačić već je napravio s umirovljenicima, a sada i s dijelom poljoprivrednika, a čini ga i Tomislav Nikolić. Na glasačima je da pokažu vjeruju li mu.

Z. R.

BORIS TADIĆ SKRATIO SVOJ MANDAT

Predsjednički izbori 6. svibnja

Predsjednik Srbije *Boris Tadić* skratio je mandat i bit će kandidat za predsjednika na izborima 6. svibnja, objavio je u srijedu B92.

Mandat predsjednika prestaje poslije pisma o skraćanju mandata predsjednici Skupštine Srbije *Slavici Đukić-Dejanović* koja postaje v.d. predsjednice i raspisuje izbore. Tadić je rekao kako je donio odluku o skraćanju svog mandata zato što je »odgovaran čovjek«. On je ocijenio da će izbori biti teški, ali i prilika građanima da se opredijele kojim putem žele ići.

»Predlažem put europskih integracija i očuvanja integriteta zemlje«, rekao je Tadić i ponovio

kako na predsjedničkim izborima očekuje pobjedu. »Kandidirat ću se na tim izborima s puno optimizma radi pozitivnih trendova u našoj zemlji«, rekao je Tadić novinarima.

Upitan hoće li predsjednica Skupštine raspisati predsjedničke izbore za 6. svibnja, Tadić je kazao kako bi to bilo najracionalnije, ali da se ne želi miješati u njezin rad i nadležnosti. On je rekao kako ne očekuje probleme s koalicijskim partnerima kao što je SPS i ponovio da odluku o održavanju izbora nije odgađao.

NOVA VOJVODANSKA USTAVNA INICIJATIVA

Deklaracija Vojvodina - republika

Sudionici Četvrte vojvodanske konvencije usvojili su Deklaraciju o potrebi formiranja Savezne Republike Srbije koju bi činile dvije republike, Vojvodina i Srbija, uz ograde predstavnika pojedinih političkih stranaka i nevladinih organizacija. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini otkazao je sudjelovanje na konvenciji zbog, kako je rečeno, izborne kampanje i koalicijskog sporazuma s Demokratskom strankom, dok je u Deklaraciju kao fusnota ušao stav Saveza vojvodanskih Mađara (SVM) da ta stranka nije za republiku Vojvodinu, već za Vojvodinu kao autonomnu pokrajinu Srbije, sa zakonodavnom, izvršnom, djelomičnom sudskom vlašću, izvornim prihodima i imovinom, prenosi Beta.

Svi sudionici konvencije složili su se oko potrebe mijenjanja Ustava Srbije, pošto su ocijenili da uz ovakav ustav, Vojvodina ne može dobiti široku autonomiju. Pojedini sudionici zatražili su da se deklaracijom ne traži status republike, nego najšira autonomija za Vojvodinu kao pokrajinu u Srbiji, dok su predstavnici pojedinih nevladinih organizacija istakli da ne žele zauzimati konačan politički stav,

ali podupiru ideju da se o statusu Vojvodine raspravlja. Pojedini sudionici su se založili i za raspisivanje referendum na kojem bi se građani Vojvodine izjasnili o tome kakav status Vojvodine žele.

Supredsjednik Organi-zacijskog odbora Vojvodanske konvencije *Živan Berisavljević* ocijenio je da je »vojvodansko pitanje« jedno od najotvorenijih neriješenih pitanja u Srbiji.

»Vojvodina i Srbija trebaju biti dva statusno ravnopravna entiteta, dvije republike u sastavu Savezne Republike Srbije«, ocijenio je Berisavljević i dodao da se srpski narod u Vojvodini nikada nije mirio s tim da Vojvodina u zajednici sa Srbijom treba izgubiti vlastiti politički subjektivitet i biti tretirana kao »ratni plijen i unutarnja kolonija Srbije«. Prema njegovim riječima, odlaganje rješavanja »vojvodanskog pitanja« neizbježno će dovesti do njegova zaoštavanja i internacionalizacije.

Konvenciji je prisustvovalo oko 200 osoba u amfiteatru Spensa, a održavala se pod sloganom »Nova vojvodanska ustavna inicijativa«.

ČANAK: »KLANJE VOLA ZA DVA ČEVAPČIĆA«

Predsjednik Lige socijaldemokrata Vojvodine *Nenad Čanak* izjavio je da se njegova stranka nije pridružila inicijativi za federalizaciju Srbije jer smatra da je u aktualnom trenutku »neodgovorno i štetno otvarati tako krupna politička pitanja, odnosno da se time potiču nacionalističke i fašističke snage u Vojvodini«, prenosi RTV. U intervjuu za Dnevnik on je ocijenio da je »politički avanturizam« inicijativa nekolicine nevladinih organizacija i političkih stranaka koje su usvojile Deklaraciju o federalizaciji Srbije, da se Srbija ustroji kao dvočlana federacija koju bi činile republike Vojvodina i Srbija. On smatra da je sve to urađeno radi stjecanja poena, čak ne ni političkih, nego vezanih za jednodnevni publicitet. »Ali šteta može biti mnogo veća. Ovo nije klanje vola ni za kilo mesa nego za dva čevapčića«, rekao je Čanak.

USKRSNA ČESTITKA BOJANA PAJTIĆA

Dani ispunjeni vjerom i međusobnim razumijevanjem

Povodom predstojećeg Uskrsa, najvećeg kršćanskog blagdana, predsjednik Vlade AP Vojvodine dr. Bojan Pajtić uputio je čestitku poglavarima, svećenstvu i vjernicima crkava i vjerskih zajednica koji ga proslavljaju prema Gregorijanskom kalendaru. U svojoj čestitki predsjednik Pajtić poželio je da predstojeći dani u kojima slavimo Uskrsnuće Gospoda Isusa Krista Spasitelja proteknu radosno i u miru, ispunjeni vjerom i razumijevanjem među ljudima.

USKRŠNJA ČESTITKA PETRA KUNTIĆA

Radost zajedništva

»**U**povodu predstojećeg blagdana – Kristova uskrsnuća, koji nam je svojom smrću obećao vječni život, želim vam da u okviru svojega doma otkrijete i ponovno iskusite radost zajedništva, ljubavi i međusobnog razumijevanja koja nas već ovdje na zemlji može učiniti dionicima vječne radosti na koju smo pozvani! Sretan i blagoslovljen Uskrs!«, navodi se u čestitki.

ANDELA HORVAT, ČLANICA IZVRŠNOG ODBORA HNV-A ZADUŽENA ZA OBRAZOVANJE

Kampanjom do većeg broja učenika u hrvatskim odjelima

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Na sastancima u okviru kampanje bili smo u mogućnosti prenijeti prave informacije zainteresiranim roditeljima i eventualno zainteresirati neke koji o toj opciji nisu razmišljali *
Aktivno radimo na uvođenju Hrvatskoga jezika s elementima nacionalne kulture, s nadom da će ti odjeli jednog dana prerasti u kompletnu nastavu na hrvatskom jeziku, kako u Subotici, tako i u ostalim mjestima

vi na hrvatskom jeziku, a sve kako bismo te poteškoće otklonili. Budući da je u kampanju uključen i jedan broj vrtića koji teritorijalno ne pripadaju školama u kojima se odvija nastava na hrvatskom, bili smo u prilici neke roditelje upoznati s mogućnošću da upišu dijete u školu koja mu nije najbliža, a ima nastavu na hrvatskom, te da ih uputimo komu se mogu obratiti za dodatne informacije.

HR: Kakva su dosadašnja iskustva? Kako roditelji reagiraju, tj. uolikoj mjeri su pokazali interes da upišu svoju djecu u hrvatske odjele?

Iskustva su pozitivna, samim tim što smo u mogućnosti prenijeti prave informacije zainteresiranim roditeljima i eventualno zainteresirati neke koji o toj opciji nisu razmišljali. Bilo je roditelja koji nisu znali da mogu upisati dijete u školu koja mu nije najbliža, a bilo je i dvojbi oko samog upisa. Tu moram napomenuti da se učenici u hrvatske odjele upisuju na isti način kao i svi ostali roditelji ode u školu s potrebnim doku-

mentima i kaže da želi upisati dijete u hrvatski odjel. S obzirom da nastave na hrvatskom jeziku ima u osnovnim školama »Ivan Milutinović«, »Matko Vuković« i »Sveti Sava«, HNV će osigurati prijevoz ovoj djeci do škole u koju su se upisala. O samim rezultatima moći ćemo razgovarati po završetku upisa, točnije početkom lipnja.

HR: Kojim će programima HNV podupirati obrazovanje na hrvatskom jeziku i na koji način Vijeće može biti na usluzi roditeljima, ali i djeci?

HNV će ove, kao i prethodnih godina, osigurati udžbenike svim učenicima koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, s tom razlikom što sada možemo jamčiti da će oni stići 1. rujna, jer su proračunom izdvojena sredstva za kupnju istih. Zatim, predviđena je i jednokratna novčana pomoć u vrijednosti od 10.000 dinara za kupnju školskog pribora roditeljima koji prvi put upisuju svoje dijete u hrvatski odjel, maloprije sam spomenula i pomoć u prijevozu do škole, te sufinanciranje ljetovanja na Jadranskom moru. Hrvatsko nacionalno vijeće je ove godine pokrenulo temu dnevnog boravka za učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom. Naime, uglavnom škole imaju produženi boravak gdje rade nastavnici koji pomažu djeci u učenju, u izradi domaće zadaće, ali je djeci koja pohađaju nastavu na hrvatskom potrebna pomoć nastavnika koji je kvalificiran za rad na hrvatskom nastavnom jeziku. Upravo zbog toga su pokrenuti pregovori oko otvaranja zasebnog dnevnog boravka za učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom, kako bi oni još u školi riješili svoju zadaću i mogli doma s roditeljima provesti vrijeme u igri i zajedničkim aktivnostima. Ipak, tu još uvijek postoje neki tehnički problemi za koje se nadamo da će biti riješeni do rujna.

Kako je najveći problem prijevoz djece do najbliže škole koja ima nastavu na hrvatskom,

Počeo je upis đaka u prvi razred. Tim povodom Hrvatsko nacionalno vijeće je u suradnji s Udrugom »Naša djeca« započelo kampanju za upis prvaša u hrvatske odjele. O tijeku ove kampanje, ali i o drugim pitanjima vezanim za obrazovanje na hrvatskom jeziku razgovarali smo s *Anđelom Horvat*, članicom Izvršnog odbora HNV-a zaduženom za to područje.

HR: HNV je u suradnji s Udrugom »Naša djeca« krenuo u kampanju za upis prvaša u hrvatske odjele. Kampanja ima dva dijela – medijski dio i izravnu komunikaciju vaših predstavnika s roditeljima. Jeste li zadovoljni

tijekom kampanje i nadate li se učinkovitim rezultatima?

Kampanja za glavni cilj ima pobliže informirati roditelje o nastavi na hrvatskom jeziku. Medijski dio kampanje pokriven je na televizijama Yu Eco i K23, gdje gostuju osobe koje imaju izravni kontakt s nastavom na hrvatskom jeziku – ravnatelj, učiteljice, roditelji, kako bi prenijeli vlastita iskustva. Također, predstavnici HNV-a i jedne od škola u kojima se odvija nastava na hrvatskom nazoče roditeljskim sastancima u vrtićima. Nama je ova vrsta komunikacije dragocjen izvor informacija o eventualnim problemima s kojima se suočavaju roditelji, djeca i nastavnici koji rade u nasta-

Vijeće će od jeseni organizirati prijevoz za takve učenike. Tu se, dakako, ne misli na kupnju autobusne karte djetetu, jer je riječ o djeci koja su premala da bi išla sama gradskim prijevozom, nego na neku vrstu taksi prijevoza, minibusa, koji bi prevozio djecu do škole i nazad. Ured HNV-a stoji na raspolaganju roditeljima svakodnevno za sva moguća pitanja, sugestije, dakako i kritike. Roditelji se mogu javiti telefonski na 024/554-623 ili navratiti osobno kod nas u ured u Subotici, u Preradovićevoj 13.

HR: Koje su, prema Vašem mišljenju, prednosti školovanja djece na materinskom, hrvatskom jeziku?

Već i samo pitanje dio je odgovora: do prije deset godina djeca koja govore hrvatski kao materinski jezik mogla su se školovati samo na jeziku države u kojoj žive. Otkako je uvedena nastava na hrvatskom, otvorila se mogućnost školovanja na materinskom, hrvatskom jeziku, mogućnost da se nakon takvog školovanja postane stručan na dva jezika jeziku države u kojoj živimo i materinskom nam hrvatskom, jednom od službenih jezika Europske Unije. To svakako udvostručava šanse pri upisu u srednje škole, na sveučilišta, te kasnije pri zapošljavanju. Učenik koji prođe barem jedan ciklus obrazovanja na hrvatskom dobiva uvjerenje da je stručan na dva jezika, točnije ne srpskom i na hrvatskom.

Osim te prednosti, kao manjinski narod imamo povlasticu da se nastava na hrvatskom jeziku odvija u malim odjelima, od 5 do 20 učenika, jer tada nastavnik može veću pozornost posvetiti svakom učeniku, nego u odjelima od 30 i više učenika. Samim tim je i nastava kvalitetnija, što se svakako odražava na rezultate koje naši učenici postižu na raznim natjecanjima. Kako je, osim obrazovne, funkcija škole i odgojna, može se primijetiti da je disciplina u manjim odjelima bolja, što može posvjedočiti svaki nastavnik.

HR: Godinama se pokušava uspostaviti redovita nastava na

hrvatskom jeziku u osnovnim školama u Bačkom Monoštoru i Sonti, gdje velik broj učenika ide na sate Hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Radi li HNV ove godine nešto po tom pitanju i možemo li očekivati hrvatske odjele od jeseni i u tim mjestima?

Dosadašnja praksa je pokazala da uvođenje Hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, kao i uspostava cjelovite nastave uveliko ovise o naklonosti ravnatelja, kolektiva i lokalne samouprave jednoj ovakvoj ideji. Iako u Sonti i Bačkom Monoštoru postoji velik broj djece hrvatske nacionalnosti i gotovo sva pohađaju Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, očito još nije sazrela ideja da se u ovim mjestima uspostavi nastava na hrvatskom, ni u školama u kojima ova nastava treba biti uvedena, ni u lokalnim samoupravama. U suprot-

puža nadu da bi u dogledno vrijeme i u ova dva mjesta, ali i u općinama Bač i Srijemska Mitrovica, gdje još postoji nastava Hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, mogla otpočeti s izvođenjem i cjelovita nastava na hrvatskom. Drugi dio problema jest animozitet spram Hrvata u Srbiji, koji je još uvijek velik i prisutan o čemu govore i iskustva iz kampanje popisa stanovništva, što utječe na stajališta odgovornih osoba u školama i lokalnim samoupravama s jedne, ali i pripadnika hrvatske zajednice s druge strane, no ovo je ipak širi problem koji zahvaća zajednicu i društvo u cjelini.

U međuvremenu, aktivno radimo na uvođenju Hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, s nadom da će ti odjeli jednog dana prerasti u nastavu na hrvatskom jeziku, kako u Subotici, tako i u ostalim mjestima. Baš smo u utorak bili u

bi nam uvelike olakšalo napore i skratilo vrijeme. Ovaj je posjet bio planiran za rano proljeće, no bili smo ga prinuđeni odgoditi jer je upravo u tijeku kampanja oko upisa, što u ovom trenutku ima prioritet.

HR: Ukratko, kako bi Hrvatski školski centar trebao izgledati i kako je zamišljeno njegovo funkcioniranje?

Određene ideje postoje, no još je rano o tome razgovarati. Smatramo da bi nakon izrade, odnosno prilagodbe elaborata, isti trebalo javno prezentirati medijima, stručnoj javnosti, te unutar zajednice da bismo na taj način postigli što širu suglasnost za koncept koji odaberemo.

HR: U ponedjeljak je u Subotici boravio supredsjednik Međuvladina mješovitog odbora prof. dr. Janko Veselinović, koji je, među ostalim, obišao i jedan hrvatski odjel u subotičkoj Gimnaziji »Svetožar Marković«. Kakva su Vaša očekivanja od predstojećih sastanaka tog Odbora glede rješavanja otvorenih pitanja iz područja obrazovanja?

Kao što smo u nekoliko navrata istaknuli, goruće pitanje obrazovanja na hrvatskom jest pitanje udžbenika. Udžbenici koje učenici koriste uvoze se iz Hrvatske o trošku Hrvatskoga nacionalnog vijeća. To jesu kvalitetni udžbenici, rađeni prema europskim standardima, ali se nažalost u određenoj mjeri ne poklapaju s planom i programom u Srbiji. Prema saznanjima koja imamo, Republika Hrvatska je za nastavu na srpskom jeziku osigurala udžbenike, te i mi, predstavnici hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji, očekujemo isti tretman. Dosadašnji naponi nisu urodili plodom, pa smo situaciju opet iznijeli gospodinu Veselinoviću, kako bi upravo ovo pitanje bilo jedno od ključnih tema sljedećeg okupljanja Međuvladinog mješovitog odbora planiranog početkom kolovoza. Dakako, najbolje bi bilo da pitanje udžbenika niti ne stigne do Međuvladinog mješovitog odbora, tj. da se riješi do kolovoza, s obzirom da svakodnevno ulažemo napore u to.

Andela Horvat rođena je 1984. godine u Tavankutu. Diplomirala je 2010. na Pedagoškom fakultetu u Somboru, gdje je trenutačno pri kraju master studija. Aktivna je članica DSHV-a od reosnutka Mladeži. Trenutačno je članica Predsjedništva Mladeži, Vijeća DSHV-a, Foruma žena DSHV-a. U Tavankutu je članica Upravnog odbora i folklornog odjela HKPD-a »Matija Gubec«, članica Skupštine Mjesne zajednice. Kandidatkinja je za odbornicu Skupštine Grada Subotice. Dužnost članice izvršnog odbora HNV-a zadužene za obrazovanje obnaša od veljače ove godine.

nom, već bismo odavno imali nastavu na hrvatskom u ova dva mjesta. Napose velik broj djece koja pohađaju Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture jasno pokazuje da interes postoji samo treba osigurati preduvjete. HNV podupire ideju uspostave cjelovite nastave na hrvatskom jeziku u ovim dvama mjestima, no, nažalost, mi imamo samo savjetodavne ingerencije kada je u pitanju uspostava nastave na hrvatskom jeziku ili pak uvođenje predmeta Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, pa je možda i to jedan od razloga zbog kojih se nastava na hrvatskom ne izvodi u većem broju škola. Kako god, činjenica da postoji nastava iz predmeta Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture svakako

posjetu općini Bač s ciljem da se u još jednoj školi uvede Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

HR: HNV je prošle godine počeo pregovore oko realizacije jednog od kapitalnih projekata – osnutka Hrvatskog školskog centra u Subotici. Dokle se stiglo s realizacijom ovoga projekta i kada bi on mogao biti realiziran u potpunosti?

Još uvijek su u tijeku pregovori sa Subotičkom biskupijom radi sklapanja ugovora o najmu prostora u kojem bi se trebao nalaziti budući školski centar. Neovisno o tomu, planirali smo posjet Hrvatskom školskom centru u Sarajevu gdje bismo trebali dobiti kompletan elaborat o osnutku školskoga centra, što

Upoznavanje s problemima na »licu mjesta«

Predstavljen zbornik »Srpsko-hrvatski odnosi u XX veku – dvadeset godina od početka rata« s četvrtog međunarodnog znanstvenog skupa o hrvatsko-srpskim odnosima u Golubiću (Obrovačkom)* Dr. Janko Veselinović posjetio ZKVH, subotičku Gimnaziju i HNV gdje se upoznao s problemima u ostvarivanju nacionalno-manjinskih prava Hrvata u Srbiji

Supredsjedavajući Međuvladina mješovita odbora za zaštitu hrvatske i srpske manjine u Srbiji i Hrvatskoj prof. dr. Janko Veselinović, boravio je kao gost Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici prilikom čega je skupa s prof. dr. Ivanom Balta sa Sveučilišta u Osijeku i prof. dr. Darkom Gavrilovićem iz novosadskog Centra za povijest, demokraciju i pomirenje sudjelovao u predstavljanju Zbornika radova pod nazivom »Hrvatsko-srpski odnosi u XX veku: 20 godina nakon rata u Hrvatskoj«. Značajan dio ovog posjeta je bio posvećen i upoznavanju s trenutačnom situacijom glede ostvarivanja prava hrvatske nacionalne manjine, osobito na području obrazovanja i kulture, te je dr. Veselinović sa suradnicima s tim ciljem posjetio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Gimnaziju »Svetožar Marković« i Hrvatsko nacionalno vijeće gdje se održalo i predstavljanje zbornika.

POSJET ZKVH-U – PROBLEM PROSTORA I FINANCIRANJA

Ravnatelj Zavoda Tomislav Žigmanov upoznao je goste s poviješću, misijom, djelovanjem i postignutim rezultatima jedine profesionalne ustanove u području kulture Hrvata u Vojvodini, naglasivši pri tom ostvarenu ravnopravnost glede financiranja s drugim zavodima. Također, Žigmanov je ukazao i na neriješeno pitanje prostora za rad Zavoda te isključenost iz financiranja programa zaštite kulturnog naslijeđa hrvatske

Petar Kuntić, Slaven Bačić i Janko Veselinović:
promocija Zbornika

zajednice u Srbiji, napose na razini republičkih tijela, što je ocijenio diskriminirajućim, tim prije jer su posve drukčija iskustva srpske zajednice u Hrvatskoj. Bilo je riječi i o stanju u području kulture cijele hrvatske zajednice, pri čemu je ravnatelj Zavoda naglasak stavio na probleme koji postoje u politici financiranja – u rasponu od nejednakosti s drugim manjinama, kada je riječ o količini financijskih sredstava, preko neuvažavanja mišljenja

Hrvatskog nacionalnog vijeća o raspodjeli sredstava, pa do pitanja prostora za djelovanje hrvatskih udruga kulture. Isto tako, ukazano je i na činjenicu da kulturne ustanove čiji su osnivači tijela državne uprave – lokalne samouprave, Pokrajina i Republika – rijetko u programima svojih redovitih aktivnosti imaju sadržaje koji su od značaja za Hrvate u Vojvodini. Dr. Janko Veselinović je pohvalio činjenicu što institucija kao što je Zavod postoji, te iskazao

spremnost da se postojeći problemi počnu rješavati na zadovoljstvo pripadnika hrvatske zajednice.

POSJET GIMNAZIJI – I DALJE PROBLEM UDŽBENICI

Problem udžbenika bio je glavna tema tijekom posjeta Gimnaziji »Svetožar Marković« u Subotici. Tijekom posjeta satu geografije supredsjedniku dr. Veselinoviću je ponovno predložen problem udžbenika koji prati nastavu na hrvatskom jeziku od početka do danas te je profesor geografije Zoran Nagel pojasnio kako se u takvoj situaciji »snalaze« i profesori i đaci. Nagel je rekao kako su udžbenici koji se uvoze iz Hrvatske veoma kvalitetni, ali se ne poklapaju s nastavnim planom i programom u Srbiji. »Plan i program se ne poklapaju. Gradivo koje mi učimo u drugom, u Hrvatskoj uče u drugom i trećem razredu. Tako da učimo uz pomoć hvatanja bilježaka, preslika materijala i tomu slično«, kaže Nagel, te dodaje kako je stalni problem i to što odobrenja uglavnom stižu polovicom školske godine, pa tako do danas nije stiglo odobrenje za uporabu jednog atlasa. U razgovoru s ravnateljicom Gimnazije Snežanom Živić, u kojem su pored gostiju sudjelovali i predsjednik IO HNV-a Darko Sarić Lukendić te predstavnici HNV-a zaduženi za obrazovanje Anđela Horvat i Pero Horvacki te predstavnik Grada Subotice Slobodan Čamprag istaknut je također problem udžbenika. Sarić Lukendić je istaknuo kako

U ZKVH-u:
različita iskustva srpske i hrvatske manjinske zajednice

POSJETU HRVATSKIM INSTITUCIJAMA U SUBOTICI

Na satu geografije u hrvatskom odjelu

Nacionalni prosvjetni savjet Srbije više od mjesec dana ne odgovara na upite i pozive iz HNV-a ni telefonski, ni e-mailom.

Prema mišljenju ravnateljice problem udžbenika je i jedini problem u ostvarivanju nastave na hrvatskom jeziku te je kazala kako očekuje da se taj problem riješi na razini dviju država, Srbije i Hrvatske. Sarić Lukendić je iznio još jedan problem u pripremi udžbenika za tisak za sljedeću školsku godinu, a to je da dosad udžbenici nisu u postupku davanja suglasnosti prošli kroz HNV što je zakonska obveza. Dr. Veselinović je izrazio zadovoljstvo što su na »licu mjesta« vidjeli kako se ostvaruje nastava na hrvatskom jeziku te je kazao kako je problem udžbenika dosta dugo otvoreno pitanje i da su ovom kašnjenju pridonijele različite okolnosti. On je ipak izrazio uvjerenje da će se udžbenici tiskati do početka ove školske godine. Inače, u Gimnaziji je među devet odjela, koliko ih se upisuje svake godine, šest s nastavom na srpskom jeziku, dva s nastavom na mađarskom i jedan odjel s nastavom na hrvatskom jeziku.

POZIV NA SURADNJU

Neposredno prije predstavljanja Zbornika, predsjednik HNV-a dr. *Slaven Bačić* je govorio o aktualnim problemima u ostvarivanju prava hrvatske nacionalne manjine u Srbiji. »Još uvijek smo neravnomjerni«, kazao je potkrepljujući to primjerima financijske neravnomjernosti u odnosu na druge jednakobrojne, pa i malobrojnije nacionalne manjine, a ukazao je i na svojevrsnu »medijsku blokadu« u odnosu na događanja u hrvatskoj zajednici.

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petar Kuntić* je pak kazao kako

»Srbi u Republici Hrvatskoj imaju dobro razvijenu manjinsku infrastrukturu dok hrvatska zajednica u tome kasni«, te da mu »nije jasno zašto se neke stvari koje bi se mogle riješiti ne rješavaju ili se rješavaju s velikim kašnjenjem«. On je upozorio da bi takvo nerješavanje problema moglo imati značajne političke posljedice. U razgovor se uključio dr. *Darko Gavrilović* koji je pozvao hrvatske institucije da se uključe u realizaciju dva projekta s kojima će se aplicirati na IPA fondove.

Na koncu ovoga dana, dr. Ivan Balta predstavio je Zbornik. U ovogodišnjem Zborniku su objavljeni radovi znanstvenika iz Srbije, Hrvatske i drugih

zemalja, međutim nisu zastupljeni i radovi hrvatskih znanstvenika iz Srbije što je izazvalo nezadovoljstvo u hrvatskoj zajednici. Tim povodom je dr. Veselinović pozvao predstavnike stranaka, HNV-a i ZKVH-a te znanstvenike iz hrvatske zajednice da sudjeluju u ovogodišnjem međunarodnom skupu u Golubiću ili da daju svoje radove za objavljivanje u sljedećem zborniku. Dr. Bačić se pridružio ovome pozivu i dodao da će HNV poduprijeti sudjelovanje mladih znanstvenika iz hrvatske zajednice na budućim znanstvenim skupovima u Golubiću, Obrovačkom.

J. D.

Razgovor s direktoricom Gimnazije Snežanom Živić

Srijem u antičko doba

Piše: dr. Zsombor Szabó

Koji su razlozi nepoznavanja srednjeg vijeka na našim prostorima? Na ovo jednostavno pitanje odgovor je složen i počesto kontroverzan, jer neki suvremeni autori imaju sasvim drukčija tumačenja povijesnih zbivanja. Međutim, svi se rado pozivaju na vremena kada je Srijem bio dio Ranorimskog carstva. Bez neke veće pretencioznosti i ulaženja u detalje opisat ćemo kratku povijest prostora Srijema sve do današnjih dana. Iz ovog opisa, već će se nazrijeti zašto se srednji vijek u Srijemu »najčešće zaboravlja«.

NOVA PROVINCIJA – PANNONIA

Srijem je na početku I. stoljeća naše ere »civiliziran« kada je uključen u Rimsko carstvo. Rimljani su pod vodstvom *Tiberija*, pastorka cara *Augusta*, pokorili u Bačkoj slobodna keltsko-dačanska plemena, a u Srijemu pripadnike ilirskog plemena Panone. Osvajanja su završena 14. godine, granica (limes) antič-

kog Rimskog carstva postala je rijeka Dunav. Teritorij koji je bio preko limesa, nastanjen Sarmatima, Rimljani su nazivali Terra Barbaricum – Barbarska zemlja. Nova provincija je nazvana Panonija (Pannonia). Između 69. i 79. godine car *Vespazijan* (*Vespazianus*) započinje izgradnju utvrda duž linije limesa i formira dvije nove »colonie«. To su Siscia (Sisak) i Sirmium (Srijemska Mitrovica). Kolonije su bile nastanjene rimskim građanima, uglavnom legionarima-veteranima. Oni su dobivali placeve za kuću i određenu površinu poljoprivrednog zemljišta. Rimske legije su bile profesionalne, plaćene vojne jedinice, sastavljene od rimskih građana. Nakon 16 godina, kasnije 20 godina službe, oni su stjecali gore pomenuta prava.

Legije su obično podupirale pomoćne čete, sastavljene od Barbara. Plaća pomoćnih vojnika bila je manja od legionarske, a rok službe dulji i trajao je 25 godina. Pri otpuštanju iz vojske stjecali su rimsko građansko pravo, što je u to doba bila velika stvar. Legije stacionirane

na novoosvojenom području, u slobodno vrijeme, tj. kada nisu vježbali ili stražarili, morali su graditi ceste, mostove, vodovode, kanale.

UPRAVNA PODJELA PROVINCIJE

Za vrijeme rata s Dačanima 101. i 106. godina car *Trajan* (Traianus) vrši upravnu podjelu provincije Pannonia na dva dijela: Pannonia superior i Pannonia inferior, gdje je pripadao i Srijem. Između 293. i 295. godine provincija Pannonia se dijeli na četiri

odrediti. Sirmium nije osnovan, on je nastajao na Savi, na jednoj od ranih prirodnih komunikacija, između Akvileje na Jadranskom moru i Podunavlja« tvrdi *Miroslava Marković*, koja je napisala iscrpni rad o antičkom Sirmiumu¹. Sirmium je osnovan kao »colonia«, a ne kao vojni logor i zato nema karakterističnu kvadratnu osnovu. Njezina osnova je organska, ali može se iščitati ortogonalna, pravokutna osnova nekadašnjih ulica. Iako Sirmium nije bio vojni logor, bio je značajna vojna baza u vrijeme ratova na Dunavu. S vremena na vrijeme, tu su boravili i neki rimski carevi.

Početkom trećeg stoljeća, 313. godine, car *Konstantin Veliki* izdaje »Milanski edikt«

Ostaci rimskog puta u Sirmiumu (iz knjige M. Mirković)

upravna djela: Pannonia Prima, Pannonia Secunda, Valeria i Savia. Upravni dio Savia je obuhvatao područje današnje Slavonije i Srijema, od Siska do Slankamena, a naznačajniji gradovi su bili Siscia, Mursa (Osijek), Cibale (Vinkovci), Sirmium, i Bassiana (Ruma). Duž Dunava su se nalazila rimska utvrđenja: Cuccium (Ilok), Acumincum (Slankamen), Taurunum castellum (Zemun). Vojni logori su bili Singidunum (Beograd) i Viminacium (Kostolac) u provinciji Mezija.

Za naše razmatranje svako je najvažniji grad Sirmium. »Vrijeme u koje je nastalo gradsko naselje ne da se precizno

kojim se kršćanstvo diže na rang službene državne religije. Ovaj čin će odrediti daljnju sudbinu cijele Europe, ali i sudbinu stanovnika Srijema. U vrijeme cara *Konstancija II.* (337. – 361.) Sirmium je postao središte arijanstva², ne samo u Iliriku nego u cijelom Carstvu. Sirmium kao ranokršćansko sjedište je značajan, a poznato je više kršćanskih mučenika iz ovog grada, npr. *Irenej* i *Demetrije*, po komu je grad i dobio svoje današnje ime.

1 Miroslava Marković: »Sirmium, istorija rimskog grada od I do kraja VI veka. Blago Sirmiuma«, Beograd: Filozofski fakultet, 2006.

2 Arijanizam - ranokršćanski herezički pokret

Ostaci ulice s kanalom (iz knjige M. Mirković)

6. travnja 2012.

Povodom 22. travnja, Dana planeta Zemlje, a u skladu s proračunom Grada Subotice za 2012. godinu i Financijskim planom funkcije 560 – Fond za zaštitu životnog okoliša za 2012. godinu – pozicija 25 (Programi – projekti NVO na osnovi javnog natječaja), Gradska uprava preko Tajništva za lokalni ekonomski razvoj, privredu, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša – Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, raspisuje

NATJEČAJ

za (su)financiranje projektnih aktivnosti udruženja građana na teritoriju Grada Subotice iz oblasti zaštite i unapređenja životne sredine, u 2012. godini.

Pravo sudjelovanja na Natječaj imaju registrirana udruženja građana koja se u okviru svoje aktivnosti prvenstveno bave problemima zaštite životnog okoliša na teritoriju Grada Subotice.

Služba za zaštitu životne sredine i održivi razvoj raspisuje Natječaj za dodjelu financijskih sredstava radi realizacije projekata udruženja građana u 2012. godini, koji će promovirati zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj kroz konkretne aktivnosti u oblasti zaštite prirodnih vrijednosti, očuvanja i unapređenja biodiverziteta, podizanja ekološke svijesti javnosti, umrežavanja i programa edukacije (kampovi, eko-škole, seminari, skupovi, izdavaštvo, promidžbene aktivnosti, javne kampanje i sl.) na teritoriju Grada Subotice.

OPĆI UVJETI NATJEČAJA:

Na natječaju za (su)financiranje projekata mogu sudjelovati registrirana udruženja građana s teritorija Grada Subotice s jednim projektom.

Projekti se podnose na obrascu koji se može dobiti na internet adresi www.subotica.rs/sr/4903/oglasi. **Rok za podnošenje prijave je 20.4.2012. godine.**

Potrebna dokumentacija:

Pravilno popunjen gore navedeni obrazac – UPITNIK za (su)financiranje projektnih aktivnosti udruženja građana na teritoriju Grada Subotice iz oblasti zaštite i unapređenja životnog okoliša u 2012. godini;

Kopija registracije udruženja;

Ukoliko je za izvođenje projekata potrebno sudioništvo ili sufinanciranje iz drugih izvora, uz prijavu na natječaj prilaže se i potvrda (izjava) tih subjekata da prihvaćaju sudioništvo u realizaciji projekta, ili izjava koordinatora projekta s kojom se jamči financiranje od strane drugog donatora, uz presliku ugovora ili nekog drugog validnog dokumenta

Ukoliko su za izvođenje projekta potrebne suglasnosti ili dozvole (u skladu s važećim propisima), iste je potrebno unaprijed pribaviti i priložiti uz natječajnu dokumentaciju

Projekti koji ne sadrže potpunu dokumentaciju neće se uzimati u razmatranje.

Troškovi dijela projekta za koje se traži (su)financiranje od strane Grada Subotice, ne mogu prelaziti iznos od 70.000,00 dinara.

Ukupan iznos predviđenih sredstava za dodjelu po ovom javnom natječaju je 1.000.000,00 dinara.

Prilikom određivanja visine dotacije primjenjuju se sljedeći kriteriji:

nova i kreativna rješenja problema u oblasti zaštite životne sredine, posebno biodiverziteta;

dugoročni utjecaj i održivost nakon završetka financijske potpore;

broj sudionika nositelja projekta;

medijski publicitet (društvene mreže, televizijski i radio-prijenosi ili snimke, izvještavanje tiska i drugi načini prezentacije).

Rok za objavljivanje rezultata Natječaja o (su)financiranju projekata je 27. 4. 2012. godine.

Rok završetka projekta je 31. 12. 2012. godine.

S nositeljem izabranog projekta zaključuje se ugovor kojim se obvezatno utvrđuje: naziv i sjedište nositelja projekta; vrsta i obujam projekta; vrijeme realizacije projekta; obujam i vrsta dodjeljenih sredstava; vremenski plan uporabe sredstava; način nadzora nad namjenskim korištenjem sredstava i odvijanjem realizacije projekta.

Prijave za Natječaj se podnose **u zatvorenoj kuverti** s naznakom: »**Prijava na natječaj udruženja građana**«, **Gradska uprava; Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj; Subotica, Trg slobode 1.** Mogu se dostaviti poštom, ili osobno – na šalteru 5 Uslužnog centra Gradske uprave Subotica, Trg slobode 1. Dodatne informacije mogu se dobiti telefonski na broj 024/626-789, kontakt osoba Vesna Tulenčić.

Nakon realizacije projekta potrebno je priložiti detaljno izvješće o realizaciji aktivnosti i financijsko izvješće o korištenju sredstava sa specifikacijom troškova i dokazima o namjenskom korištenju sredstava.

SRETAN USKRS !

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

JUBILARNA 35. MOBA NA SALAŠU BELE IVKOVIĆA U MALOJ BOSNI

Rad i druženje koji se pamte

Na salašu *Bela Ivkovića* u Maloj Bosni održana je 31. ožujka, jubilarna 35. moba. Moba je organizirana radi proljetnog spremanja avlije na salašu. Tako su sudionici mobe grabljali avliju, kresali, vadili i sakupljali drva, stanke u radu bile su po potrebi, osvježenje po mogućnosti i želji, u parasničkoj, krušnoj peći pekla se krumpirača, a moba je održana ove godine pod geslom – rad je manifestacija umnih i fizičkih sposobnosti.

»Meni bi bilo drago kada bi mlađi članovi moje obitelji, sinovi, a sad već i unuci, prihvatili da u godinama koje slijede organiziraju mobe na ovom salašu. Na sadašnje ih pozivnice stavljam uz mene, kao domaćine mobe, u želji da prenesem običaj održavanja mobe i na mlađe generacije. Radi se o običaju koji se održavao u našem narodu, ali se polako gasi«, kaže *Bela Ivković*, ugledni odvjetnik u mirovini, društveni djelatnik, jedan od osnivača HKUD-a »Bunjevačko kolo«, kasnije i predsjednik ovog Društva, također i jedan od osnivača DSHV-a, dobitnik priznanja Pro Urbe Skupštine Grada Subotice.

»Prva moba je bila 1978. godine, ovaj salaš sam dobio od moje tetke *Gize* koja me je othranila, ona je bila moj treći roditelj. Odvela me sa salaša, to nije bio ovaj salaš, nego naš obiteljski salaš, isto u Maloj Bosni. Kod nje sam odrastao i pred njenu smrt kazala je kako želi meni ostaviti ovaj salaš. Tako je i bilo, prepisali smo salaš, to je bilo godinu dana prije nego što su počele mobe«, priča *Bela Ivković*.

»Na ovom su salašu nekada živjeli arendaši koji rade zemlju, oko salaša ima 12 jutara zemlje koju su obrađivali. Način obrade zemlje sasvim se promijenio, radi se strojevima i više nije bilo

potrebe da se netko ovdje doseli, da tu stanuje i obrađuje zemlju, nego je to počeo raditi susjed *Stipić* koji ima svoj salaš. Tako je ovaj salaš ostao prazan. Brojni ostali salaši u okolici su u međuvremenu napušteni ili zanemareni od vlasnika i tako propadajući. Za uspomenu na tetku *Gizu*, koja me je othranila i značajno sudjelovala u mom odrastanju i školovanju, čuvao sam salaš, jer ona je ubrzo nakon darivanja umrla. Ova moba živi tako što dolaze moji rođaci, prijatelji i poznanici voljni raditi, a uvijek donesu i dobro raspoloženje, što su uvjeti za dobru mobu, da se svi dobro osjećamo.«

Grgo Kujundžić, jedan od sudionika mobe, kaže kako je nekada ovaj običaj bio čest i među bunjevačkim Hrvatima.

»Iz ove se avlije vidi salaš na kojem sam proveo rano djetinjstvo. Moba je nekada bila uobičajena, puno se tada uradilo. Svejedno je li to bilo nabijanje kuće, postavljanje krova ili voženje žita, bio je to divan način suradnje među ljudima. S Belom sam prijatelj iz djetinjstva i često sam dolazio ovdje na mobu. Radilo se i družilo, dolazili su i dolaze ugledni ljudi raznih profesija koji rade i dobivaju šaljive packe kao i svi drugi, ovo je jedan divan običaj. Doživljaj na mobu se dugo pamti.«

Željko Augustinov, svećenik u mirovini, kaže kako je moba stari način pomaganja.

»Moba je znak pažnje prijatelju kojemu je potrebna pomoć. Ima različitih oblika pomaganja, ali običaj mobe, kao vid pomoći bližnjemu, uvijek će trajati, dok je ljudi i ljudskosti u nama. Čovjek nije otok, čovjek se pokazuje kakav je čovjek u odnosu prema drugom.«

Zvonko Sarić

Bela Ivković dočekuje »mobaše«

Vađenje drača

Pomagali su i najmlađi

TRODNEVNI PROSVJED POLJOPRIVREDNIKA

Oročeni zahtjevi, prijetnja blokadom

Dok Dušan Petrović durenjem i nepopustljivošću uoči izbora odbija dragocjene glasače i stvara probleme i unutar same Vlade, Ivica Dačić pokazao da je radi istog cilja spreman prigrliti sve one koji mu se neplanirano ukažu na putu predizborne kampanje

Pristavši na kompromis i pustivši u subotu (prvi puta u povijesti!) 100 traktora do Novog Beograda ministar unutarnjih poslova *Ivica Dačić* nije prema nezadovoljnim poljoprivrednicima pokazao samo viši stupanj razumijevanja u odnosu na kolegu (mu) iz Ministarstva poljoprivrede i trgovine *Dušana Petrovića*, nego je ujedno pokazao spremnost primiti u svoje naručje nemalu hrpu potencijalnih glasača na predstojećim izborima. Jer, koliko god bio ekonomski motiviran, trodnevni prosvjed poljoprivrednika umnogome je i političko pitanje od kog u konačnici potencijalno ovisi četverogodišnja budućnost ove zemlje. I tu se, ni kriv ni dužan, predsjednik Socijalističke partije Srbije pokazao i kao zreliji i hladnokrvniji političar u odnosu na kolegu iz Demokratske stranke. Istina, i sami događaji koji su prethodili susretu ispred palače »Srbija« sa sedmočlanim izaslanstvom nezadovoljnih poljoprivrednika i stotinjak traktorista uveliko su mu išli na ruku.

BRZO, KRATKO, STRASNO

Iako se – za sada prekinuti – prosvjed odvijao po ubrzanijem scenariju u odnosu na prošlogodišnji, događaji za vrijeme njegova trajanja u biti su bili

isti. Zapravo – lišen komičnih naganjanja po njivama i grotesknog (a skupog) angažiranja helikoptera i specijalnih snaga – posljednja epizoda prosvjeda bila je u dramaturškom smislu čistija, a samim tim i jasnija. Jer, čim su se više sa sjevera počele približavati jugu široke kolone od oko 4.000 vojvođanskih traktora opet su naišle

Opova, Indije i na drugim fortifikacijskim preprekama iskoristio je da po kratkom postupku održi sastanak u Beogradu s predstavnicima nezadovoljnih poljoprivrednika. Na obostranu žalost: još jednom neuspješno. Podsjetimo, prvi se takav sastanak dogodio samo dva dana prije početka prosvjeda (prošloga utorka), a razlog neuspje-

ji onaj o nastavku dosadašnje prakse: isplate poticaja u iznosu od 17.000 dinara po hektaru.

Takvu pat poziciju poljoprivrednici su u petak iskoristili za djelomično održavanje kontrablokada u više vojvođanskih mjesta, što je opet prijetilo prometnim kolapsom na sjeveru zemlje. S druge strane, organizacijski odbor prosvjeda, na

na policijske barikade na čijim je štitovima nedostajao jedino natpis »Dalje nećeš proći«. Ni ministar Dušan Petrović nije htio gubiti vrijeme praveći se gluhim. Ne, vrijeme dok su traktoristi čekali kod Rimskih šančeva, Temerinske petlje, Čente,

ha više je nego jednostavan: objašnjavajući prednosti uredbe o poticajima po količini proizvedene robe ministar ni za dlaku nije htio odstupiti od nje. Isto kao što niti poljoprivrednici nisu htjeli odstupiti od svojih zahtjeva, od kojih je najvažni-

čelu s *Miroslavom Ivkovićem*, dodatno je pojačao svoju inicijativu u obliku dopisa ministrima unutarnjih poslova i pravde *Ivici Dačiću* i *Snežani Malović*, tražeći od njih odgovore zbog čega ih policija sprečava u Ustavom zagarantiranoj

slobodi kretanja. U subotu, na dan završetka (ili odgode) prosvjeda, od Miroslava Ivkovića saznat ćemo da se Ivica Dačić ponovno vješto snašao u situaciji u kojoj vjerojatno nije ni mislio da će se naći. Naime, u razgovoru s poljoprivrednicima rekao im je da je odluka o zabrani pristupa više tisuća traktora Beogradu bio stav koalićijske Vlade, te da je policija samo provodila volju ljudi koji u najvišim državnim tijelima zastupaju interese građana. Da je htio, mogao se sjetiti i riječi pravika *Lászla Józse* da policija ima na to pravo, jer joj Zakon o okupljanju građana za to nudi široko polje ovlasti. Ali, vjerojatno je (pravilno) procijenio da je pomirljiv, razumijevajući i druželjubiv odnos s parovima u predizbornom ozračju kud i kamo isplativiji u odnosu na suhoparno istjerivanje pravde. Njegov poen utoliko je veći što se na isti dopis nije oglasila Snežana Malović, pa se na koncu ispostavilo kako je ministar unutarnjih poslova jedina adresa koja će posredovati u konfliktu između države i njezinih građana.

UNUTARNJA SITUACIJA SE INTENZIVIRA

Uvidjevši da se Dušan Petrović rasrdio što ga oni za čije se interese zdušno zalaže ne razumiju, poljoprivrednici su Ivici Dačiću u subotu uručili zahtjeve da ih prosljedi višim instancijama: predsjedniku Srbije *Borisu Tadiću* i premijeru *Mirku Cvetkoviću*. Sadržina preporučenog pisma čiju osnovu čini isplata poticaja po hektaru i nastavak Strategije ruralnog razvoja do 2013. dopunjena je i zahtjevom da se uredba o nafti produži do 1. srpnja ove godine, kao i za povišenjem obveznog PDV-a sa 4 na 10 ostvarenih milijuna godišnjeg prometa po gospodarstvu. Svoje zahtjeve poljoprivrednici

su oročili do 24. travnja, a ukoliko im do tada oni ne budu ispunjeni već za 25. travnja najavili su potpunu blokadu prometnica u Vojvodini.

Da su u Vladi shvatili da je vrag odnio šalu i da iza ozbiljnih prijetnji poljoprivrednika stoji i njihova sposobnost za ozbiljnu organizaciju prosvjeda govori i činjenica da je Odbor za poljoprivredu u Skupštini Srbije u utorak sazvao sastanak s nezadovoljnim ratarima. Jedino što u Vladi (još) nisu shvatili jest da poljoprivrednici neće odustati od svojih zahtjeva, pri čemu su ovi drugi u apsolutnoj prednosti. Jer, dok su u slučaju Vlade u problemu oko vrste poticaja objedinjeni i novac i glasovi, kod poljoprivrednika je to samo novac, koji može presudno utjecati i na rezultat prigodom kasnijeg brojanja glasova. Stoga nije iznenađujuće što predstavnici Ministarstva poljoprivrede i trgovine na sastanku – koji je i ovoga puta protekao bez Dušana Petrovića – ni nakon dvoiposatne rasprave nisu uspjeli uvjeriti poljoprivrednike da promijene svoj stav i pomire se s trenutačnim stanjem. Naprotiv, poljoprivrednicima se priključilo 12 od 13 nazočnih članova Odbora (ima ih ukupno 17), podržavši ih u njihovim zahtjevima. Tako će Boris Tadić, Mirko Cvetković i Dušan Petrović ovih dana dobiti još jedno pismo iste sadržine da ga prežvaču i svare do završetka predstojećih uskrsa.

Iako nemamo nikakve informacije iz Vlade, nije teško zamisliti situaciju u kojoj se i na Dušana Petrovića vrši pritisak da preinači svoju uredbu. Ili mu se možda nudi mogućnost da, u slučaju pobjede Demokratske stranke, kao budući ministar rudarstva jednog dana primi izaslanstvo posrnulih tajkuna.

Z. R.

Sretan Uskrs!

Sretne uskrsne blagdane
svim građanima Subotice
želi Saša Vučinić,
gradonačelnik

www.subotica.rs

USPJESI TAMBURAŠA MUZIČKE ŠKOLE U SUBOTICI

Rad koji rezultira nagradama

Tamburaši iz subotičke škole osvojili niz, mahom prvih nagrada na pokrajinskom i republičkom natjecanju

Subotica je poznata po bogatoj tradiciji tamburaške glazbe i vrsnih tamburaša, a da se za budućnost ovog statusa ne treba brinuti potvrđuju i ovogodišnji uspjesi učenika tamburaškog odjela Muzičke škole u tom gradu.

Naime, tamburaši iz ove škole, kako iz nižih tako i iz viših razreda, osvojili su čak 16, mahom prvih nagrada na dva najveća tamburaška natjecanja učenika u Srbiji – pokrajinskom i republičkom.

PANČEVO I NOVI SAD

Na Devetom festivalu vojvođanske tambure koji je odr-

žan 21. ožujka u Pančevu, prve nagrade odnijeli su: *Magdalena Temunović* (1. razred), *Nenad Sanader* (3. razred), *Matija Temunović* (4. razred), *Marko Parčetić* (1. razred srednje), *Milica Lerić* (2. razred srednje) i *Miran Tikvicki* (2. razred srednje), dok je drugu nagradu osvojio *Aleksandar Amidžić* (2. razred srednje).

Pokrajinsko natjecanje je prigoda i da snage odmjere tamburaški orkestri škola, u čemu su Subotičani ponovno dominirali. Njihov Dječji tamburaški orkestar (32 člana), ali i Tamburaški orkestar srednje muzičke škole (23 člana) osvojili su prve nagrade, dobivši

98,33, odnosno maksimalnih 100 bodova. Obama orkestrima ravnala je prof. *Mira Temunović*.

Učenici iz Subotice su svoje odlično glazbeno umijeće ponovili nekoliko dana kasnije na Republičkom natjecanju glazbenih škola Srbije u Novom Sadu (koje je bijenalnog karaktera za tamburu), vrativši se opet doma s lijepim rezultatima.

Prve nagrade osvojili su već spomenuti *Magdalena Temunović*, *Nenad Sanader*, *Marko Parčetić* (laureat), *Milica Lerić*, *Miran Tikvicki*, dok su kao drugoplasirani ovo natjecanje završili *Matija Temunović* i *Aleksandar Amidžić*.

Nagrađeni učenici polaznici su klase profesora: *Mire Temunović* (koja vodi i orkestre), *Vojislava Temunovića* i *Milana Pridraškog*. Korepetitori (klavirski suradnici) na oba natjecanja bili su *Maša Vučinac* i *Saša Grunčić*.

DOJMOVI I PLANOVI

Magdalena Temunović je prvašica u osnovnoj Muzičkoj školi, a ovo su joj bila prva ozbiljnija natjecanja. »Na natjecanjima je bilo lijepo, nisam imala veliku tremu. Upoznali smo i učenike iz drugih škola, malo se družili«, kaže ukratko ova mlada tamburašica.

Milica Lerić

Matija Temunović

Magdalena Temunović

Zahtjevni nastupi

»Republičko natjecanje je bilo izuzetno jako«, kaže prof. Mira Temunović. »Programi srednjoškolaca traju od 15 do 25 minuta. Dakle, izvode jednu obveznu i još dvije do tri skladbe. Radi se dakle o zahtjevnim nastupima koji podrazumijevaju fizičke (svirače), ali i psihičke pripreme. Drago nam je da smo imali kompetentan međunarodni žiri sačinjen od profesora iz Makedonije, Hrvatske i Italije. Što se tiče pokrajinskog natjecanja u Pančevu, možemo također biti zadovoljni. Inače, Festival vojvođanske tambure će sljedeće godine biti jubilarni deseti i bit će održan kod nas u Subotici.«

Milica Lerić iz Bačkog Brega tvrdi kako joj dobivena nagrada predstavlja poticaj da još više radi i trudi se. »Volim glazbu i tamburu i voljela bih nakon srednje škole studirati tamburu, najvjerojatnije u Osijeku«, kaže nam Milica koja i svoje slobodno vrijeme provodi uz svoj instrument, svirajući u ženskom tamburaškom sastavu »Corona«.

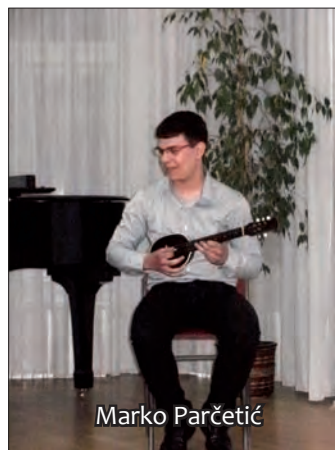
Marko Parčetić je iz Sombora, a u Suboticu je došao upravo zbog tambure, gdje je upisao taj smjer u srednjoj glazbenoj školi. »Ljubav prema tamburi dovela me je u Suboticu, budući da u Somboru ne postoji taj smjer. Sviram primu, natjecao sam se i ranije, a ovo su mi bila prva srednjoškolska natjecanja koja su prošla uspješno. A za to je potrebno puno vježbe, jer bez

rada nema uspjeha. Naravno, najvažnije je voljeti tamburu i glazbu. U Subotici tambura živi u svom punom sjaju, a ima i puno mladih sastava. Ja sviram s 'Klasovima', kaže Marko Parčetić.

Njegov godinu dana stariji kolega, Miran Tikvicki također je jedan od uspješnih đaka ove škole. »Nagrade nam svakako znače. No, važni su ljubav i posvećenost. Nakon srednje škole želio bih upisati tamburu u Osijeku ili nastaviti usvršavanje u području dizajna zvuka«, priča Miran Tikvicki.

TAMBURA U SRBIJI

Tambura je kao nastavni instrument prisutna uglavnom u glazbenim školama u Vojvodini (Ruma, Pančevo, Sombor, Kula,

Marko Parčetić

Miran Tikvicki

Vrbas, Zrenjanin, Ada, Bečej, Srijemska Mitrovica, Subotica, Kikinda i u Novi Sad), a u užoj Srbiji postoji samo u Kragujevcu.

Subotička muzička škola je među prvima uvela tzv. nekla-sične – ali veoma popularne – instrumente kao što su tambura i harmonika. Trenutačno odsjek tambure u Subotici, koji ima tradiciju dugu oko pola stoljeća, pohađa 60 učenika u četiri klase, kaže nam prof. Mira Temunović.

Na kraju našeg posjeta tamburašima u subotičkoj školi, prof. Temunović pitali smo što misli o neslužbenoj, ali ipak prisutnoj ideji aktualnih gradskih vlasti o osnutku umjetničke akademije u Subotici na kojoj bi se, prema špekulacijama, izučavalo

lutkarstvo i tamburaška glazba. »Čula sam za tu ideju još ranije«, kaže naša sugovornica. »To bi bilo sigurno dobro, budući da ni na jednoj glazbenoj akademiji u Srbiji ne možete studirati tamburu. Nedavno je smjer tambure otvoren na Umjetničkoj akademiji u Osijeku i mnogi naši učenici će otići na studij tamo. Osnivanjem subotičke akademije zadržali bismo ih, a i tamburaški brend, koji se vezuje za naš grad, digli na višu razinu«, mišljenja je Mira Temunović.

Upisi u glazbene škole počinju krajem svibnja, a Mira Temunović poziva sve zainteresirane da se okušaju na prijamlom, te možda postanu dijelom ovoga uspješnog tima.

D. B. P.

KONCERTI U POŽEGI I OSIJEKU

Mladi tamburaši dio europskog projekta

Tamburaši iz Hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevački pisama« proteklog su vikenda nastupili na dvama koncertima – u Požegi i Osijeku, kao članovi Europskog tamburaškog orkestra. U Požegi su održali koncert u Gradskom kazalištu, a u Osijeku su se publici predstavili u prostorijama poznatog KUD-a »Željezničar«. Na programu su bile koncertne skladbe pisane za tamburu, te obradbe popularnih melodija.

Navedeni nastupi dio su koncertne sezone Europskog tamburaškog orkestra koji kao međunarodni projekt okuplja mlade glazbenike iz šest zemalja – Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Austrije, Češke i Crne Gore. Koncertna sezona ovog orkestra započela je u studenome prošle godine u Pančevu, a nakon koncerata u Hrvatskoj, predstoje im nastupi u Studenki u Češkoj i Banja Luci u BiH.

Inače, Europski tamburaški orkestar broji 50 članova uzrasta od 16 do 23 godine. Orkestar svake godine organizira ljetni kamp kojim rukovodi Slavko Franjo Batorek iz Osijeka. Osim njega, orkestrom ravnaju i Budimir Stojanović iz Pančeva, Jovan Travica iz Novog Sada i Tomislav Galić iz Požege.

D. B. P.

KNJIŽEVNA VEČER POSVEĆENA ISI VELIKANOVIĆU

Da se ne zaboravi

Iso Velikanović bio je pomalo zaboravljen, a zaboravljajući Isu zaboravljamo dio sebe, dio svoje povijesti, a to nam neće oprostiti naši protjerani Srijemci, Hrvati iz Hrtkovaca, Kukujevac i drugih mjesta, rekla mr. sc. Vera Erl

Organizaciji Hrvatskog kulturnog društva »Šid«, u četvrtak 29. ožujka, u prostorijama župne kuće u Šidu, održana je književna večer posvećena hrvatskom književniku *Isi Velikanoviću*. Iso Velikanović rođen je 29. ožujka 1869. godine u Šidu, bio je rodom Srijemac, a ostavio je hrvatskoj književnoj baštini i dio kulturne povijesti svoga kraja. Najveći dio života, sve do pred Prvi svjetski rat, proveo je u Mitrovici. Povodom 70. godišnjice života, vrlo duhovito je rekao: »Ja sam Šidanin, dabome. Ima nas iz Šida dosta znamenitih ljudi, *Milić* gajdaš, birtaš *Orešković*, *Vitomir Korać*. Ali najslavniji je zacijelo onaj čuveni šarov, kojega su Šidani izjeli, pa je odonda slavom svojom prekrrio sve njih«. Svojim prevoditeljskim radom otkrio nam je obzorja svjetske književnosti i bio posrednik između velikih kultura i hrvatskog naroda. Sve svoje enciklopedijsko jezično znanje, znanje poliglote, usredotočio je i na prevoditeljstvo.

Prevodio je s ruskog, poljskog, engleskog, španjolskog, francuskog, češkog i njemačkog jezika. I kako navodi mr. sc. *Vera Erl*, profesorica sa Sveučilišta iz Osijeka, Iso

Žebić, novinar i publicist, inače rodom iz Gibarca koji je također pisao o *Isi Velikanoviću* i te je večeri predstavio svoje razloge pisanja o hrvatskom književniku.

Slavko Žebić, Radivoj Lazić, Vera Erl, Vera Radivojkov i Josip Hodak

Velikanović bio je pomalo zaboravljen, a zaboravljajući Isu zaboravljamo dio sebe, dio svoje povijesti, a to nam neće oprostiti naši protjerani Srijemci, Hrvati iz Hrtkovaca, Kukujevac i drugih mjesta. Upravo iz tog razloga – da se ne zaboravi – organizirana je književna večer na kojoj su bili nazočni gosti iz Osijeka. Pored Vere Erl, bio je i *Slavko*

Osim njih gosti te večeri bili su i članovi HKUPD »Stanislav Preprek« iz Novog Sada i KUD-a iz Bapske, kao i mnogi pjesnici i ljubitelji pisanje riječi iz Šida.

Pažnju posjetitelja te večeri pobudio je jedan od najstarijih sudionika, 82-godišnji *Mladen Franjo Nikšić* koji o svom dugogodišnjem pisanju i slikanju kaže: »Izdao sam dvije

zbirke dosad. Moj najbolji prijatelj bio je *Mika Antić* koji me je i natjerao da izdam svoje pjesme. Inspiracija mi je život, a nastaviti ću pisati i dalje jer i u trećoj dobi još radosti ima, još srce zadrhti i ljubav se javi. Nije pokucala još s vrata zima, iako se inje rasulo po glavi. Još osjećaj plamti u punome žaru, još za ljepotom oko se okreće, ne napuštam ja nikad naviku staru, niti ikad marim što je doba treće«, kaže u stihovima Franjo.

Predsjednik HKD-a »Šid«, *Josip Hodak*, izrazio je zadovoljstvo što se te večeri odazvao veliki broj gostiju i istaknuo značaj obilježavanja obljetnice rođenja velikog hrvatskog književnika, jer na taj način dokazujemo da znamo cijeniti prave nacionalne i duhovne vrijednosti. Koliko je Iso Velikanović bio značajan za hrvatski narod kazuje činjenica da je u Hrvatskoj, 2005. godine, ustanovljena nagrada za najbolje prijevode hrvatskih dijela koja nosi njegovo ime.

Suzana Darabašić

NAJVEĆI DOGAĐAJ U OBLASTI ZAŠTITE OKOLIŠA U POVIJESTI

Sat za naš planet

Najveći događaj u oblasti zaštite okoliša u povijesti – »Sat za naš planet«, koga organizira WWF – Svjetski fond za prirodu, i ove je godine imao potporu stotina milijuna ljudi, trvki i vlada širom svijeta. Pridruživanjem mnoštva država ovoj akciji još više je skrenuta pažnja na postojanje problema, te na mogućnosti svakog pojedinca da učini nešto za naš planet.

Kao što je i bilo najavljeno, neki od svjetski najpoznatijih spomenika i građevina, od 20.30 sati u subotu 31. ožujka bili su u mraku točno sat vremena. U Srbiji su bila organizirana i velika okupljanja u najvećim gradovima – Beogradu, Novom Sadu i Nišu, na gradskim trgovima, gdje su okupljeni aktivisti sa svijećama u rukama svijetu slali poruku o ozbiljnosti namjere i značaju participacije svijetu u mjerama očuvanja planeta.

U Bačkom Monoštoru, akciju je pored Udruga građana »Podunav«, koja je vršila promociju ovog događaja, podržao i značajan broj mještana, isključivši svjetla na sat vremena, a značajno je i to da se Mjesna zajednica Bački Monoštor pridružila ovoj globalnoj akciji, te je bila isključena javna rasvjeta na zgradama Mjesne zajednice, Doma kulture i Centra građanskih aktivnosti.

Zdenka Mitić

U BAČU PREDSTAVLJENA KNJIGA FRA JOSIPA ŠPEHARA »FRANJEVAČKI SAMOSTAN BAČ«

Relevantni podaci na jednom mjestu

Na Franjevačkom samostanu nije bilo ni najosnovnijih intervencija, premda su sredstva iz projekta Integralne obnove kulturnog naslijeđa jugoistočne Europe odobrena * Burna reakcija predsjednika općine Bač na ovu izjavu

Veliki broj posjetitelja u samostanskoj dvorani

Fra Josip Špehar, Ivan Andrašić i Stanka Čoban

Posljednjeg dana ožujka svoju novu knjigu »Franjevački samostan Bač«, u suorganizaciji s UG »Tragovi Šokaca«, predstavio je predstojnik Franjevačkog samostana u Baču fra Josip Špehar. Nazočne poštovatelje pisane riječi i uzvanike pozdravila je i predstavljanje najavila predsjednica »Tragova Šokaca« Stanka Čoban, a potom riječ prepustila uvodničaru, članu UO KPZH »Šokadija« iz Sonte Ivanu Andrašiću. »Franjevački samostan i Bačka tvrđava bile su dominantne točke Bača u vrijeme kada je bio u naponu svojega gospodarskog, kulturnog i duhovnog procvata. O samostanu, kao građevini i instituciji, govore dokumenti još iz 12. stoljeća, no, njegovo naslijeđe je, kako je naš današnji domaćin napisao, a danas će vam o tome i govoriti, znatno starije. Skupa s Manastiru Bođani, Franjevački je samostan odabran među 26 lokaliteta predviđenih za financiranje rehabilitacije u okviru projekta Integralne obnove kulturnog naslijeđa jugoistočne Europe. Tim činom ovi jedinstveni spomenici kulture s područja Vojvodine uvedeni su u Svjetsku kulturnu baštinu«, rekao je među ostalim Andrašić i svojom pjesmom »Pisma pratora« završio kratak uvod u izlaganje fra Josipa Špehara.

DETALJNO PREDSTAVLJENA KNJIGA

Autor je svoju knjigu predstavio vrlo detaljno, napominjući kako nije ni pisac ni novinar, nego je samo pokušao složiti na jedno mjesto sve relevantne podatke o samostanu koji su mu bili dostupni, a poimenično ih je naveo u prvom dijelu izlaganja. U drugom dijelu je govorio o doseljavanju Hrvata Šokaca s područja Bosne Srebrene na ove prostore, sa zasebnim osvrtom na povijesne okolnosti i ulogu franjevacu u tom procesu. U trećem dijelu govorio je o sadašnjem statusu samostana, te o razlici u odnosu društvene zajednice prema ovom objektu i prema Manastiru Bođani, osobito izraženoj kroz financijske efekte. »Pokazatelj odnosa društvene zajednice prema nama je utrošak sredstava odobrenih u okviru projekta Integralne obnove kulturnog naslijeđa jugoistočne Europe. Dovoljno je pogledati što je sve urađeno glede uređenja manastira Bođani, dok na Franjevačkom samostanu nije bilo ni najosnovnijih intervencija, tako da još uvijek nemamo ni drenažu, ni kanalizaciju, a vlaga u zidovima se na pojedinim mjestima popela do stropa«, rekao je fra Josip.

REPLIKE

Na posljednji dio izlaganja domaćina burno je replicirao predsjednik općine Bač prof. Tomislav Bogunović, prigovorivši, pored ostalog i na duljinu trajanja i na način predstavljanja knjige. U raspravu se uključio i bački župnik vlč. Josip Štefković tvrdnjom kako od strane općine Bač ni župnoj crkvi nije dodijeljeno ništa od traženih sredstava, na koju predsjednik Bogunović nije izravno odgovorio, nego je naveo kolika su sredstva utrošena u obnovu crkve u Bačkom Novom Selu, a napomenuo je, bez navođenja argumenata, i kako se zna što je

iz samostana svojedobno slano u Vukovar. Govorio je i o odličnim odnosima lokalne zajednice s Vukovarsko-srijemskom županijom i o susretu predsjednika Tadića i Josipovića prigodom prve plovidbe trajekta koji je povezo Bač i Vukovar. Na ove replike reagirao je i tajnik HNV-a Željko Pakledinac, koji se, iz samo njemu znanih razloga, ispričao predsjedniku Bogunoviću. Razmjena mišljenja između predstavnika Crkve i predsjednika općine, dojam je, ostala je nedorečena, a predsjednik Bogunović nije ostao ni na skromnom domjenku na kraju ove neobične književne večeri.

K. P.

Vapaj

Predstavljanju knjige nazočila je i konzulica-savjetnica Vesna Njikoš-Pečkaj. »Smatram da je ovo bio poziv patera Josipa na dijalog glede zaštite spomenika kulture i apel pokrajinskim institucijama, osobito Zavodu za zaštitu spomenika kulture, da više skrbe o objektima za koje su nadležni. Mislim da je to bio vapaj za rekonstrukcijom jednog vrijednog spomenika kulture, samostana koji je dio povijesti Bača, dio povijesti ove zemlje i ovog naroda i koji u svakom slučaju zaslužuje više pažnje. Predstavljanje ove knjige, ustvari, bio je jako dobar pokušaj i putokaz kako se podsjetiti na vrijeme kad i način kako je nastao ovaj samostan, tko ga je osnovao i tko je njim upravljao i bio ovdje tijekom svih povijesnih događanja na ovim prostorima. Ovaj kulturni objekt pripada Vojvodini, odnosno Srbiji, a kako Hrvatska skrbi o svojim vjerskim objektima, bili oni katolički ili pravoslavni, kao o svojim kulturnim dobrima i Srbija bi recipročno trebala poštovati isti princip.«

Projekti u Tavankutu

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec«, Osnovna škola »Matija Gubec« i župa Srca Isusova iz Tavankuta, priredili su prošlog petka već tradicionalnu Uskrsnu izložbu u prostorijama Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame u Donjem Tavankutu. Izložba predmeta od slame, dječjih uradaka, te ostalih zanimljivih ukrasa, privukla je veliki broj mještana koji su imali priliku kupiti svojim najbližima prigodni dar za predstojeći blagdan. Djeca iz OŠ »Matija Gubec«, od kojih su većina ujedno i članovi istoimenog kulturno-prosvjetnog društva, izvela su zabavni program, a izložbu je otvorila ravnateljica tavankut-

»Projekt je nedavno odobren od strane Pokrajinskog tajništva za sport i omladinu, a nosi naziv 'Međunarodna suradnja u jačanju izvannastavnih aktivnosti dačkog parlamenta u sprječavanju elektroničkog nasilja'. Partneri u ovom projektu su nam tavankutska župa, HKPD 'Matija Gubec', te OŠ 'Matija Gubec' iz Cernika. Realizaciju projekta ćemo započeti 20. travnja, prigodom obilježavanja Dana škole, kada ćemo, osim partnerske škole iz Cernika, ugostiti i istoimene škole iz Zagreba, Gornje Stubice, Primoštena i Krapine, čiji će učenici i nastavnici također sudjelovati u ovom početnom programu, budući da je namjera sve njih postupno uključiti u

učenici jednom tjedno okupljanju na druženju uz stolni tenis, stolni nogomet i pikado.«

Polazna točka u realizaciji projektnih aktivnosti bit će anketiranje djece, roditelja i nastavnika o saznanjima i iskustvima glede elektroničkog nasilja, a anketu će, radi što objektivnije predstavke, provesti članovi HKPD-a »Matija Gubec«. Potom će uslijediti akreditirani seminari za nastavnike cerničke i tavankutske škole, koji će nakon obuke primijeniti stečeno znanje na rad s djecom, u cilju smanjenja elektroničkog oblika nasilja.

TURISTIČKA PRIČA

Zahvaljujući angažiranju na projektnim aktivnostima Tavankut je zaplovio i u turističku priču te je tako, sudjelujući na prošlogodišnjem projektu Klastera Istar 21 »Bogatstvo različitosti«, izabran među 14 sela u Vojvodini koja u predstojećem razdoblju trebaju postupno ra-

zviti svoju turističku ponudu i postati sastavni dio domaćeg turističkog tržišta.

Suvenir i slike od slame nisu jedino što Tavankučani žele ponuditi svojim gostima. Namjera je u turističku ponudu ovoga sela uvrstiti i gastronomsku ponudu, te osposobiti odgovarajuće smještajne kapacitete. Tako se, u sklopu »Gupčevih« prostorija, u kojima se trenutačno nalazi Galerija slika od slame, suvenirnica, te depo i ured HKPD-a, započelo s radovima na uređenju soba za smještaj gostiju, te višenamjenske dvorane namijenjene za različite skupove i gastronomsku ponudu lokalnih specijaliteta, pojašnjava predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« *Ladislav Suknović*:

»U potkrovlju raspolažemo s 40 četvornih metara, gdje će se nalaziti dvije sobe s po tri ili četiri ležaja, dok u prizemlju trenutačno radimo na uređenju prostorije od 50 četvornih metara, koja će biti namijenjena

Izložbu je otvorila Stanislava Stantić Prčić

ske škole *Stanislava Stantić Prčić*, koja je ovom prigodom istaknula kontinuiranu suradnju škole, župe i Društva na brojnim aktivnostima i različitim projektima.

SPRJEČAVANJE ELEKTRONIČKOG NASILJA KOD DJECE

Stanislava Stantić Prčić navela je da je ova suradnja bitna jer na taj način svaka od spomenutih institucija postiže znatno više u djelokrugu svojega rada, a najnoviji zajednički projekt odnosi se na sprječavanje elektroničkog nasilja kod djece:

projektne aktivnosti. Tako će u petak, 20. travnja, biti održan okrugli stol na kojemu će predstavnici škola biti upoznati s tematikom projekta, dok će idućeg dana biti priređene radionice za djecu, tijekom kojih će se ukazati na sigurne načine korištenja mobitela i računala. Budući da u sprječavanju elektroničkog nasilja pomaže aktiviranje djece kroz izvannastavne aktivnosti, toga će dana također biti prikazan i rad u tehnici slame, organizirat ćemo sportska natjecanja, a navečer će gosti imati priliku uvjeriti se na koji način funkcioniše Klub 'Mjesečina', u kojemu se naši

Ivica Dulić i Ladislav Suknović ispred zgrade u kojoj su započeli radovi

održavanju sastanaka, seminara, kao i mjesto gdje će turisti moći kušati neka naša tradicionalna jela. Ovu ćemo dvoranu također iznajmljivati za potrebe različitih skupova. Vrijednost radova je oko pola milijuna dinara, koje smo djelomično osigurali iz vlastitih sredstava, dio

od Pokrajinskog tajništva za gospodarstvo, a u velikoj mjeri nam pomažu i brojne donacije, kako u materijalu, tako i u radnoj snazi. Završetak kompletne adaptacije zgrade planiran je najkasnije do održavanja Noći muzeja, dakle do 19. svibnja, kada će vjerojatno biti svečano

upriličeno i njihovo otvorenje.»

Smještajni kapaciteti namjeravaju se proširiti opremanjem i dijela školskih prostorija za ovu namjenu, kao i obnovom »Gupcu« nedavno darovanog imanja koje će biti preuređeno u etno kuću s prenoćištem, te će svojim interijerom i eksteri-

jerom oslikavati život u Tavan-kutu s početka prošlog stoljeća. U prilog onoj čuvenoj da se »dobar glas daleko čuje« ide i činjenica da je, zahvaljujući angažmanu »Gupčevih« članova, priča o potencijalima Tavan-kuta »otplovila« do Amerike, odakle je od strane ravnatelja Američkog muzeja slame stigao prijedlog da upravo Tavan-kut bude mjesto održavanja kolonije na kojoj bi sudjelovali umjetnici sa svih strana svijeta. Realizacija ove ideje dakako ovisi o budućim financijskim mogućnostima Društva, a što se daljnje sajamske turističke promidžbe Tavan-kuta tiče u naznakama je i sljedeća postaja predstavljanja turističkih potencijala, a to je Sajam turizma u Sloveniji, a potom i u Osijeku i Zagrebu.

Marija Matković

Izložba je privukla veliki broj mještana

USKRSNA IZLOŽBA U HKUD »VLADIMIR NAZOR« U SOMBORU

Klub ljubitelja cvijeća »Za sreću veću« HKUD-a »Vladimir Nazor« organizirao je u subotu 31. ožujka, Uskrsnu izložbu i razmjenu cvijeća. Prikazani su prigodni aranžmani sa zečevima, uskrsnim jajima i drugom zanimljivom dekoracijom. Posebno su zanimljiva bila jaja oslikana slamom. U kutku rezerviranom za burzu cvijeća mogle su se razmijeniti sadnice proljetnog cvijeća za vrtove i balkone. Prigodnim riječima izložbu je otvorila Klara Karas Šolaja, pročelnica Kluba ljubitelja cvijeća »Za sreću veću«. »Ovo je treća godina zaredom da prije Uskrsa organiziramo izložbu i besplatnu razmjenu cvijeća. Naše članice koje za svoje kuće pripremaju uskrzne aranžmane to pokažu i na izložbi, pa je to prigoda da se prije Uskrsa okupimo na prigodnom druženju. Što se tiče razmjene cvijeća proljeće podrazumijeva raščišćavanje dvorišta, a sve ono što je višak ponudimo na ovoj razmjeni biljaka. Ove godine dio programa namijenili smo djeci, našim malim folklo-

Jaja oslikana slamom

rašima koje je zeka obradovao darom«, kazala je Klara Karas Šolaja. Gošće na Uskrsnoj izložbi bile su članice Udruge žena »Zlatne ruke Somborke«, a voditeljica ove udruge Katarina Dmitruk kaže da su članice priredile prigodne uskrzne i proljetne aranžmane – cvjetice od slame, male žardinijere za cvijeće od kamenčića, uskrсна jaja. »Žene su mašti dale na volju, a kada ima mašte neiscrpne su i mogućnosti za korištenje raznih materijala. Redoviti smo gosti na ovoj izložbi i drago nam je što imamo priliku pokazati i dio umijeća članica naše udruge«, kaže Katarina Dmitruk. Posebno zanimljiva bila su uskrсна jaja ukrašena slamom, djelo vještih ruku slamarke Ilonke Bogišić. »Jaja se prvo ispušu da bi bila prazna, osuše i onda su spremna za farbanje, odnosno lakiranje. Tako nalakirana jaja se oslikavaju slamom. Ja radim slike, čestitke, cvjetice od slame, pa sam tako došla na ideju da i uskrсна jaja ukrasim slikama od slame«, priča Ilonka Bogišić.

Z. Vasiljević

OPĆINSKA SMOTRA FOLKLORA U ŠIDU

HKPD »Šid« među najboljima

U organizaciji Kulturno-obrazovnog centra »Šid«, u Osnovnoj školi »Sremski front« u subotu 31. ožujka, održana je općinska smotra folklora. Riječ je o više od 300 sudionika iz različitih udruga i folklornih skupina – Folklorna grupa Adaševci, SDUD »Jednota« iz Šida, KPD »Đura Kiš«, SKUD »Đerdap« iz Kukujevaca, OŠ »Sava Šumanović« iz Erdevika, mlađa i starija grupa HKD-a »Šid«, SKUD »Svati Sava« iz Šida, Slovačko udruženje žena »Ljub«, SKPD »Erdevik« i KUD »Branko Radičević« također iz Erdevika.

HKD »Šid« predstavilo se novim koreografijama, mlađi uzrast s »Drvce zeleno, jaje šareno«, a starija grupa s koreografijom »Oj, travice sitnice«. Prema ocjeni stručnog žirija na viši rang natjecanja, kod mlađeg uzrasta, plasirali su

se KPD »Đura Kiš« iz Šida, OŠ »Sava Šumanović« i DFA »Zvončeki« iz Erdevika.

uzrasta – SKUD »Svati Sava« Šid, »Đerdap« Kukujevci, a u kategoriji izvornog stvaralaštva,

Jedina grupa koja je nagrađena je grupa OŠ »Sava Šumanović« Erdevik. U kategoriji tradicija nagrađen je HKD »Šid«, a plasirao se i SKUD »Svati Sava« Šid. U rang starijeg

ponovno HKD »Šid« i KUD »Branko Radičević« Erdevik. Prema riječima direktorice Kulturno-obrazovnog centra »Šid«, *Jasmine Latas*, u planu je da se u narednom periodu orga-

nizira trodnevni seminar za sve umjetničke voditelje kojemu bi nazočili i stručni konzultanti. »Ovom inicijativom želimo pomoći da se igre iz Srijema ne zaborave kako bi se vjerodostojnije i na pravi način predstavio naš grad i običaji vezani za njega. Također, u planu Kulturno-obrazovnog centra je da se 22. svibnja, na dan proslave gradske slave, održi zajednički koncert gdje bi bili zastupljeni svi, kako bi se javnosti predložila kulturno-umjetnička društva naše općine«, istakla je *Jasmina Latas*. Predsjedništvo, umjetnički voditelji i članovi HKD-a »Šid«, nisu očekivali plasman u viši rang, no sada su više nego sretni što se njihov višemjesečni trud isplatio. Kako kažu koreografije predstaviti će na zonskom natjecanju u Srijemskoj Mitrovici 21. travnja.

S. Darabašić

PREDSTAVA HKUD-A »VLADIMIR NAZOR« NATJEČE SE ZA ZONSKU SMOTRU

Nadaju se nastupu u Novom Bečeju

Jedina amaterska kazališna predstava iz Sombora koja se natječe za plasman na Zonskoj smotri amaterskih kazališta je predstava »Pa to je užas«, Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor«. Dramska sekcija ovu komediju izvela je pred selektorom *Goranom Ibrajterom* u subotu 31. ožujka. Odluka selektora znat će se za nekoliko dana. Za sudjelovanje na Zonskoj smotri natječe se 12 amaterskih društava, od kojih će se plasirati njih osam.

»Predstava 'Pa to je užas' premijeru je imala prošle godine na II. smotri amaterskih dramskih društava kojoj smo mi bili domaćini. Redatelj predstave je *David Tasić Daf*,

a autor teksta *Stjepan Baras*«, kaže *Zvonimir Lukač*, pročelnik dramske sekcije HKUD-a »Vladimir Nazor«. Selektor za Zonsku smotru, koja obuhvaća amaterska kazališta iz sjevernog i srednjeg Banata i sjeverne Bačke je *Goran Ibrajter*.

»Ovo je jedanaesta predstava koju gledam, od ukupno 12 koliko se natječe za sudjelovanje na Zonskoj smotri koja će biti održana u Novom Bečeju«, kaže *Ibrajter*. Dojmovi selektora nakon dosad prikazanih komada su dobri. »Prosto da

čovjek ne povjeruje da se takve predstave pripremaju u amaterskim društvima. Ove godine ne samo da su predstave kvalitetne, nego je produkcija raznovrsna i u smislu izbora tekstova od suvremenih do klasičnih. Različiti su i žanrovi – od kabareja, koji sam vidio u Apatinu, preko mjuzikla s 23 glumca na sceni u Kupusini, selu s 1.800 stanovnika. Doista možemo reći da ove godine amaterska kazališta rade na profesionalnom nivou i u odnosu na prošlu godinu vidi se veliki napredak«, kaže *Ibrajter*.

U HKUD-u »Vladimir Nazor« se nadaju da su zadovoljili kriterije selektora, ali će na odluku morati pričekati nekoliko dana.

Z. Vasiljević

Detalj iz predstave »Pa to je užas«

6. travnja 2012.

TRADICIONALNA MANIFESTACIJA »ŠARANA JAJA BOJAMA GRADA« U OSIJEKU

Sudjelovalo više od 50 udruga

Tринаesti put zaredom Grad Osijek organizira manifestaciju naziva »Šarana jaja bojama grada«, a ovaj poslovično nesretan nadnevak pokazao se kao savršeno sretan, jer sudjelovalo je više od 50 udruga koje su na 70-ak štandova ponudile sve karakteristično za korizmu, Cvjetnicu i nadolazeći Uskrs.

Među brojnim udrugama svojim se štandovima istakla »Šokačka grana«, koja sudjeluje već sedmu godinu, od svojega

osnutka, promovirajući najnoviju šokačku kuharicu, tiskanu u suradnji s »Glasom Slavonije«, koja nosi naziv »Velika nedilja u Šokaca« i sadrži pregršt recepata posnih, korizmenih jela, slasne kolače koje su pripremale za Uskrs naše bake, uskrсни fruštuk, kojega su mlade snaše nosile u crkvu na blagoslov i prekrasna šarana jaja, uradak šokačkih snaša na radionicama srijedom kroz korizmu. Kako uvijek ima i program za posjetitelje, Uskrs su Osječanima čestitali najmlađi Šokci, dječja folklorna skupina koju vodi *Jelena Dragić*.

I Gibarčani su već dvanaesti put na ovoj lijepoj manifestaciji. Prvi su put bili tek kao posjetitelji i donijeli su sa sobom mnoštvo slastica, kojima se Cvjetnica i Uskrs obilježavaju diljem Srijema. Gibarčani su sudjelovali u prigodnom programu tako što su članovi KUD-a »Gibarac« iz Poganovaca prikazali korizmene igre mladeži u Gibarcu, u vrijeme dok mnogi od njih još

nisu ni rođeni. Tako su posjetitelji mogli uživati u prigodnim korizmenim pjesmama, uvečer u šoru, uz kokošju šetnju, a od igara su uprizarili »Rajole kujoo« i »Pletite se lisice«. Među šaranim jajima isticala su se ona gibaračka, u prastaraj tehnici svilopis.

Na ovoj su se lijepoj manifestaciji mogli družiti mladi iz pedesetak udruga, a svatko od njih prikazao je Osječanima svoje prigodne običaje i dio tradicijske kulture, a mora se priznati, bilo je tu svega i za oko i za nepce. Makedonci su nudili slasne tulumbe, Mađari ljutu

pletenicu, Slovaci okovana jaja, a Šokci kuhana jaja i kobasicu, šljivovicu i predivan zlatovez. Ženski Lions klub iz Osijeka prodavao je ukusne kolače koje su spremile njihove članice, a sredstva su namijenjena osječkim ubožnicama.

Ove se godine »Cvjetni korzo«, sastavni dio »Šaranih jaja bojama grada« razlikuje od dosadašnjih, gdje su mališani dolazili u bojama proljetnoga cvijeća, a ove je godine to pretvoreno u projekt – natjecanje u bojanju golemih uskršnjih jaja u bojama grada, a prema mašti sudionika.

Slavko ŽebiĆ

LUTKARSKO KAZALIŠTE »BOLE« U PETROVARADINU

Izvedena predstava »Uskršnji zeka«

U prostorijama HKPD »Jelačić« u Petrovaradinu u nedjelju 1. travnja, gostovalo je Lutkarsko kazalište »Bole« iz Novog Sada predvođeno ravnateljicom *Brankom Dačević*. Pred velikim brojem mališana članice kazališta izvele su lutkarsku predstavu »Uskršnji zeka«. U zgodama i

vragolijama jednog uskršnjeg zeke, mame zečice, lukave lije, ježa, vjeverice i djetlića uživali su najmlađi pjevajući i sudjelujući i sami u predstavi. Članovi »Jelačića«, u duhu nastupajućeg blagdana, pripremili su šarana jaja i slastice kako bi još više razveselili mališane.

A. J. M.

Zgode i vragolije uskršnjeg zeke

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvitak, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu okoliša, Služba za zaštitu okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1,

OBAVJEŠTAVA

Da je »SUPPORT« D. O. O ovlašten od strane nositelja projekta »SUBOTICA – UPRAVLJANJE SLOBODNOM ZONOM« A. D., Subotica, Batinska 94, podnio zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na okoliš, za Projekt: Izgradnja proizvodno – poslovnog objekta, na kat. čestici br. 33928/18 Donji grad na području Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu okoliša i održivi razvoj, II. kat Stare gradske kuće, ured 226, u razdoblju od 6. 4. 2012. do 16. 4. 2012. godine, u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnoga objekta na okoliš ovom ovlaštenom tijelu.

BAĆ-IVIN ŠTODIR

Opet po paorima

Ko i uvik, jesenas bać-Iva posijo dva lanca žita. Veli, lanac će prodat, pa će iz njega izvuć no što je do u zemlju, a lanac će odnet u Doroslov u mlinu. Tako će imat cilu godinu kruva, a što mu pritekne, prodaće, pa će mu se cure malo ponovit. Jedino kad gleda televiziju, ništa ga počme džagat u trbuvu. Znade koliko mož dobit so ta dva lanca, znade i koliko država svake godine u žetve šporuje na paorima, pa mu kanda to neće bit ni za

Piše: Ivan Andrašić

veštak. Al ne da mu vrag mira, baš mora zasist prid televiziju do niko doba, pa slušat kako gospodari lipo divanu, kako nam, eto, samo što ni, bolje i lipše neg što je prija bilo, pa onda kad naj što gazduje školama počme tolmačit od paoršaga, a naj, opet, što ga zovu minister poljoprivrede, vazdan se divani od Kosova i od Evrope. Vamo se iz državne kese pravu crkve, tamo nikake privatne bolnice, pa u niki brda di niko ne ide putovi, vada da sirote ovce i koze ne posrću po busenja kad krenu na pašu. Eej, svi se oni volju divanit od paoršaga, al samo noga u brda. Tako uvik i po nedilju dana laju da je najviše žita rodilo u nika-komu Bujanovcu. Za nji ko da Vojvodina ni ni u ve države. Vidi on i da su svi oni ozbiljna čeljad, da se jako staru za sve, pa su cigurno tili dobro i paorima. Tili su oni njima svi vi godina bolje platit žito, zašto ne bi, kad je već tako lipo rodilo. Samo, ti njevi lizoguzi, ti što jim uredno dojavljivu šta imade dole, sve su vo i zakuvali. Nikad jim na vrime ne javu da je žetva počela, pa da počmu i oni malo bolje plaćat. Tako su vi, ni krivi ni dužni, digli žito kad je već sve bilo ovršito, a dobro se znade da se u ve države paoru ništa ne može isplatit unatrag. Može mu se samo uzet. I sad, bać-Ivo, ajde ti snotaj šta ćeš od noga lanca... pa još kad je niko veče vidijo kako su paori velikima traktorma krenili za Beograd, jedino ni razumijo zašto, sve ga obuzela nika milina. Ko da vidi, saće se malo i država uzortirat, pa kad dojde nova žetva... a njegova se samo meškolji pod dunjom. Al kad je vidijo kako su jim niki porazbijali lampe na traktora, oma su mu se i sve sanje raspukle,

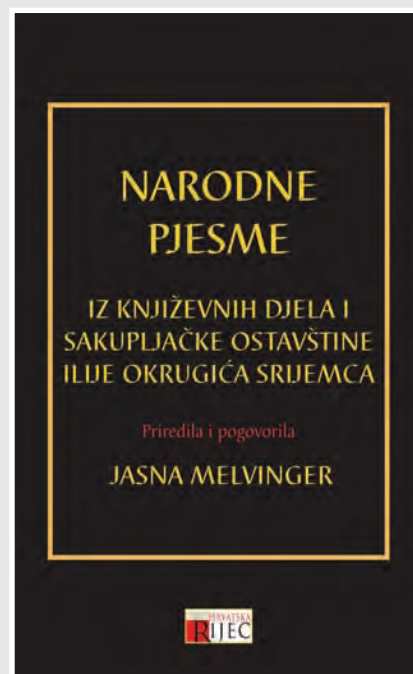
pa je počo štodirat kako će veštak... kako će kombaj... a država će svakako dat koliko oće. I ko da ništa neće bit od ponove. Sutra kad je ošo kod oca i mate-re na jednu dudovaču pri ručka, sve mu se rastolmačilo. »Gledaj, dite, država uvik prvo za malu cinu pokupuje sve žito i posprima ga u njeve ambare, a onda ga, ko pravi domačin, prodaje pošto oće, jel drugi nemu ni zrnca. Tako mlinari lipo moru kupit skuplje žito, a jel, ko jim i kriv, šta nisu kupovali u žetve? E,

al zoto su oni dignit brašno i eto ti zašto su na kraj nasradali pekari. Razumiš?« – pita mu dada lipo. »Ite, dado, pa novo žito se još ni ne počme mlit, a već se sapi nova cina. Već sad ko da vidim, ščim žetva, poskupiće nam i kriv i to, ko i uvik, samo u Vojvodine, a vi dole že ga plaćat ko mi lane.« – ne da se bać-Iva. »Vidiš, dite, žetva se uvik prvo svrši u Vojvodine, pa se tude i žito prvo počme mlit. Eee, ka će se tude već mlit novo, a staro je već tamo, lakše ga je nima dole raspodilit iz Beograda, a i manje košta, nego da jim se novo nosi iz Zemuna. Šta misliš da staroga nestane, a novoga još nema, oma bi se tamo diglo na noge i malo i veliko i kuka i motika, a mi vamo gore mirni ko ovčice, pa š nama zoto i možu radit šta oće. A znadeš da se staromu ne smije dizat cina.« – počo mu tolmačit dada. Bać-Iva zinjio i sluša, do riči ne može dojt. »A i vima paorima, opet, nikad dosta, oni bi samo da država njima... ne valja jim cina za žito i svinje, kriva jim država. Ne valja jim cina za mliko, opet jim kriva država. Eeee, al da vidiš kad ti taj tvoj usrani lančić pooru, ko da si jim za sve ti kriv, tako ti lipo odadru, da se draflješ i tamo di ti ne srbi.« – produžava dada, al ščim je počo vatat zraka, oma se bać-Iva digo š oklice i krenijo doma. Dada ni da se siti ponudit polučak, a bijo bi red nako prid ručak, ne bi priteglo. Nuz put je još malo štodi-ro od divana, a što je više štodi-ro, sve više mu je izgledalo da i va država, ko i na pri njoje, odvud, odnud, pa samo gleda kako će po paoru, jel misli se on, svakaki su nas do sad branili, al kakogod bilo, oduvik se znalo i uvik će se znat ko nas rani.

Nova knjiga posvećena stvaralaštvu Ilije Okrugića Srijemca

SUBOTICA – Nakladom NIU »Hrvatska riječ« tiskana je knjiga »Narodne pjesme iz književnih djela i sakupljačke ostavštine Ilije Okrugića Srijemca«, koju je pripremila i pogovorila dr. sc. Jasna Melvinger.

Prema njezinim navodima, Okrugićeva su djela prava riznica lirskih narodnih pjesama i narodnih poslovice, koje je nerijetko isticao i kao moto svojih, najčešće, pučkih igrokaza, diveći se u njima sadržanoj narodnoj mudrosti.

»Također, ne treba zanemariti ni Okrugićevo nastojanje da se suoči i s raznim pučkim običajima, o kojima je mislio da su pogubni, ne samo za duhovno zdravlje naroda, kao što su razne vrste gatanja, vraćanja i svi oblici praznovjerja. No, sukobljavajući se, dakako, ne samo kao katolički župnik, nego i kao pisac s tim pojavama u seoskom pučkom životu, nesukladnim s vjerskim načelima, ostavio je, folkloristima, zacijelo dragocjene opise i onih tradicionalno uvriježenih vjerovanja, nastalih iz strahovanja od zatamnjenih prostora zla i nesreće, tog carstva raznih grabancijaša, vampira, te sva-kovrsnih uroka. Također, Okrugićeva dramska djela nikada nisu niti bez interpolacija, koje podrazumijevaju i glazbu. To može biti ili solo vokalno

izvođenje kakve narodne pjesme ili dvopjev, obično ženskog i muškog glasa, ili je, pak, na sceni cijeli ženski, muški ili mješoviti pjevački zbor. Pjeva se uz gusle, uz zvuke pastirске frule, karablјice ili pak gajdi. A u pojedinim segmentima napose, pučkih igrokaza Okrugicevih, uz glazbu se i pleše, pa se na sceni ustalasa čak i narodno kolo, prema kome ovaj autor nikad nije imao odbojni stav, kao nekada Slavonac *Relković*«, bilježi priređivačica Jasna Melvinger.

Ovo djelo šesta je knjiga NIU »Hrvatska riječ« posvećena stvaralaštvu Ilije Okrugića Srijemca. Knjiga se može kupiti po cijeni od 300 dinara u subotičkim knjižarama »Danilo Kiš«, »Školska knjiga« i »Limbus«.

M. M.

Pavle Škrobot novi predsjednik »Gupca«

RUMA – Na sjednici novog saziva Upravnog odbora HKPD »Matija Gubec« za novog predsjednika Društva izabran je *Pavle Škrobot*, dopredsjednici su *Vladimir Jurca Braca* i *Zdenko Lanc*, blagajnik je *Vladimir Jurca Braca*, a tajnik je ostao *Nikola Jurca*. *Zlatko Kolarić* je na sjednici pokrenuo i pitanje osnutka Zemljoradničke zadruge, koja bi djelovala van okvira Društva, ali bi koristila njihove prostorije.

N. J.

Izložba slika s kolonije »Stipan Šabić 2011.«

SUBOTICA – Izložba slika nastalih na prošlogodišnjem, prvom sazivu Međunarodne umjetničke kolonije »Stipan Šabić« bit će otvorena u ponedjeljak 9. travnja, u Galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici. Izložbu će otvoriti povjesničarka umjetnosti *Ljubica Vuković Dulić*. Otvorenje je u 19 sati, a izložba će se moći pogledati do 16. travnja.

Dokumentarac o Ani Bešlić

SUBOTICA – U sklopu izložbe »Život formi Ane Bešlić« koja je postavljena u Gradskom muzeju, u srijedu 11. travnja bit će prikazan dokumentarni film o životu i radu te glasovite kiparice, čiji je autor *Rajko Ljubić*. Početak je u 19 sati.

»Osvajanje slobode« u Novom Sadu

NOVI SAD – Predstavljanje knjige *Tomislava Žigmanova* »Osvajanje slobode – Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopada 2000.« bit će održano u Novom Sadu, u četvrtak 12. travnja u prostorijama Nezavisnog društva novinara Vojvodine (Zmaj Jovina 3/I). O knjizi će govoriti politikolog prof. dr. *Duško Radosavljević*, sociologinja mr. *Snežana Ilić* i autor *Tomislav Žigmanov*. Početak je u 18 sati.

Uskršni koncert folklorša »Bunjevačkog kola«

SUBOTICA – Folkorni odjel HKC »Bunjevačko kolo« održat će Uskršni koncert u subotu 14. travnja u svečanoj dvorani Centra. Na koncertu će nastupiti i gosti iz Republike Hrvatske. Početak koncerta je u 20 sati, a ulaznice po cijeni od 250 dinara, mogu se kupiti u uredu Centra ili na ulazu prije početka koncerta.

Arsen i Gabi u Somboru i Subotici

SOMBOR/SUBOTICA – Pjevačke zvijezde jugoslavenske pop glazbe *Arsen Dedić* i *Gabi Novak* održat će uskoro koncerte u Somboru i Subotici, u pratnji njihovog sina jazz pijanista *Matije Dedića*. Koncert naziva »Vremeplov« zakazan je u Somboru za četvrtak 19. travnja u Narodnom kazalištu, od 20 sati. Cijena ulaznice je 1.500 dinara, a na dan koncerta 2.000 dinara. Rezervacije se primaju na broj telefona 025/436 373 i važe do 15. travnja.

Idućeg dana, u petak 20. travnja, Gabi i Arsen nastupit će u Subotici, u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 20 sati. Ulaznice po cijeni od 2000 dinara mogu se kupiti u knjižari »Plato«.

»Prepekovo proljeće« u Novom Sadu

NOVI SAD – Književno-pjesnička manifestacija »Prepekovo proljeće«, koju organizira Hrvatsko kulturno umjetničko i prosvjetno društvo »Stanislav Prepek« iz Novog Sada, bit će održana u subotu 21. travnja 2012. godine, u prostorijama koje koristi društvo u Ulici Cara Dušana broj 4 u Novom Sadu, s početkom u 17 sati.

Stota obljetnica rođenja Ante Jakšića

BAČKI BREG – Svečano obilježavanje 100. obljetnice rođenja književnika *Ante Jakšića* bit će održano u nedjelju 22. travnja u Bačkom Bregu. U sklopu programa bit će služena sveta misa u župnoj crkvi sv. Mihovila (16 sati), a potom će u Domu kulture biti otvorena izložba knjiga Ante Jakšića, te priredena svečana akademija na kojoj će biti predstavljena knjiga »Duše zemlje« u 17.45 sati. Ovaj program se održava u sklopu Godine hrvatskih velikana u Vojvodini, a organizatori su mjesno HKPD »Slivije Strahimir Kranjčević« i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Karneval u Somboru

SOMBOR – Fundacija »Most« organizira karneval u Somboru, koji će biti održan 27. i 28. travnja. Povod za organiziranje ove manifestacije je povijesni datum, 24. travnja 1749. godine, kada je Sombor svečano primio Povelju slobodnog i kraljevskog grada.

»Danas, poslije mnogo godina, ponosni smo na naš grad koji je sačuvao kulturno naslijeđe, a nedavno dobio i suvremen izgled. Ovaj karneval ima za cilj da ukaže na ljepote Sombora«, kaže *Tatjana Bošnjak* iz Fundacije »Most«.

Škole će se predstaviti programima posvećenim znamenitim Somborcima, Sombor sadašnjost-budućnost-prošlost i Sombor i zelenilo. Osim škola sudjelovat će kulturno-umjetnička društva, sportski klubovi, plesne škole, među ostalim, i dječja folklorna skupina HKUD-a »Vladimir Nazor«.

Z. V.

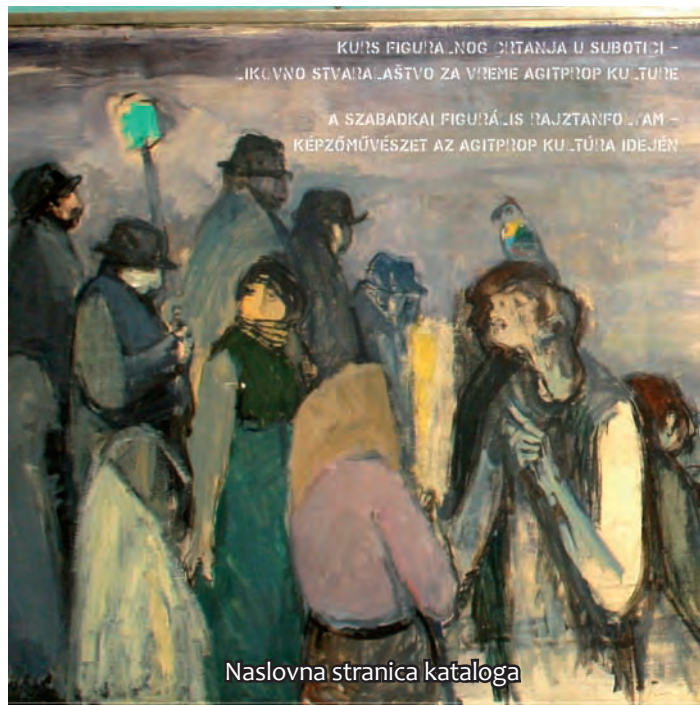
TEČAJ FIGURALNOG CRTANJA U SUBOTICI NAKON DRUGOG SVJETSKOG RATA

Za period likovnog stvaralaštva Subotice, koji se odnosi na razdoblje nakon završetka ratnih događanja u gradu (10. listopada 1944.), može se kazati kako je bio relativno nesagledan iz aspekta povijesti umjetnosti. Kao prilog tomu postojali su prikazi pojedinih pojava iz toga vremena te prikazi aktivnosti umjetnika kao pojedinaca. Izložbom »Tečaj figuralnog crtanja u Subotici i András Hangya« koja je bila postavljena u Gradskom muzeju Subotica od 14. svibnja 2011. do 31. ožujka 2012. godine željelo se navedeno razdoblje predstaviti putem izlaganja likovnih radova, slika, crteža i skulptura, kao svojevrsnih znakova vremena koje je pretходило te na svojevrsan način i uvjetovalo stanje poslijeratne likovne scene. Jednako su tako prikazani radovi bili i znakovi aktualnih dostiga, ali i naznake budućih tendencija likovnih stvaratelja toga vremena.

U nakladi Gradskog muzeja Subotica tijekom ožujka iz tiska je izašao i detaljno izrađen katalog spomenute izložbe čije su autorice *Olga Kovačev Ninkov* i *Ljubica Vuković Dulić*, povjesničarke umjetnosti Gradskog muzeja Subotica. Ovo tiskano izdanje koje je popratilo izložbu sastoji se od uvodne studije, odnosno »Priloga sagledavanju likovnoga stvaralaštva za vrijeme agitprop kulture – Tečaj figuralnog crtanja u Subotici«, autorice Olge Kovačev Ninkov, potom životopisa umjetnika koji su stvarali pri Tečaju figuralnoga crtanja, izbora relevantne literature te katalogskog popisa radova s fotografijama 166 likovna ostvarenja koja određuju spomenutu tematiku, a od kojih je 109 dio fonda umjetničkog odjela Gradskog muzeja, dok su ostala djela iz Gradskog muzeja iz Sente, Gradske knjižnice iz Subotice, subotičke redakcije lista »Magyar Szó« te privatnog vlasništva. U popis je uvr-

Likovno stvaralaštvo za vrijeme agitpropa

Katalog izložbe posvećene Tečaju figuralnog crtanja nudi čitatelju zanimljiv osvrt na izrastanje moderne subotičke likovne scene paralelno s egzistiranjem socijalističkog realizma

Naslovna stranica kataloga

šten i mali broj likovnih djela poznatih samo s reprodukcija, u nadi kako će možda negdje biti prepoznati i obznanjeni kao postojeći. Izložba i studija su

kronološki popratili nastanak i razvitak Tečaja sve do osnutka likovne sekcije Saveza kulturno-prosvjetnih društava 1949., a željela se sagledati cjelovita

Ivan Tikvicki Pudar, Kuće s radne akcije, 1949.

slika aktivnosti glavnih aktera Tečaja figuralnog crtanja od razdoblja između dvaju ratova pa sve do 1960.

DRUŠTVENI KONTEKST

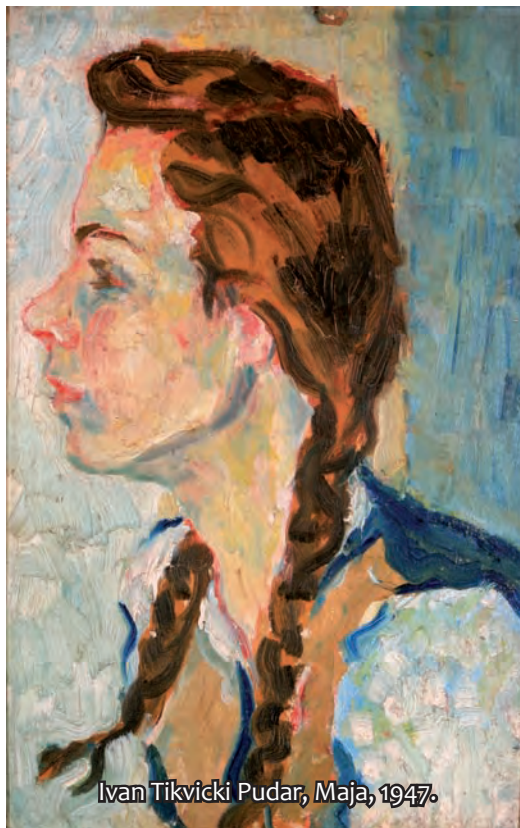
Razumijevanje stvaralaštva ovog razdoblja u znatnoj mjeri ovisi i o pažljivoj analizi kulturno-povijesnih uvjeta pod kojima se ono razvija. Nužno je bilo umjetničko djelo te ovaj likovni fenomen uključiti u egzistencijalno i duhovno iskustvo svoga vremena. Sama se studija tako sastoji od nekoliko poglavlja koja tumače kulturno-političke odnose u Subotici nakon završetka ratnih operacija na području grada. Poglavlje studije naslova »Agitprop i socijalistički realizam« uvodi čitatelja u vrijeme poslijeratnih kulturno-prosvjetnih akcija »aparata za agitaciju i propagandu« koji je utemeljen od strane Komunističke partije Jugoslavije, a koji je u svom odjelu u Subotici, pored drugih odjela, organizirao i likovnu sekciju. Likovno stvaralaštvo je, kao jezik vizualne komunikacije, dobilo tada važnu poziciju u promidžbi točno određenih kulturno-političkih smjernica. Neki od zadataka likovne sekcije pri agitpropu bili su izrada plakata, postavka izložbi, priprema proslava, uređenje velikih zidnih novina postavljenih na trgu ispred Gradske kuće na kojima su se mogle naći vijesti, crteži i karikature... Kako navodi autorica studije, među subotičkim likovnjacima koji su se našli u ateljeu Agitpropa istaknuto su mjesto imali *András Hangya*, *Gábor Almási*, *Pál Petrik*, *Tibor Gajdos* i *Đorđe Bošan*, koji su i u predratno vrijeme podržavali ideologiju aktualnu i nakon završetka rata. Rad u agitpropu značio je i prihod za život umjetnika, o čemu svjedoče i podaci kako su umjetnici za pojedine angažmane bili isplaćivani.

Gustav Matković,

Dvorište Hrvatskog narodnog kazališta, 1949.

Ivan Tikvicki Pudar, Maja, 1947.

na novonastale radove, a koji su komentirani u tadašnjem subotičkome tisku (»Hrvatska riječ«, »Magyar Szó«...).

POLAZNA TOČKA

Pokazuje se kako je vrijeme rada Tečaja figuralnog crtanja i vrijeme razvitka moderne poslijeratne likovne scene u Subotici, te kako je Tečaj polazna točka k Akademiji nekoliko njegovih polaznika, a koji postaju nezaobilazni akteri moderne likovne scene u Vojvodini. Tečaj je bio i mjesto na kojemu se pokazala mogućnost razvijanja kreativnog likovnog izraza i tzv. amatera, odnosno onih koje put nije vodio do Akademije, ali koji su ostvarili visok stupanj likovne osjetljivosti, te koji su dali vrijedan doprinos subotičkoj likovnoj sceni pedesetih godina XX. stoljeća. Iako nastaje u vremenu kada socijalistički društveno-politički sustav određuje i prati sve aktivnosti u gradu, na radovima koji nastaju na Tečaju figuralnog crtanja očituju se momenti slobodnog autorskog likovnog izraza, paralelno s radovima u duhu agitpropa, a zahvaljujući njegovu osnivaču A. Hangyi koji je po uzoru na svog profesora Petra Dobrovića i osnovao Tečaj, ali i prenosio njegova pedagoška načela kojima se željelo potaknuti individualni likovni izraz učenika, a s minimalnom korekcijom profesora.

Velik dio radova nastalih na Tečaju figuralnog crtanja danas se može naći u javnim zbirkama u Subotici te u privatnom vlasništvu. U ovoj su publikaciji ti radovi prikazani kao jedinstvena cjelina koja kao takva pruža cjelovitiji uvid u djelatnost Tečaja figuralnog crtanja, ali i slikara i kipara okupljenih oko njega s jedinstvenom težnjom da razvijaju osobni likovni izraz.

LJ. V. D.

Fotografije:
iz dokumentacije
Gradskog muzeja Subotica

IZRATANJE SCENE

Poglavlja posvećena Tečaju figuralnog crtanja zanimljiv su osvrt na izrastanje moderne subotičke likovne scene paralelno s egzistiranjem socijalističkog realizma. Predstavlja se András Hangya, osnivač Tečaja 1945., školovan prije rata kod Petra Dobrovića, kao umjetnik sklon socijalnim temama, ali koji nikada nije napustio koncept slobodnog razvitka individualnog likovnog izraza, unatoč pripadnosti aktivistima agitpropa. Taj je njegov pristup kao voditelja Tečaja ostavio tragove u umjetničkom formiranju polaznika, a preko njih i u formiranju likovne scene Subotice. Na Tečaju se crtalo po modelu, po zadanim temama, ali i po svome nahođenju, a polaznike je Hangya poticao na daljnje školovanje. Nakon osnivanja, u rad Tečaja su se uključili Pál Petrik, Gábor Almási, gimnazijalci Imre Sáfrány, Imre Vinkler, Endre Faragó, Ferenc Kalmár, a iz redova radnika i službenika Marko Vuković i Ivan Tikvicki. Nakon odla-

ska A. Hangye 1946. u Zagreb na Akademiju, gdje se školuje u klasi Ljube Babića, Tečaj su vodili Gábor Almási, kratko Sándor Oláh, Stevan Jenovac i Sándor Iványos. Nadalje se u studiji navodi i prva izložba Tečaja figuralnog crtanja održana od 5. do 20. veljače 1948., koja nas upoznaje s aktualnom tematikom tada nastalih radova, njihovih stilskih karakteristika i mjestom nastanka. Izložba je pokazala kako su polaznici Tečaja likovno angažirani sukladno aktualnoj društveno-političkoj situaciji (posjećuju

radne akcije i slikaju prizore s istih...), ali stvaraju i portrete, aktove, pejzaže, te u svojim ostvarenjima pokazuju i određene individualne likovne sklonosti. Tečaju su se vremenom priključuju i novi članovi: Gustav Matković, Bela Duranci, László Szilágyi, József Kubát i dr. Godine 1949. Tečaj se priključio Savezu kulturno-prosvjetnih društava te je dobio ime Likovna sekcija. Studija nadalje bilježi daljnji tijek razvitka i rada Likovne sekcije, ali i pojedinih aktera tadašnje likovne scene i to kroz izložbe i osvrte

Marko Vuković, Intrenacionalni put, 1955.

HRVATSKI AUTORI GOSTOVALI NA FESTIVALU »PISCI U FOKUSU«

Urbana generacija inspirirana poratnom zbiljom i tranzicijom

Subotički festival ove godine, među ostalima, ugostio Roberta Perišića, Borisa Dežulovića i urednika Krunu Lokotara

Regionalni književni festival »Pisci u fokusu«, peti po redu, koji je održan u Subotici ugostio je ove godine četrnaest autora iz Srbije, Hrvatske i Mađarske. Od hrvatskih autora publika je imala priliku susresti se s jednim od najpoznatijih urednika *Krunom Lokotarom*; novinarom, piscem i jednim od osnivača splitskog »Feral Tribunea« *Borisom Dežulovićem*, te književnikom i kritičarem *Robertom Perišićem*. Na festivalu je trebao gostovati i autor hit romana »Osmi povjerenik« *Renato Baretić*, no iako nije došao u Suboticu, njegovo djelo je, na vrlo autentičan i duhovit način, predstavljeno od strane dvojice njegovih kolega, već spomenutih Krune Lokotara i Borisa Dežulovića.

KRIZA PUBLIKE

Kruno Lokotar je govorio o aktualnoj poziciji književnosti, stanju u hrvatskom nakladništvu, te književnim festivalima u regiji, s očekivanim osvrtom na legendarni Festival alternativne književnosti – FAK, čiji je bio jedan od pokretača.

Lokotar je, među ostalim, ocijenio kako danas vlada kriza književne publike, budući da knjiga ne odgovara, kako je naveo, komunikacijskoj ekstazi u kojoj živimo. »Danas je vremena za čitanje sve manje, posebice jer nam se nude i internet, televizija, igrice, mobilni telefoni... Publika se formira ili deformira, a to je, čini se, odlično učinjeno ovim sveopćim 'žutilom' koje je postalo 'mainstream'. Bez ozbiljnijih potpora države knjizi i nakladništvu, takva situacija se neće

Robert Perišić

promijeniti na bolje«, ocijenio je Lokotar.

Govoreći o budućnosti književnih časopisa, on je naveo kako je jedini način da oni prežive i budu »korisni za zajednicu« njihova besplatna dostupnost u elektroničkom formatu na internetu.

ZAŠTITNIK MANJINE

Boris Dežulović je govoreći o svojem književnom stvaralaštvu i novinarskom radu istaknuo kako ono nastaje »u vječnom sukobu s preovlađujućim mišljenjem«. »Po mojem iskustvu i uvjerenju, većina gotovo nikad nije u pravu. Uvijek sam na manjinskoj strani, bez obzira pisao o onome što se događa u Hrvatskoj ili Srbiji, jer mi je osnovno načelo govoriti o onome što se stvarno događa«, rekao je Dežulović.

Za sebe kaže kako je novinar koji je zalutao u književnost, dodavši kako ga najviše zani-

maju teme kao što su identitet, zlo i ljudska glupost.

»Priča o identitetu me opsesivno zanima i njome se, između ostalog, bavim u svojem romanu 'Jebo sad hiljadu dinara'. U njemu, naime, identitet likova čine uniforme«, kazao je Dežulović.

URBANI IDENTITET

Iako je svoj književni put započeo poezijom, kada mu se »činilo da je biti pjesnik najznačajnija stvar na svijetu«, Robert Perišić je danas jedan od najpopularnijih pisaca takozvane stvarnosne proze. Iza sebe ima nekoliko zbirki priča i roman »Naš čovjek na terenu« za koji

Afirmacija pisane riječi

»Cilj festivala je afirmacija i predstavljanje suvremene pisane riječi iz cijele regije, budući da je u doba potrošačkog društva književnost od svih vrsta umjetnosti ostala možda najviše zapostavljena. Kao i ranijih godina, možemo biti zadovoljni odzivom publike, posebice one mlađe«, ocijenio je u ime organizatora Branimir Filipović, ravnatelj Fondacije »Danilo Kiš«.

je dobio najznačajniju književnu nagradu u Hrvatskoj, nagradu Jutarnjeg lista 2008. godine.

»Od književnosti se često očekuje da bude konzervativna. Moja književnost ima veze s kontrakulturom mišljenom u književnom smislu. Uperena je protiv matrice kulture. Zbirka priča 'Možeš pljunuti onoga tko bude pitao za nas' bila je, tako, doživljena kao pankerski atak. Ovim djelom više mi je bilo stalo do ljudi koji su mlađi, kojima sam želio pokazati da mogu govoriti svojim jezikom«, kazao je Perišić dodavši kako se, prema njegovom mišljenju, pisac mora baviti epohom u kojoj živi.

U romanu »Naš čovjek na terenu« Perišić je, kako kaže, nastojao dekonstruirati identitet miljea u kojem se kreće.

»Meni je uvijek bolje satirizirati neke moje ljude, unutar ovog mog, rokerskog, urbanog kruga. Tu nalazim neke neuralgične točke kako se konstruira taj identitet«, kazao je Perišić.

Osim navedenih autora, na subotičkom festivalu, kojega organizira lokalna Fondacija »Danilo Kiš«, sudjelovali su i domaći književnici *Jelena Lengold*, *Marko Vidojković*, *Zoran Ćirić*, *Zoran Trklja*, te mađarski pisci i urednici – *Katalin Ladik*, *János Áfra*, *Ákos Kele Fodor*, *Péter Bozsik*, *Márta Józsa*, *Attila Sirbik* i *Orsolya Bencsik*.

Osim glavnog književnog programa, u sklopu festivala otvorena je izložba mađarskoga grafičara *Attile Starka*, održana je tribina povodom 50 godina časopisa »Symposion«, te priređeno nekoliko koncerata subotičkih bendova.

D. B. P.

6. travnja 2012.

KULTURNI BREND VOJVOĐANSKIH HRVATA PREDSTAVLJEN U SRCU DALMACIJE

»Slama« oduševila Splitskane

U splitskoj knjižnici otvorena izložba radova nastalih u tehnici slame, čime se nastavlja rad ZKVH-a na prezentaciji kulture ovdašnjih Hrvata u matičnoj državi

Izložbeni prostor Gradske knjižnice Marka Marulića u Splitu, zasjao je 2. travnja zlatnim bojama slame, materijala gotovo nepoznatog Splitsanima, a koji ih je oduševio kako na slikama tako i na predmetima koji su prigodno izloženi u povodu Uskrsnih blagdana. U ime domaćina izložbe, Gradske knjižnice Marka Marulića i Hrvatske matice iseljenika, posjetitelje su pozdravile *Ingrid Poljanić* i *Branka Bezić Filipović*, upoznajući prisutne s okolnostima koje su dovele izložbu slika od slame u Split.

»Prigodom našeg posjeta Subotici, kada smo u lipnju prošle godine subotičkoj publici prikazali izložbu '100 godina Duje Balavca', vidjeli smo u prekrasnom prostoru Gradske kuće i radove od slame. To nas je toliko oduševilo da smo poželjeli vidjeti ih u Splitu. A naš prostor je ove slike uspio lijepo prikazati kako posjetiteljima na otvorenju izložbe tako i onima koji će nam do 14. travnja tijekom trajanja izložbe prolaziti njime«, rekla je na otvorenju u ime Gradske knjižnice organizatorica kulturnih aktivnosti *Ingrid Poljanić*.

DIO MATIČNE KULTURE

Hrvatska matica iseljenika, podružnica u Splitu, kulturnu je suradnju započela dogovarati još prije dvije godine sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata koji se tada predstavljao u Splitu.

»Sretna sam što je hrvatska zajednica vrlo aktivna u Vojvodini u mnogim segmentima. Sve što smo dosada dogovarali uspjeli smo ostvariti, kako u Subotici, tako i ovdje

Katarina Čeliković, Jozefa Skenderović, Branka Bezić Filipović i Ingrid Poljanić

kod nas i nadamo se da ćemo i mi ovdje moći pomoći prezentiranju kulture vojvođanskih Hrvata. Nama je veoma stalo do Hrvata izvan Hrvatske i osjećamo ih dijelom naše cjelokupne kulture. Na tome ćemo raditi i u budućnosti, a evo uskoro ćemo opet biti i mi u Subotici sa zanimljivom izložbom«, najavila je voditeljica splitske podružnice HMI *Branka Bezić Filipović*.

NASTAVAK SURADNJE

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata je izložbom slika od slame nastavio rad na pre-

zentaciji kulture vojvođanskih Hrvata u Republici Hrvatskoj, za što postoje i drugi razlozi. »Zavod, u okviru svojih programskih aktivnosti, vrlo aktivno predstavlja kulturu vojvođanskih Hrvata izvan Vojvodine, a napose nam je stalo predstaviti se u našoj matičnoj domovini. Drago nam je da se izložba slika od slame može vidjeti u Splitu, a vaše reakcije su već same po sebi odgovor na pitanje jesmo li uspjeli u tome. Po slikama od slame mi smo postali prepoznatljivi u Vojvodini, one su svojevrstan brend, te vjerujem da će turneja ove izložbe po

hrvatskim gradovima učiniti slično. Želimo vam pokazati zlatnu slamu i zlatne ruke naših umjetnica koje su vezane uz materijal vama vjerojatno nepoznat«, rekla je na otvorenju izložbe menadžerica kulturnih aktivnosti Zavoda *Katarina Čeliković*. Ona je naglasila kako je glavni povod za ovu izložbu 50. obljetnica organiziranog rada u umjetnosti u tehnici i slame i nastanka prve slike »Rit« *Ane Milodanović*, te dobivanje Povelje Republike Hrvatske za ovaj rad, koju je društvu »Matija Gubec« dodijelio hrvatski predsjednik dr. *Ivo Josipović*.

Otvorenju izložbe nazočili su i predstavnici gradske uprave, *Gerard Denegri*, šef službe protokola i *Đeni Vuković-Stanišić*, savjetnica gradonačelnika za društvene djelatnosti.

Izložbu su zajednički organizirali Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, podružnica Hrvatske matice iseljenika Split, Gradska knjižnica Marka Marulića Split i Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame Tavankut.

H. R.

Krhki materijal koji postaje umjetnost

Voditeljica slamarske sekcije HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta *Jozefa Skenderović* upoznala je posjetitelje izložbe s nastankom prvih radova od slame, ispričavši pritom zanimljive detalje oko izrade slika, o Dužijanci, o tome gdje se sve slike nalaze po svijetu i koliko je ljubavi potrebno da bi se one izradile.

»Vi imate kamen, a mi slamu. To su dva materijala koje ne možemo usporediti. Zato vam želimo pokazati što se sve može uraditi od tako krhkog materijala kao što je slama, a što onda postaje i umjetnost«, rekla je *Jozefa Skenderović* i svoje oduševljenje prenijela i na publiku koja je dugo ostala u razgovoru s gošćama iz Subotice.

ZAVRŠENE KORIZMENE DUHOVNE VEČERI U SOMBORU

Vjerujem u život vječni

Predavanjem »Vjerujem u život vječni«, koje je 2. travnja održao otac Dražen Marija Vargašević, okončane su ovogodišnje korizmene duhovne večeri Duhovnog centra »Oca Gerharda« u Somboru. »Postoji On koji je nerazdvojivo povezo vječnog Boga s malim ograničenim čovjekom. Postoji netko tko je progovorio ljudskim ustima, gledao ljudskim očima, volio ljudski srcem. Zato što se možemo osloniti na Njega, čuti Njegovu riječ, zato možemo govoriti o tako uzvišenim stvarima o kojima bismo, da nema Isusa, mogli samo mucati. Budući da Ga ima od Njega sve polazi i sve završava«, počeo je priču o temi vječnog života otac Dražen i dodao da mi živimo od vječnosti i za vječnost. »Čovjek ima besmrtnu dušu, a to znači da je čovjek spoznat od Boga, željen od Njega, pozvan na vječni dijalog s Njim i sposoban odgovoriti. Danas je obljetnica prelaska

u kuću očevu Ivana Pavla II. Promatrajući njega možemo vidjeti što znači jedan život. Zar je moguće promatrajući takvog čovjeka reći da život završava tjelesnom smrću? On se samo nastavlja i to puno intenzivnije, djelotvornije, puno prisutnije. Koliki su osjetili da je Ivana Pavao II. puno prisutniji i bliži otkada je otišao s ovog svijeta. Zagonetka čovjekove smrti razumije se samo u svjetlu Kristova uskrsnuća. Smrt, gubitak ljudskog života, predstavlja se kao najveće zlo u naravnome redu iz razloga što je smrt nešto definitivno, što će biti potpuno premošćeno samo kad Bog uskrisi ljude u Kristu. Smrću životni izbor koji čovjek čini ostaje definitivno, nema više popravke od strane čovjeka. Više neće imati mogućnosti pokajati se. Odmah nakon smrti ići će u raj, pakao ili čistilište. Činjenica da smrt označava svršetak vremena kušnje, služi čovjeku da bi usmjerio vlastiti život prema

dobrom korištenju vremena i drugih talenata, da bi se ispravno pronašao i istrošio u služanju drugima«, riječi su oca Dražena. Zahvaljujući Kristu, kršćanska smrt ima pozitivan smisao. Danas se redovito želi izbjeći govor o smrti, udaljili smo događaj smrti u staračke domove, bolnice, kao da ona ne postoji, a u biti ona dolazi prije ili kasnije.

»Za svako ljudsko biće smrt je znak da smo mi ljudska bića. Ona je vrata koja s jedne strane zatvara, a s druge strane otvara. Ona je jedan poziv na mudrost života u ovom vremenu. Na

dobru opciju, na dobar izbor, na izbor prave mudrosti života. Pred njom nema iznimki. Za kršćane ona stavlja konac jednom otvorenom vremenu u kojem se može odbiti ili prihvatiti ljubav Božja u Isusu Kristu. Počinje nešto novo, prilika da susretnete Boga Oca, ali i Boga Suca. Što se događa sa smrću? Događa se razdvajanje duše od tijela. Što znači umrijeti u milosti Božjoj? To znači umrijeti sa svješću da nemam teškoga grijeha. Umrijeti u miru Božjem i u miru s bližnjima«, kazao je otac Dražen.

Z.Vasiljević

Duhovne obnove u svetištu Gospe Snježne u Petrovaradinu

Papinsko vijeće za promicanje nove evangelizacije preporučilo je uz ostalo i održavanje misija ili duhovnih obnova nazvanih Misije u gradovima. Svrha ovih obnova jest da se Crkva neprestano obnavlja i traži nove putove posadašljenja Isusove poruke, da se susretne sa stvarnim problemima i izazovima, te na njih vjerom odgovori, da probudi vjerničku svijest o Isusovoj poruci koja je uvijek suvremena, djelotvorna i osobna. Također, da se pokrene novi zamah i vjernički život na novi način, no ipak, najbitnije ostaje na osobnoj razini, na osobnom susretu s Kristom, kako bismo povratili povjerenje u sebe i u Crkvu.

Ovoj preporuci Papinskog vijeća odazivamo se i mi u Srijemskoj biskupiji.

Zato pozivamo sve vjernike

i ljude dobre volje da prihvate ovaj dar Božji, te svi bude-mo dionici plodova duhovne obnove koja će se svake prve

subote i nedjelje u mjesecu, do listopada, održavati u Svetištu Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu.

Prvi termin duhovne obnove zakazan je u subotu 14. travnja pod geslom »Gospodine, umnoži nam vjeru!« Program ove i drugih narednih dvodnevni duhovnih obnova sastoji se u pobožnosti Gospi Tekijskoj u 16.30 sati, Svetom misom u 17 sati i nakon mise Euharistijskim klanjanjem i duhovno-animacijskim programom. Koncelebriranu svetu misu i tzv. Otvaranje Tekija slavit će biskup Gašparović uz sudjelovanje svećenika i ostalih vjernika.

T. Mađarević

Duhovna obnova
„ZA NAŠ GRAD“

„Gospodine, umnoži nam vjeru!“

Voditelj: p. Arkadiusz Krasicki

Svećenik Dakovačko - opečke nadbiskupije, član Družbe Duha Svetoga. Parizjekom je iz Poljske. Studentski je kapelan na Osječkom sveučilištu i voditelj studentske zajednice „Dukla“.

Program duhovne obnove

Subota, 14.04.2012.

16.30: Pobožnost Gospi Tekijskoj
17.00: Sv. Misa: otvorenje Tekija
predvodi Srijemski biskup
18.00: Euharistijsko klanjanje

Nedjelja, 15.04.2012.

16.30: Pobožnost Gospi Tekijskoj
17.00: Sv. Misa: predvodi p. Krasicki
18.00: Duhovno - animacijski program

Tekije, Petrovaradin
14.-15.04.2012.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merković

KRONOLOGIJA od 6. do 12. travnja

6. TRAVNJA 1871.

Školski inspektor Bačke županije *István Frankl*, predlaže ministru prosvjete Ugarske da se zbog potreba Subotice i njezine okolice utemelji Učiteljska škola. Nakon što ministarstvo dobije zatražene dopunske podatke – ministar tijekom srpnja izlazi u susret Subotičanima.

6. TRAVNJA 1983.

Nekoliko minuta iza ponoći na subotički željeznički kolodvor stiže glasoviti Orient-express, nazvan »Nostalgija«, gdje se zadržao oko pol sata. Njegova je ruta više puta mijenjana kroz povijest, ali je najčešće išao na relaciji Pariz – Istanbul. Inače, prvi je Orient-express, iz pariškog kolodvora Gare de Strasbourg, pošao 4. listopada 1883. godine, prema bugarskom gradu Varni.

6. TRAVNJA 1991.

Održana je osnivačka skupština subotičke podružnice DSHV-a za čijeg je predsjednika izabran ugledni subotički liječnik dr. sc. *Stjepan Skenderović*.

7. TRAVNJA 2003.

Ukupan prihod prikupljen na Balu gradonačelnika Subotice, u iznosu od 178 tisuća dinara uložen je u dobrotvorne svrhe.

7. TRAVNJA 2003.

Prema službenim podacima Policijska uprava u Subotici u svojoj evidenciji ima 15.847 komada registriranog vatrenog oružja.

8. TRAVNJA 1941.

Objavljeno je prvo službeno izvješće o posljedicama napada osam lovaca-bombardera na Suboticu 6. travnja, kada je tijekom dva zračna napada (u 13.30 i 14.45), od posljedica bombardiranja i mitraljiranja poginulo troje Subotičana, a šestero ih je teže ranjeno. Gradu je, također, nanesena i znatna materijalna šteta.

9. TRAVNJA 1759.

Trideset i dvije godine nakon podizanja, subotička franjevačka rezidencija proglašena je kanonski utemeljenim samostanom, za čijeg je gvardijana imenovan o. *Danijel Zavodski*, među ostalim profesor u Gramatikalnoj školi (gimnaziji) koju su franjevci, na traženje gradskog čelništva, pokrenuli 1747. godine.

9. TRAVNJA 1992.

Prema evidenciji Crvenog križa, u Subotici je evidentirano 48 izbjeglih lica iz Bosne i Hercegovine, mahom s područja Livna, Kupresa i Mostara.

9. TRAVNJA 1999.

Prema izvješću Stožera civilne zaštite Sjevernobačkog okruga – gradska uprava Subotice djeluje kao u vrijeme mirnodopskog stanja, a rad poduzeća i tvornica prilagođen je ograničenjima ratnog stanja. Snabdijevanje stanovništva ocijenjeno je kao stabilno i dovoljno, samo je ograničena prodaja plina na jednu bocu butana. Rad banaka prilagođen je ratnim uvjetima, dok pravosudne ustanove rade redovito.

10. TRAVNJA 1919.

Zbog zaziranja od nepoželjnih i »prevratničkih«, točnije »komunističkih elemenata«, ulazak stranaca u novostvorenu državnu zajednicu Kraljevinu SHS, dopušten je samo uz putovnicu prihvaćenu od policije. Osobama sa španjolskom i ruskom putovnicom iz susjednih zemalja – uopće nije dozvoljavan ulaz.

10. TRAVNJA 1946.

Osnovano je »Hrvatsko kulturno društvo«, koje je ubrzo razvilo razgranatu i plodnu djelatnost. Među ostalima, zamjetno je djelatatan Literarni odjel, na čiji poziv potkraj te godine u Subotici gostuje *Ivo Andrić*, tada predsjednik Saveza književnika Jugoslavije. Početkom 1947. izlazi prvi (i jedini) broj književnog časopisa

»Njiva« kojega su pripremili i uredili *Matija Poljaković* i *Balint Vujkov*. Ovo je glasilo odmah okupilo veliki broj suradnika, kako mladih, tako i starijih, među kojima se pojedini, osobito već afirmirani autori, nisu uklapali u »književni senzibilitet« protagonista novog režima.

10. TRAVNJA 1981.

U Gradskoj knjižnici priredena je izložba starih i rijetkih knjiga, mahom iz poklon-zbirke subotičkog književnika i bibliofila *Isidora Milka*. Od izloženih artefakata, najveću pozornost privukla su djela talijanskih, francuskih i nizozemskih tiskara iz XVI. i XVII. stoljeća, među kojima su različite *Biblije*, *Ciceronovi* govori i pisma, zatim *Juvenalova*, *Demostenova*, *Sofoklova* i druga djela.

11. TRAVNJA 1941.

U kasnim večernjim satima započelo je žurno povlačenje postrojbi vojske Kraljevine Jugoslavije s granične crte, iz pograničnih vojnih utvrda, rovova i bunkera, te vojarni u Subotici. Istovremeno, trupe mađarskih domobrana, sukladno naredbi *Miklósa Hortyhija*, prelaze granicu i postupno, bez gubitaka, nastupaju prema Subotici i drugim mjestima u Bačkoj i Baranji. U Suboticu ulaze 13. travnja, u jutarnjim satima.

11. TRAVNJA 1941.

Mađarski dnevni list »Napló«, koji je izlazio Subotici, na uobičajenih osam stranica među ostalim objavljuje i ove naslove: »Jugoslavenska vlada uputila apel civiliziranom svijetu u povodu bombardiranja Beograda«. Nadalje, »Reutersovo izvješće o podršci engleskih zračnih snaga jugoslavenskim kopnenim trupama«, kao i informaciju o povlačenju grčke vojske iz Soluna. U rubrici kratkih vijesti, pak: »U Parizu umro glasoviti novelist *Eugene Marcel Prévost*«. »Napló« je prodavan po cijeni od dva dinara.

11. TRAVNJA 1988.

Jak mraz i pad temperature zraka do minus 4° Celzija, nanose veliku štetu breskvama i marelicama u punom cvatu, a nešto manje plantažama drugih voćaka u Bačkoj. U odštetnim zahtjevima voćari su zatražili oko milijardu dinara.

12. TRAVNJA 1975.

U 59. godini umro je *Vladislav Kopunović*, publicist i pisac, jedno vrijeme glavni i odgovorni urednik tjednika »Hrvatska riječ«, smijenjen nakon lažnih, iskonstruiranih, političkih optužbi. Dugo godina bio je na čelu Tehničkog odjela beogradskog lista »Borba«. Kao plodan spisatelj surađivao je u »Bunjevačkom kolu«, »Njivi«, »Rukoveti«, »Le-topisu Matice srpske« i drugoj periodici. Zastupljen je u »Antologiji proze bunjevačkih Hrvata«, *Geze Kikića*. Rođen je 2. siječnja 1917.

12. TRAVNJA 1983.

U Sao Paulu, umro je *Marko Čović*, prozni pisac, javni i kulturni djelatnik. Rođen kao šesnaesto dijete u obitelji subotičkih bunjevačkih Hrvata. Studij slavistike završava u Zagrebu, gdje je isprve tajnik *Mile Budaka* u Ministarstvu bogoštovlja i nastave. Jedno vrijeme je ravnatelj dnevnika »Nova Hrvatska« i dnevnika »Hrvatski narod«. Pada u nemilost čelnika NDH kada uzima u zaštitu *Miroslava Krležu*. Nakon što je prošao Bleiburg, dvije godine je u austrijskim i talijanskim logorima, a od 1947. živi u Južnoj Americi, s povremenim duljim boravcima u Kanadi i Z. Njemačkoj. Napisao više zapaženih pripovijedaka i romana, a također bio urednik »Hrvatske revije«. Suradivao u »Klasju naših ravni« i drugoj hrvatskoj publicistici, između dva svjetska rata. Uvršten u »Antologiju hrvatskog romana u Vojvodini« (2008.), *Milovana Mikovića*. Rođen je 17. prosinca 1915. godine.

Piše i uređuje: Branka Dulić

U susret Uskrsu

Brzo prođe nedjelja po nedjelja: Čista, Pačista, Bezimena, Gluha, Cvjetna, pa dođe Uskrs. Mirišu kuhana jaja, domaći sir, šunka, rotkva, luk, makovnjače, orehnjače i drugi kolači. Okuplja se obitelj, izrađuju se ukrasi i pisanice...

Nakon raskalašenih poklada u narodnom običajnom kalendaru slijedi razdoblje pročišćavanja. Vrijeme je da se uspostavi ravnoteža u prirodi. To razdoblje od Čiste srijede, odnosno Pepelnice (prvi dan poslije poklada) do Uskrsa označeno je u crkvenom kalendaru nazivom korizma.

U stara vremena, kada se oblikovao korizmeni jelovnik, iscrpljenost zaliha hrane poklapala se s korizmenim razdobljem posta. U smočnicama je ponestalo mrša (osim šunke koja se čuvala za Uskrs), perad je prorijeđena, ostalo je brašno, kupus, grah.

U takvim posnim okvirima postojećih namirnica kreće se s korizmenim jelovnikom. U različitim dijelovima Hrvatske a i među Hrvatima koji žive izvan Hrvatske, taj jelovnik je gotovo isti, varira samo o dostupnim namirnicama i običajima kraja.

Uskrs nekada...

Najčešće se kuha grah, tarana, leća, kupus, trganci i rezanci s makom, palenta s mlijekom, krumpir kuhan i pečen, luk, suho i svježe voće. Jaja,

sir, maslo, mlijeko, skorup, makovnjača, kolač s mlijekom i jajima, gibanica s maslom i sirom i druga slična jela jedu se samo nedjeljom i praznikom, a inače se

UMAK OD HRENA S JABUKAMA

Potrebni sastojci:

- 150 g hrena
- 100 g jabuka
- 1 žlica limunova soka

Priprema:

Jabuku ogulite, naribajte i nakapajte limunovim sokom. Hren umiješajte u pripremljenu jabuku. Umak poslužite s narescima, sirom, kuhanim mesom ili pečenjem.

posti i od toga.

...i danas

Danas je značenje korizmenog razdoblja osjetno ublaženo te se nemrs održava u korizmene petke, a post na početku i kraju tog razdoblja, na Pepelnicu i Veliki petak. Osim pokorničkih i vjerskih razloga, korizmeni jelovnik vrlo je dobar za današnjega čovjeka koji često pati od bolesti uzrokovanih nepravilnom prehranom, da mu organizam barem kroz neko vrijeme predahe od teške hrane bogate masnoćama i mesom (ponajprije crvenim).

Uskrsni običaji za stolom

U osobitu draž Uskrsa spada jutarnji blagoslov jela. U košaru se najprije stavi salveta, a zatim hrana koja se pokrije. Od hrane se obično nosi šunka (pršut), jaja, vino ili rakija, hren, luk, sol, pogača. Dakle, za doručak se blaguje šunka, kuhana jaja, hren i pogača (kruh).

Za obijed prvo stiže juha, zatim kuhano meso, obično s umakom od hrena, potom pečenje s krumpirom i obavezno salata (zeleni, cikla i dr.).

Priprema posebnih uskrsnih peciva ne može se po raznolikosti oblika i po količini mjeriti s božićnicama. Međutim, takvo pecivo važan je sastavni dio uskrsnog obrednog jela, a po obliku i nazivima razlikuje se međusobno od regije do regije. U većini slučajeva takvo se pecivo priprema na Veliku subotu.

Neki su se od tih starih običaja izgubili, a neki su se ipak uspjeli održati, pa se za Uskrs najčešće pripremaju, ovisno o običajima pojedinog kraja: mliječna peciva i pletenice, štrukli sa sirom, kolači od diznog tijesta, sirnice, gibanice, torte, medenjaci, razni sitni kolačići u obliku zečića...

Osim navedenih običaja sam Uskrs ne obiluje naročitim folklornim saržajima. Još su značajan dio uskrsnog folklora određene igre, osobito one vezane uz uskrsna jaja. Ornamentirana (šarena) jaja, najčešće se nazivaju pisanice. Pisanica je simbol

Uskrsa. Može predstavljati izraz ljubavi, poslužiti za dječju igru...

Naši stari su izrađivali pisanice uz pomoć onoga što im je priroda oko njih obilato nudila, kao na primjer crveni luk, kora dudova drveta, orahova, kruškova, netom skuhanu ljubičicu, peršin... Ornamenti, slikovni ukrasi, uresi, šare, uz boju, ispisuju na pisanici samo njoj svoj-

POHANI ODRESCI S HRENOM

Potrebni sastojci:

50 dag odrezaka svinjetina, teletina, puretina / 30 dag hrena / 3 dl kiselog vrhnja / 2-3 jaja / ulje za prženje / brašno / krušne mrvice / sol, vegeta

Priprema:

Odreške istući, posipati vegetom i posoliti. U hren dodati kiselo vrhnje i dobro izmiješati. Na pripremljene odreske nanijeti hren. Odreske uvaljati u brašno i malo stisnuti rukama. Zatim umočiti u jaje koje je posoljeno. Nakon toga u krušne mrvice i spremno je za pečenje. Peći u dubokoj masnoći, obavezno prvo peći onu stranu na kojoj je sloj hrena, a zatim se polako okrenu.

stvene odlike i smislene poruke.

Što se šaranja pisanica tiče, najčešće je riječ o biljnim ukrasima na šarenim uskršnjim jajima. U Podravini i znatnom dijelu Slavonije, biljni ornamenti pojaviti će se kao jedini. U Slavoniji se, međutim, mogu često vidjeti zanimljive biljno-geometrijske prijelazne ukrasne kombinacije. Među motivima što se nalaze na pisanicama u Dalmaciji često je srce, rozeta ili nešto slično.

Tijekom vremena pisanica je izgubila svoje simboličko značenje. Sve manje je ukrašavanje pisanice poseban ritual strogo utvrđenih pravila, što ne znači da ovaj običaj izumire. Naprotiv, samo se prilagođava vremenu.

MOŽDA NISTE ZNALI, A TREBALI BISTE ZNATI!

Hren se osobito rado jede u blagdanskim prigodama, a jedna je upravo pred nama. Još 1500 godina prije Krista poznavali su ga Egipćani, a Grci su ga koristili protiv bolova u leđima i kao afrodizijak. Iz tih dana vrijedna je i jedna izreka: Rotkvice vrijedi težinu olova, repa težinu srebra, a hren težinu zlata.

Hren je visoko vrijedna namirnica zbog nutrijenata koje sadrži, kao i zbog sastojaka koji djeluju kao prirodni antibiotici. Odličan je izvor vitamina C i kalija, dobar je izvor vitamina B1, vitamina B6, željeza i kalcija... Podiže prirodnu otpornost organizma, štiti

od prehlade, olakšava i stabilizira probavu, potiče rad srca i cirkulaciju, zaustavlja rast bakterija, odličan je diuretik, ublažava respiratorne probleme, pomaže kod reumatizma. Oblog od naribanog hrena primjenjuje se za ukočenost mišića i zglobova.

USKRSNI KRUH

Potrebni sastojci:

500 g brašna / 1 dl ulja / 1 kvasac / toplog mlijeka po potrebi / 2 jaja / 3 žumanjka / 1 žličica soli / 1 žličica šećera

Za premaz:

1 žumanjak / 1 žlica kiselog vrhnja

Priprema:

U malu posudicu stavimo mlijeka, jaje, kvasac, žličicu soli i šećera i ostavimo da se digne. Kada se digne kvasac pomiješamo ga s ostalim sastojcima i mijesimo. Po potrebi dodajemo toplo mlijeko. Tijesto ne smije biti ni pretvrdo ni premekano. Ostavimo da se odmori 30 minuta. Podijelimo ga na tri dijela. I svaki dio izvaljamo tako da dobijemo tri dugačke trake od kojih ćemo pletiti pletenicu. Kada smo ispleli pletenicu, uzmemo okrugli kalup i stavljamo pletenicu u njega. Prije pečenja premažemo premazom od žumanjaka i kiselog vrhnja. Stavljamo u pećnicu na 180 stupnjeve oko 40-45 minuta dok ne dobije zlatno rumenu boju. Kada je pečen izvadimo ga iz kalupa i umotamo u krpe.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Stiglo je proljeće, a snjim cvijeće, pelud i alergije!

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

	SLAVNA PARTIJANERICA, PARIS	AMIRIN IMENJAK	VRSTA VOJNIČKE JAKNE	UDARAC U KARATEU (ATE)	LAGANA LJETNA NATIKAČA	"KAMATA"	KOSOOKA STARLETA, DEVON		OKRUGLO SLOVO	"FRIZURA" SASVIM IZBRIJANOG "TROKUTICA"	RIJEKA	STARLETA KARABATIC	"BIJELA" KRIŽALJKA
HAVAJSKA GITARA								PREOKRET ŽIDOVSKI SVEČENIK (RAB)					
OPONAŠATELJ									SPLITSKO ŠETALIŠTE FENIČKI LUČKI GRAD				
CVJETNA BILJKA, ASTER, KRIŽAN-TEMA										IME GLUM-CA PACINA SVETA VATRA IRANACA			
STRAH PRED JAVNI NASTUP						ŠPANIJSKI OTOK PROVODA LIK IVA VOJNOVIČA						ITALIJA NAŠA TV NOVINAR-KA (SEST-RA JASNE)	
"OTOK"		VATER-POLIST VEGAR KREteni, BUDALE					KEMIJSKI ELEMENT (ZNAK: Ir) POGODBA O ISHODU						
GRGUROV GRADIC				GRČKI BOG VREMENA OMEROVA DRAGANA IZ PJESME					UŽARENA VULKAN-SKA MASA PJESNIK KIŠEVIC				
GLAVNI GRAD SIRIJE								FILMSKO PLATNO KOJE JE KAO INJE					
ŠPANIJSKA GROZNICA													
FOTOGRAF STRIKOMAN					BIVŠA VISAŠICA ASTAFEI ANT. IME RIJEKE PO						NIKO KRANJČAR LAVLJI URLIK		
POMICANJE										AMON.... FILMSKI STRUČ-NJACI			
ZVJEZDA U ORLU (ALTAIR bez L)						AMERIČKI REDATELJ, JULEŠ PJEVAČ NOVOSEL							VRSTA AUTO-MATSKA PUSKE
SLOŽENO I TANKO SLOVO			SATURNOV SATELIT (MIMA) KOBASIČA KRAČE						MITSKI LETAČ ZEMLJIŠNE KNJIGE (LAT.)				
"OTAC"		VELIKA POSUDA ZA KUPANJE PISAC KUMIČIĆ					TUNA, TUNJ BUBAMA-RA, BOŽJA OVCICA				POVIK IMOCANINA GRUPE ALANA FORDA		
MESSIJEV NADIMAK				POKAZNI NASAD DRVEĆA (TRSTENO!) RUM. GRAD									
CIGARA IZ KUBE								SKUPINA NARODA U AFRICI NADIMAK BOBANICE					
TVAR IZ CRVENIH AZIJSKIH MORSKIH ALGI (obr-ni: RAGA)					PODRUČJE UZ, PRI							N+J KOŠNICA, ULISTE (ULO)	
	SKLADA-TELJ AR-NAUTALIČ PRVI VOKAL					FRANCUSKI KIPAR, JEHAN SLOVO AU-TOSKOLE					"UNITED KINGDOM" "GRAM"		
ŽENA IZ ANADOLIJE									... I KONAC				

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
 raa, atair, dassin, nji, mimas, ikar, o, kada, tun, nu, leo, arboretum, kubanka, bant, u, agar, oblast, nj, esad, aer, uk, anadolk, igla.
 havaljka, obrat, imitator, riva, lijeba kata, al, trem, ibiza, i, o, tino, iridi, n, n, kron, lava, damask, ekran, šime, alina, nk, pokretanje,

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
 »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
 Ivan Gregurić, Mato Groznica,
 Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
 Josip Stantić, Thomas Šujić,
 Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
 e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
 Slavica Mamužić (novinarka)
 Dražen Prčić (sport i zabava)
 Željka Vukov (društvo i urednica Hreka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
 Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

LEKTOR:

Vladan Čutura

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
 Ljubica Vujković-Lamić
 Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
 Agencije za privredne registre Republike Srbije
 pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
 у публикацији Библиотека
 Матице српске, Нови Сад
 32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Dražen Prčić

Ususret Uskrsu, najvećem kršćanskom blagdanu, ovoga puta priča o fotografiji, točnije fotografijama obitelji *Riman*, govori o malim ministrantima koji sve češće »ministriraju« na nedjeljnoj misi u Franjevačkoj crkvi u Subotici. Sedmogodišnja *Ivana Riman* i petogodišnji *David Riman* uslikani su uz svog djeda *Ivana*, a na posebnoj fotografiji nalazi se njihov otac *Ivan Riman mlađi* koji nam je pojasnio neke detalje u svezi »priče o ministriranju«.

OBITELJSKA TRADICIJA

Otac malih ministranata *Ivan Riman mlađi* već dvadeset pet godina obavlja ovu dužnost u Franjevačkoj crkvi i također je veoma rano počeo pomagati u obredu svete mise.

»Osobno, meni ministriranje znači mnogo i tijekom bogoslužjenja osjećam se potpuno ispunjenim i svaki put s radošću dolazim u našu crkvu. Po svojoj djeci također vidim da se raduju, pa je tako i započela priča o njihovom potencijalnom sudjelovanju u ministriranju. Pitao sam ih da li bi željeli, potom sam pitao patere koji drže misu imaju li nešto protiv njihovog sudjelovanja i tako je započelo njihovo sudjelovanje u ministriranju. Isprva su se malo nećkali, što je i posve normalno za njihov uzrast, govoreći kako bi radije bili s djedom i bakom, no kada su se ohrabрили, pristali su biti uz mene i ostale ministrante na oltaru. Prvih nekoliko puta su bili malo nemirni, jer im je bilo teško držati pažnju i koncentraciju tijekom cijele mise, ali sada su se već navikli i više nema problema. Istina, zbog njihovih mladih godina oni su još uvijek samo u pasivnoj ulozi, ali polagano uče i navikavaju se biti u ulozi koju će, iskreno vjerujem, kasnije obavljati samostalno. Vrlo su ponosni kada ih nakon završetka mise pohvalim, a osobito

Mali ministranti

kada ih nećim nagradim jer su bili dobri

i disciplinirani. Budući da i moj otac posljednjih godina povremeno obavlja ministrantsku dužnost na ranojutarnjim nedjeljnim misama, stvarno možemo reći kako je ministriranje naša obiteljska tradicija u kojoj sudjeluju tri generacije naše obitelji«, kaže *Ivan Riman mlađi*.

MINISTRIRANJE

Za one koji ne znaju dužnosti jednog ministranta, naš sugovornik pojašnjava kako izgledaju njegove obveze prije i tijekom svete mise.

»U crkvu dođem petnaestak minuta prije svete mise, spremim se i obučem, pogledam tekst koji trebam čitati i par minuta prije početka ostanem malo u tišini i potom, kada dođe vrijeme, polazimo na bogoslužjenje. Dužnost ministranta je, pored već spomenutog čitanja, zvočenje, posluživanje vina i vode, kod pričesti se drži plitica, vrši posvećivanje knjiga i cvijeća, a kada su veće svetkovine vrši se i kađenje. Moj sin *David*, što je posve logično za njegov sadašnji

uzrast, najviše voli dio kada se zvoni i postupno ga obučavam kada dolazi dio tog trenutka u misi. Iako je još mali sve ozbiljnije shvaća svoju ulogu i mislim kako neće proći dugo, pa će mu sve to biti još jasnije i pristupačnije. Kćer *Ivana* je ipak starija par godina i ona je shodno svom uzrastu nešto zrelija i zna puno više jer pohađa i vjeronauk u svojoj osnovnoj školi. I njoj uvijek ostavljam mogućnost izbora želi li sudjelovati na misi ili bi radije bila s bakom. Nema nikakve prisile, tako da kada je raspoložena uvijek ima priliku. Ali zato nikad ne propusti priliku pohvaliti se kako i ona, skupa sa svojim strikom i bratom,

ministrira na nedjeljnoj misi«.

Na koncu ove lijepe, suvremene priče o ministrantima iz obitelji *Riman*, otac malih ministranata *Ivan mlađi* s ponosom ističe kako njegova kći zna gotovo sve molitve i odgovore koji su vezani uz nedjeljnu misu, dok mlađi sin postupno uči i sve više zna. Svaka nedjeljna misa je velika radost za sve članove njihove obitelji, a osobito kada se svi zajedno nađu u ulozi ministranata.

»Ministrantsku dužnost ćemo, s radošću i ponosom, obavljati sve dok možemo«, poručio je na koncu *Ivan Riman mlađi*, ministrant i otac najmlađih ministranata u Franjevačkoj crkvi u Subotici.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Alleluja! Uskrsnuo je

U završnici smo Velikog tjedna. Iščekujemo uskrsnuće Isusa Krista.

Radujte se jer njegovom smrću mi smo izbjegli smrt.

Dragi moji mali i veliki čitatelji Hrckovih stranica, sigurna sam da ste već obojili jaja, takozvane pisanice, koje ćete podijeliti svojim dragima, ili možda polivačima. Ako i niste još imate malo vremena to učiniti i ne zabo-

ravite da je Uskrs najveći kršćanski blagdan pa si dajte oduška. Prošlo je vrijeme korizme, posta i odricanja te se možemo malo i proveseliti. I raspust je počeo, ali pamet u glavu i budite svjesni tko ste i što je Uskrs. Neka nam priprava trpeze i slavlja ne bude ispred pripreve naše duše. Neka i ona bude spremna za Njegovo uskrsnuće.

Svima od srca želim sretan i blagoslovljen Uskrs!

ZAJEDNIČKA USKRSNA RADIONICA ŠKOLARACA I VRTIĆA

Kad se male i velike ruke slože

Ujedinjeni u zajedništvu, mališani iz Vrtića »Marija Petković« i učenici nižih hrvatskih odjela susjedne Osnovne škole »Ivan Milutinović« skupa sa svojim roditeljima, sudjelovali su u tradicionalnoj uskrsnoj radionici. Radionica je održana u vrtiću, nakon koje su se školarci radosno prisjetili svojih vrtićkih dana igrajući se tamo.

Kao plod ove suradnje, osim uskrsnih uradaka koji će biti prodavani na Uskrsnoj izložbi u školi, učvršćeni su kontakti roditelja i djece koji su se prije svega lijepo, a danasve i korisno družila.

Fotografije koje vam dajemo svakako govore više od tisuću riječi, pa procijenite sami.

KALENDAR ZA NAREDNI TJEDAN

- 7. travnja - Svjetski dan zdravlja (WHO) – UN
- 7. travnja - Svjetski dan urbanizma
- 8. travnja - Uskrs
- 8. travnja - Svjetski dan Roma
- 9. travnja - Svjetski dan borbe za metal
- 11. travnja - Svjetski dan Parkinsonove bolesti
- 12. travnja - Međunarodni dan astronautike

6. travnja 2012.

KONZULICA LJERKA PONOVO OTVORILA VRATA SVOGA DOMA

Mališani tražili jaja

Uskrs, jaja, zečić... Nije riječ o pantomimi ili igri asocijacija nego o aktivnosti predškolaca Vrtića »Marija Petković«. Ah, sad vam je jasno k'o dan... Riječ je o već tradicionalnom traženju jaja kod drage nam konzulice Ljerkke Alajbeg koja svake godine uveseljava naše najmlađe otvarajući vrata svoga doma. Naime, i ove godine u konzuličinu dvorištu krio se velik broj čokoladnih jaja koja su trebala biti pronađena.

Za jajima se tragalo u utorak 3. travnja u prijepodnevnim satima, nakon čega su se umorni, ali zadovoljni mališani skupa s odgojiteljicama okrijepili.

IZVUČENE NAGRADE KVIZA »ČITAM I SKITAM«

101 nagrada za vrijedne čitatelje

U ponedjeljak točno u podne, baš kao u nekom romanu, u prepunoj čitaonici Gradske knjižnice izvučene su nagrade Kviza za poticanje čitanja »Čitam i skitam«. Baš 2. travnja na Međunarodni dan dječje knjige i 207 godina od rođenja Hansa Christiana Andersena, svjetski slavnog danskog pisca bajki, završen je dvomjesečni Kviz organiziran za učenicke osnovnih škola subotičke općine.

Interes je bio zadovoljavajuć jer je u knjižnicu pristiglo oko 800 popunjenih upitnika.

Najprije su mali čitatelji imali prigodu pogledati, pa i sudjelovati u fantastičnoj ekološkoj predstavi u kojoj su pored osnovnih pravila ekologije naučili, ako to već i nisu znali, višestruki značaj knjige. Potom je uslijedilo izvlačenje 100 nagrada + glavna - bicikl. Jedni drugima dijelili su sreću, odnosno knjige, Coca-Cola poklon pakete, USB memorije, školski pribor, Mc Donalds obroke, ulaznice za Dječje kazalište, nagradne izlete, loptu, rolere, klizaljke, kreativne pakete, slatkiše i na kraju bicikl koji je otišao u Čantavir... Bilo je uzbudljivo i veselo.

Popis dobitnika nagrada možete pročitati na sajtu Gradske knjižnice www.subiblioteka.rs, ali i na Dječjem odjelu. Naravno, izvješća su poslana i u škole i medije pa se interesirajte, ukoliko već niste doznali rezultate izvlačenja.

NOGOMET MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR-APATIN- ODŽACI-KULA

U »šokačkom derbiju« čitav plijen Sonćanima

SONTA – U 15. kolu prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor-Apatin-Odžaci-Kula na stadionu u Sonti je odigran »šokački derbi« između domaćeg Dinama i Dunava iz Bačkog Monoštora. Po sunčanom, ali hladnom i vjetrovitom vremenu, gotovo 200 navijača obiju ekipa uživalo je u vrlo dobroj i borbe-

noj utakmici starih rivala čiji su se međusobni susreti, bez obzira na plasman, oduvijek odlikovali oštrom, pa ponekad i grubom igrom. I u ovoj utakmici od početka se igralo vrlo borbeno, na momente i grubo, pa su već u prvom poluvremenu zbog ozljeda igru napustili domaći nogometaši A. Duraković i Šarac. Utakmica je počela uz blagu terensku inicijativu nogometaša Dunava, no bez opasnije prijetnje po vratara Durakovića. Dinamovci su napadali rjeđe, ali su bili konkretniji. Tako je nakon jedne munjevitke akcije u 23. minuti Smiljanić izbio sam pred vratara Ivkova i rutinerski ga matirao. Od tada Plavi preuzimaju igru, no na odmor se otišlo bez promjene rezultata. U drugom dijelu igralo se otvoreno i ravnopravno, prigode su stvarale obje ekipe, pa su i Duraković i Ivkov imali dosta posla. U 80. minuti Kmezić je spretno okrunio još jednu brzu akciju Dinama i postavio konačan rezultat 2 – 0. Tako su Plavi u dva proljetna kola na svoj konto uknjižili 6 bodova i s više optimizma ulaze u nastavak prvenstva.

Dinamo: D. Duraković, Borić, Krpijan, Bačić, Barunov, A. Duraković (Đanić), Vidaković (Majstorović), Smiljanić, Kmezić, Šarac (Matin), Vučičević

I. A

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA- II. RAZRED

Utakmica u znaku autogolova

NEŠTIN – U prvoj utakmici proljetnog dijela prvenstva, Neštin je pobijedio Slogu rezultatom 2-1. Novi trener Sloge B. Nikolić, na samom početku nove sezone pružio je šansu mladim igračima koji su igrali požrtvovano, ali nisu uspjeli ostvariti bolji rezultat svom timu protiv raspoloženih domaćina. Prvo poluvrijeme završeno je vodstvom gostiju od 1-0, a pogodak je već na početku utakmice

postignut autogolom domaćeg igrača. U drugom poluvremenu situacija se izmijenila i ekipa Neština je izjednačila rezultat, ovoga puta autogolom Elesina, nogometaša Sloge. Nakon dva autogola, Neštin je pred sam završetak utakmice, grubom pogreškom obrane Sloge postigao pobjedonosni zgoditak i time svladao Slogu 2-1. U sljedećem kolu Sloga dočekuje na svom terenu Bački Hajduk iz Bačkog Novog Sela, a Neštin gostuje u Viziću gdje će odmjeriti snage s jakom ekipom Borca. Sloga će i ovoga puta biti hendikepirana jer tri standardna nogometaša neće smjeti igrati zbog kazni iz prethodnih kola.

Sloga: Novaković, Zovak (Marinković), Elesin, Grmuša, Grublješić, Rakas, Vranješ, V. Nikolić, N. Nonković (Probojčević), B. Nikolić, Kovačević.

Z.P.

GRADSKA NOGOMETNA LIGA SUBOTICE

Zrinjski 1932 – Lokomotiva 2-2

SUBOTICA – Momčad NK Zrinjski 1932 uspješno je startala u nastavku prvenstva Gradske nogometne lige Subotice, odigravši na svom terenu u Aleksandrovu neodlučeno protiv Lokomotive (2-2). Strijelci za domaćina bili su Selimović i Buljovčić. Sljedeći susret NK Zrinjski igra u nedjelju u 16.30, protiv Bratstva u Ljutovu.

Zrinjski 1932: Horvacki V., Milanković, Skenderović, Tot Horgoš (Dobrotić), Horvacki M., Muratović, Irge, Majlat, Selimović, Rudač, Buljovčić.

ODBOJKA

Spartak u Superligi

SUBOTICA – Pobjedom protiv Smedereva (3-0) u pretposljednem kolu prvenstva Prve lige, odbojkaši Spartaka postali su prvaci i izborili plasman u Superligu Srbije. Momčad trenera Gorana Ilića potvrdila je svoju kvalitetu i dokazala da joj je mjesto među najboljim klubovima u državi.

DŽUDO

Uspješni džudaši Spartaka

BUDIMPEŠTA – Spartakovi džudaši sudjelovali su na XIV Hungarian Open Mastersu u Budimpešti natjecanju koje je treće po veličini u Europi. U konkurenciji devet zemalja, Zvonimir Radmanić osvojio je pokal i zlatnu medalju, Petar Čonka i Milan Bogić osvojili su srebrne medalje, dok je Atila Radvanski osvojio brončanu medalju. Pored dobrih borbi ovo je bila prilika da se provjeri forma natjecatelja za predstojeće Europsko prvenstvo koje će se održati u Poljskoj.

FLASH VIJESTI

- * NOGOMET, Superliga: Spartak ZV – OFK Beograd 1:1
- * NOGOMET, Vojvođanska liga Istok: Kozara – Bačka 1901 1:1
- * KOŠARKA, Prva B liga: Crnokosa – Spartak 80:70
- * RUKOMET, Prva liga: Priboj – Spartak Vojput 22:22
- * HRVANJE, Memorijal Darko Nišavić: Uspješan nastup juniora Spartaka
- * DIZANJE UTEGA, Soroksari kup Budimpešta: Odlični rezultati mladih dizača utega
- * STOLNI TENIS, mladi kadeti: David Havedić (STK Spartak) prvak Srbije u igri parova

JOSIP BULJOVČIĆ, NOGOMETAŠ NK ZRINJSKI 1932

Uspješan proljetni start

Nastavak sezone u Gradskoj nogometnoj ligi Subotice

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Susretom prvog kola proljetnog dijela prvenstva u Gradskoj nogometnoj ligi Subotice protiv subotičke Lokomotive, NK Zrinjski 1932 je odigrao prvi službeni susret u 2012. godini.

Neodlučeni rezultat (2-2) protiv rivala s kojim dijeli isti stadion odlična je uvertira u novu sezonu, a osvojeni bod dovoljan poticaj debitantskoj momčadi u njenom prvom ligaškom natjecanju. Što ima

Navijači

Svaki prvenstveni susret NK Zrinjskog prate i vjerni navijači kluba, koji svojim bodrenjem nastoje pomoći momčadi.

novog u taboru Zrinjskog upitali smo kapetana *Josipa Buljovčića* koji je s golom i asistencijom bio jedan od najboljih aktera duela protiv Lokomotive.

»Nakon duge zimske pauze cijela momčad se uželjela

prvenstvenih susreta i svi smo s velikim ambicijama očekivali susret protiv Lokomotive. Osvojili smo bod u jednoj lijepoj, borbenoj utakmici, tijekom koje su oni bili bolji u prvom dijelu, a mi u nastavku. Rezultat je posve pravičan, a nama ostaje zadovoljstvo uspješnog starta u proljetnu sezonu Gradske nogometne lige«, pojašnjava kapetan momčadi *Josip Buljovčić*.

ZIMSKA PAUZA I PRIPREME

Posljednji prvenstveni susret NK Zrinjski 1932 je odigrao još u studenom prošle godine, nakon čega je uslijedilo nekoliko mjeseci nogometne pauze. Loše vrijeme i veliki snijeg odgodio je početak priprema, pa se ozbiljnijim treninzima i pripremama za nastavak sezone počelo prije nešto više od mjesec dana.

»Zbog teških vremenskih uvjeta s pripremama smo započeli tek posljednjeg dana

veljače, zbog velikog snijega i nemogućnosti korištenja terena nismo bili u prilici provesti potpuni trenažni ciklus, ali smo zato tijekom pripremnog razdoblja odigrali nekoliko prijateljskih susreta protiv Vinogradara, Lokomotive, Bačke i Elektrovojvodine u kojima smo pokušali uigrati ekipu za početak natjecanja u Gradskoj ligi Subotice. Unatoč svemu, uspjeli smo dovoljno dobro pripremiti i startati s pozitivnim rezultatom, jer svaki novi osvojeni bod u debitantskoj sezoni predstavlja doprinos povijesti kluba koji je nakon mnogo godina ponovno osnovan i nastavlja djelovati kao sportsko društvo s hrvatskim predznakom.«

MOMČAD

»Drago mi je što sam nogometaš Zrinjskog 1932 i što su ljudi iz uprave reosnovali klub i pružili mogućnost mladima iz naše zajednice da igraju i okupljaju se u svom klubu. Poslije nekoliko godina nogometne pauze i ja sam se vratio aktivnom igranju i drago mi je što sam dio jedne dobre mlade momčadi u kojoj vlada prijateljsko ozračje. Na svakom treningu, koji tri puta tjedno okupi i do dvadeset igrača ovisno o školskim i radnim obvezama prvotimaca, vlada veliki entuzijazam i želja za sportskim napredovanjem. Mislim da svojim zalaganjem na svakoj utakmici i fair play odnosom prema svim protivnicima to i dokazujemo na nogometnom igralištu.

TEREN

Osiguravanjem termina za trening i prvenstvene susrete na terenu Bratstva u Aleksandrovu, NK Zrinjski 1932 je uspio olakšati uvjete za rad i više nije prinuđen putovati do Ljutova čije je igralište koristio tijekom jesenskog dijela prvenstva.

»Sada nam je na određeni način mnogo lakše, jer je jednostavnije stići do Aleksandrova,

a teren u gradu je i prilika za animiranje više mladih igrača i razvoj mladih kategorija što je jedan od osnovnih ciljeva kluba.«

DVA DERBIJA

U sljedeća dva prvenstvena kola momčad očekuju dva »derbi susreta«. Prvi je duel protiv Bratstva u Ljutovu, na terenu koji je jesenas bio domaći, a potom slijedi utakmica protiv Udarnika iz Višnjevca.

»Oba susreta imaju natjecateljsku draž, s obzirom kako su jesenski dueli bili obilježeni dodatnim događanjima na terenu i uz teren. Protiv Bratstva je susret prekinut, a na gostovanju u Višnjevcu je bila malo specifičnija atmosfera od strane domaće publike. No, to je sve dio nogometne igre, a teren je mjesto sportskog nadigravanja što je naša prvenstvena želja.«

PRVENSTVO

NK Zrinjski 1932 se natječe u Gradskoj nogometnoj ligi Subotice i jesenski dio prvenstva je završio na desetom mjestu, s isto toliko osvojenih bodova.

Omladinska škola

U srijedu, 11. travnja, planira se pokretanje omladinske škole nogometa NK Zrinjski 1932.

»Kada smo počinjali ovu prvu, debitantsku i na određeni način povijesnu sezonu nakon ponovnog osnivanja kluba, želja uprave je bila osvajanje samo nekoliko bodova, ali smo već nakon par odigranih kola pokazali kako možemo osvojiti mnogo više. Na našem kontu je trenutačno jedanaest bodova i u sljedećim kolima ćemo nastojati poboljšati naš plasman na prvenstvenoj tablici.

Zajednička nam je želja mjesto u sredini, što bi bio zbilja lijep rezultat.«

POGLED S TRIBINA

Varaždin

Posljednjeplasirana momčad 1. HNL, Varaždin ispala je iz elitnog razreda hrvatskog klupskog nogometa i prije završetka regularnog dijela natjecanja. Suspenzija zbog neizmirenih financijskih obveza dovela je do neodigravanja dvaju prvoligaških susreta (Rijeka i Cibalia) i shodno članku 63. pravilnika o suspenziji Varaždinci su izbačeni u najniži rang natjecanja – županijsku ligu. Također, sve preostale susrete koje je klub trebao igrati do kraja prvenstva bit će registrirani u protivničku korist službenim rezultatom 3-0. Klub je trenutačno u dugovima od 35 milijuna kuna i padom u najniži rang, ukoliko se pozitivno ne riješe pokušaji pravne pomoći, nekada respektabilni član elitnog hrvatskog nogo-

metnog korpusa mogao bi netragom nestati. Podsjetimo, isti nogometni kolektiv je pod imenom nekadašnjeg velikog sponzora (Varteks) u bivšoj zajedničkoj državi bio finalist Kupa (1961.), odigrao 669 susreta u Drugoj saveznoj ligi, dok je kao stalni član 1. HNL od osnutka tri puta bio trećeplasirana momčad prvenstva i šest puta finalist kupa. Najveći uspjeh na međunarodnoj sceni zabilježen je u sezoni 1998/99. plasmanom u četvrtfinale Kupa kupova, te 2001/02. igranjem u drugom kolu kupa Uefe.

A što će biti sada?

Dogodi li se najgori scenarij, klub će napustiti svi profesionalni nogometaši, a ubrzo će njihov primjer slijediti i talentirani mlađi igrači iz omladinskog pogona, jer tko može vidjeti budućnost u sredini potpunog rasula u nekad renomiranom sportskom kolektivu iz Varaždina.

Žalosna je činjenica kako klub iz »baroknog grada« nije jedini s velikim financijskim problemima, ali je prvi koji ih nije uspio riješiti na poznate načine »snalaženja« kojima se godinama mnogi klubovi služe.

Tko će biti sljedeći?

D. P.

NOGOMET

Nezaustavljivi Dinamo

Visokom pobjedom protiv Lokomotive (6-0), branitelj naslova Dinamo čini posljednje korake do još jedne krune u 1. HNL, dok Hajduk nakon još jednog neodlučenog rezultata (Slaven, 1-1) još više bodovno zaostaje.

Ostali rezultati 24. kola: Split – Šibenik 2:0, Karlovac – Lučko 0:0, Inter – Osijek 2:0, Zagreb – Zadar 2:0, Pula 1961 – Rijeka prijekid, Cibalia – Varaždin 3:0 (bez igre)

Tablica: Dinamo 63, Hajduk 48, Split, Slaven 40, Lokomotiva 36, Cibalia, Zagreb 33, Rijeka, Zadar 32, Istra 1961, Inter, Osijek 31, Šibenik 24, Lučko 21, Karlovac 17, Varaždin 8

KOŠARKA

Pobjede favorita

Četvrto kolo 1. HKL-a, prvenstvenog natjecanja osam najboljih hrvatskih košarkaških klubova, donijelo je uvjerljive pobjede četiri prvoplasirane momčadi koje bi prema raspoloživim snagama u doigravanju trebale odlučiti o novom prvaku.

Rezultati: Cedevita – Zadar 83:56, Svjetlost Brod – Zagreb CO 62:113, Cibona – Zabok 88:62, Split – Jolly JB 86:77

RUKOMET

Olimpijske kvalifikacije

Tijekom predstojećeg vikenda hrvatska rukometna reprezentacija igrat će u Varaždinu turnir olimpijskih kvalifikacija na kojemu pored selekcije domaćina sudjeluju još i momčadi Japana (petak 18 sati), Čilea (subota, 16.15 sati) i Islanda (nedjelja 18 sati). Plasman u London izborit će dvije prvoplasirane momčadi.

Velika počast za Balića

Najbolji hrvatski rukometaš svih vremena Ivano Balić uvršten je na popis najvećih sportaša olimpijaca kojima je učinjena velika čast i prema njima su preimenovane postaje london-skog metroa u sklopu priprema za predstojeće Olimpijske igre. Jedini hrvatski sportaš na ovom popisu dobio je postaju Dalston Kingsland na liniji London Overground.

TENIS

Argentina – Hrvatska

Četvrtfinalni duel Davisova kupa između Argentine i Hrvatske počinje danas (petak, 6. travnja) u Buenos Airesu, a reprezentativna momčad u sastavu: Marin Čilić, Ivo Karlović, Antonio Veić i Lovro Zovko pokušat će načiniti podvig i svladati favorizirane domaćine predvođene Juan Martinom Del Potrom i Juanom Monacom. Susret se igra na zemljanoj podlozi, a pobjednik će igrati protiv boljeg iz susreta Češka – Srbija.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Kupujem: plinske boce, plaćam 1000 dinara, krupnjak krupač Odžaci do 70 eura, a Lifam do 50 eura i kupujem traktor IMT ili Rakovica, priključne strojeve, motokultivator. Tel.: 063-8131246.

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutoj ulici, preko puta Blaškoveg križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG CATV, za učenika-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s: bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavo-bolje. Tel.: 064-29-42-338.

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V.=750W. Može nekompletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješten stan u Zagrebu (Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje, blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.: 00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i 00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne mature za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mlađu žensku osobu koja nije u radnom odnosu za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.: 024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stoljeća hrvatske književnosti«. Tel.: 024/542-754.

Prodajem petosobnu kuću na kat u centru Kertvaroša, može za 2 obitelji, od čvrstog materijala izgrađena 1966.-1968., gradsko grijanje, voda, trofazna struja, parket, cca 200-200 m², plac cca 500 m². Tel.: 024-545-901.

Čamci od belog slavonskog hrasta, po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs

Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri osobe za izdržavanje; primam i nepokretne. Plaćanje po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99.

Pakrac – na prodaju odmah useljiva obiteljska kuća – dvokatnica površine oko 280 m² sa svim priključcima. Dokumentacija o vlasništvu uredna. Tel.: 00 381 62 788 932.

Prodajem kvalitetan bolnički električni krevet i toaletnu stolicu u odličnom stanju. Tel.: 062 890 16 44.

Izdajem poslovni prostor u Subotici, 54m², strogi centar, pješačka zona, ulični deo 10 m, sve u staklu. Tel.: 063 516-300.

Prodajem: proso, zob, kombajn Zmaj 780 u odličnom stanju, peč za centralno grijanje na čvrsto gorivo, novi »smederevac« i električni štednjak s polovinom na plin. Tel.: 064-2281100.

Povoljno izdajem zidanu garažu, može stati i dva auta, minut od autobusnog kolodvora Subotica. Tel.: 064-9640-745.

Prodaje se kuća na Makovoj sedmici sa svim sporednim prostorijama i zidanim bazenom u dvorišnom dijelu, dimenzija: 7 x 4 m i placem od 3 motike, s mogućom zamjenom za odgovarajući stan i doplatu. Tel.: 063/538-639.

Prodajem sliku ulje na platnu slikara Gustava Matkovića, Portret djevojčice s psom. Povoljno. Tel.: 061-4338-102.

Izuzetno povoljno iznajmljujem kuću kojoj je potrebno sređivanje. Cijena po dogovoru. Blizu autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064-9640-745.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

PISMO ČITATELJA

Oštrije reagirati na incidente

Kao što sam tvrdio, moj tekst o položaju srijemskih Hrvata niste smjeli ni spomenuti, a novo zamajavanje objavljujete u broju 470, od 30. ožujka 2012., u reportaži u kojoj se govori o »povijesnom trenutku početka obnove kuće bana Jelačića« u Petrovaradinu. Ne radi se ni o kakvoj obnovi zgrade nego o opravi fasade na intervenciju inspekcije, jer je počela padati na prolaznike! A sve je vješto iskorišteno za predizborno krečenje i farbanje u »povijesnom trenutku«. Mislite li da je ovaj jadni hrvatski narod u Srijemu naivan. Ali ako ništa, bar su i Subotičani osjetili »srijemsku atmosferu« kada su im prolaznici vikali da su

ustaše (i nije to nikakav »izolirani slučaj«), no, kao i obično, brzo su otišli 100 kilometara od mjesta događaja.

Ovakva »Hrvatska riječ« je zatvoren časopis (za uhljebljenje lojalnih ljudi politici o kojoj sam pisao u prošlom dopisu) i nema veze s realnim životom ovdašnjih Hrvata. Kada biste u svakom broju umjesto četiri stranice »Subotičke kronike« (koja valjda izlazi i u nekom lokalnom listu) samo na jednoj stranici objavili članak o konkretnom slučaju diskriminacije, nepravde i sl., prema nekome u Srbiji samo zato što je Hrvat ili oštro reagirali na sve »izolirane« incidente ili makar otvorili rubriku »Pisma čitatelja«, onda bi to mogla biti Hrvatska riječ. No, lakše je (i bez posljedica) pisati o »šaralazama« nego hodati po terenu i istraživati probleme običnih ljudi. A njih je mnogo, osobito ovdje u Srijemu.

Miroslav Cakić, Novi Sad

Kućanica iz Sonte, *Marica Matin*, zašla je u 99. godinu, a kako je zdravije još uvijek dobro služi, nada se i zaokruženju cijeloga stoljeća. Rođena je 19. prosinca daleke 1913. godine. I autor ovih redova, iako je zagazio u 57. godinu života sjeća se ove živahne starice, koja je dolazila u posjet njegojvoj teško oboljeloj baki prije gotovo tri desetljeća. Rođene iste godine, prijateljice u djetinjstvu i djevojaštvu ostale su »dobre« sve do smrti jedne od njih. Baka Marica je tada, sa sedamdesetak godina, djelovala vitalno, govor je odavao ženu koja, bodreći »drugu«, bodri i sebe, jer i sama je imala u kući ne baš lakog bolesnika, supruga *Stipana*, koji ju je, svladan bolešću, 1985. godine i napustio. Od tada je, sve do prije tri godine, kad joj se kći Kata, po odlasku u mirovinu, vratila iz Njemačke, živjela sama u domu na periferiji sela. »Dani su mi nekako i prolazili, mislila sam da se sve ono što smo moj Stipa i ja do tada radili zajednički, mora poraditi, makar i nejakom ženskom rukom. Čak sam i 'prezala' i sjedala na kola, no, brzo sam uvidjela da je to samo muški posao. No, večeri su mi bile duge i puste. Istina, do poznih godina sam plela i heklala, no, nedostajala mi je Stipina osorna riječ, nedostajalo mi je njegovo disanje. Kuća mi je postala pusta, ja sam se osjećala suvišnom na ovom svijetu. Svake večeri prije spavanja molila bih se Bogu, godinama čekam da me pozove za mojim Stipom. Proživjeli smo lijepe godine, pa kako da sad budemo odvojeni? No, Bog neće kako mi hoćemo. Valjda i sam zna zbog čega me je ostavio ovoliko dugo u životu«, priča suznih očiju baka Marica, dodajući jednu cjepanicu na vatru. »A moj Stipa je bio momak u kojega sam se 'zagledala na čošu'. Mi nismo, ko kasnije naša djeca, igrali 'masni fota'. To bi bilo baš jako 'brezobražno', da ne kažem 'sramočki'.

MARICA MATIN

Sad mi je srce na mistu

Najstarija je u selu, sjeća se tri rata

Piše Ivan Andrašić

Mi smo se lipo 'cigrali slipe bake', pa kad uvatiš noga ko ti se sviđa, još se malo napraviš i lud, sve ga diraš po licu i nećeš oma pogoditi ko je to. A srce samo 'duti'! Tako smo se ja i moj Stipa 'snašli', a kako ni moji ni njegovi nisu imali ništa protiv i 'uzeli smo se', prisjećajući se baka Marica. Mlade ruke

Matinovih vrijedno su radile »na paoršagu«. Obradivali su deset jutara dobre zemlje, u kući su držali kravicu, svinje i kojugod ovcu, a dvorište je uvijek bilo puno svakojake peradi. Izrodili su i dvoje djece. Od ranog proljeća, do kasne jeseni radili su u polju, a u dugim zimskim večerima baka Marica

je tkala, prela, eklovala, vezla, pulala. »Danas me duša boli kad vidim što mladi bacaju na smetlište, ko da se srame nas starih i naše prošlosti. I sama sam puno toga uradila, napripremala za moju djecu, a vidim da to danas njima baš i nije potrebno. Obožavala sam naša prela, na kojima je uvijek bilo veselo. Prelo bi se, heklalo i vezlo, a ispod oka smo gledale jedna na drugu i svaka od nas voljela je imati najljepše mustre i u vezu i u ekleraju. Skuhalo bi se kukuruza, 'napucalo koka', a popila bi se i po koja čašica vina. Često bi se i zapjevalo, najviše smo pivali svete pisme«, prisjećajući se brojnih prela baka Marica. Baka Marica se sjeća tri rata. »Bila sam dijete u vrijeme I. velikog rata, sjećam ga se više po pričanjima starijih. Znam da je poslije bilo teško živjeti, bili smo velika sirotinja. No, kako je svaka mladost lijepa, sirotinju nismo ni primjećivali. Sjećanja na II. veliki rat su mi življa i bolnija. Nisu mi bile najteže te četiri ratne godine, nego vrijeme poslije oslobođenja. Kad smo mislili da nam dolazi bolji život, došle su obveze. I opet to naše šokačko prokletstvo. I danas se zna tko je od Šokaca bio najveći dušman svojim. Što su nam oni raspisali, morali smo 'pridat', pa makar djeca ostala gladna. Inače bi bilo pritvaranja, čupkanja brkova i što ti ja znam čega još. Tako su nam zaplijenjeni konji, kola, žito, kukuruz, stoka, perad, pa su nam pokupili čak i dimljenu slaninu i mast 'iz kablica'. No i to je prošlo, opet smo se teškim radom digli, al polako je počela pritiskati starost. Naših dvoje djece koncem šezdesetih je otišlo u Njemačku trbuhom za kruhom, pa su i oni ostarili. 'Dite' mi je prošle godine i umrlo, a 'cura' mi je zaradila mirovinu i vratila se kod mene. 'Eto, sad mi je srce na mistu', pa već stvarno ne bih marila za mojim Stipom«, s olakšanjem konstatira baka Marica.

Eh, samo da mi je kvalitetnijeg drveta

Kažu da sirotinja o hobi-jima ne razmišlja, da je to privilegij imućnih. Da nije tako, vidjet će onaj koji upozna skromnog, poštenog mladića, domara na stadionu sončanskoga NK Dinamo, *Dejana Zlatara*. Život ga od djetinjstva nije milovao, pa danas, iako nije napunio ni tri desetljeća, poznaje njegove tamnije strane bolje od mnogih starijih. »Zbog problematičnog ponašanja pokojnog oca vrlo rano sam bio prinuđen na borbu za golu egzistenciju, a i danas najviše žalim što nisam imao ni minimum uvjeta makar

za srednjoškolsku izobrazbu. Već od završetka osnovne škole bio sam prinuđen na nadničenje. Nikada nisam birao poslove, dobar mi je bio svaki koji bi donosio kakav-takav prihod. Tako smo majka i ja prihvatili i mjesto domara u Dinamu, gdje bar imamo besplatan stan, struju i vodu. A i u klubu su zadovoljni našim radom, jer sve dogovorene obveze izvršavamo pošteno«, kaže nam Dejan. Rijetki znaju da ovaj mladić pored stalne, nemilosrdne borbe za komad kruha, upražnjava i jednu neobičnu aktivnost, hraneći svoju dušu, nesvjesno i danas pokazujući kako je to kod njegovih predaka upravo sirotinja iznjedrila najveće etnološko blago. Ulaskom u dvorište kuće koja mu je ostala iza pokojnog oca otkriva nam prisustvo umjetničke ruke i duše. Makete starih paorskih »vatrenih« kola, dvorišnih objekata, raznih uporabnih predmeta i još puno toga što je njegov um zamislio i ruka uradila, krasi ovaj prostor i dušu tvorca. I prostor ispred stana, na Dinamovom stadionu, oplemenjen je maketom starog dvorišnog bunara »na valjak«. »Ove makete izrađujem od djetinjstva, oduvijek sam volio obrađivati drvo. U početku mi je bila zanimljiva izrada »fičonki« od vrbova pruća, kasnije sve složenijih proizvoda. Nisu mi bile dostupne nekada vrlo popularne makete koje su mnogim mojim prijateljima roditelji kupovali kao komplete u dijelovima, pa su ih oni sklapali. To me je tjeralo na drugi način rada, jer nisam htio nikom pokazati da ja nemam nešto što oni imaju. Tako sam iz zimskih priča starijih ljudi crpio nadahnuće. Sve više sam se profilirao za izradu maketa objekata i uporabnih predmeta starog paorskog kućanstva. Danas vidim, a mnogi mi i kažu, da ovo što sam ja uradio, vrijedi puno više od njihovih formacijskih maketa u koje je ugrađeno puno umjetnih materijala«, priča Dejan, pokazujući sa svih strana maketu bunara. »Ovakav bunar, ali onaj stariji, s dermom i »sikom« od dasaka, uradio sam prije, on je u dvorištu moje kuće. Ovu maketu uradio sam zimus, kako bih skratio duge dane i malo ukrasio prostor na ulasku u stan. Rabio sam materijale koji su mi bili pri ruci, no, svi su prirodni, jer ne trpim plastiku. Materijale potrebne za izradu mojih maketa nalazim svuda oko sebe, samo žalim što mi je jako teško doći do kvalitetnijega drveta. Ono najkvalitetnije i najpogodnije za obradu, nedostupno mi je zbog cijene, pa rabim ono koje uspijem pribaviti. Radim i najprostijim alatima, pa mi proces izrade traje dosta dugo, ali tako je i moje zadovoljstvo veće, jer je svaka od izrađenih maketa unikat«, priča Dejan, a na upit koliko je to isplativo, sa smješkom odmahuje glavom. »Ne mogu govoriti o isplativosti, jer ništa nisam pokušavao prodati. Za mene ove makete nemaju cijenu, jer su dio moje duše, dio mojih dugih sati i dana u kojima sam boravio samo u svojem svijetu, sati u kojima nikada nisam razmišljao o okrutnosti svakodnevice, nego sam bio paor koji gradi samo za sebe svijet u kojem jedino može biti sretan i zadovoljan«, kaže i odlazi pospremiti rekvizite nakon upravo završene utakmice.

6. travnja 2012.

U NEKOLIKO REDAKA

Travanj

Svojim prvim danom, u prošlu nedjelju, započeo je proljetni mjesec travanj. Začudo, taj opće poznati svjetski dan šale ovoga puta je prošao bez nekih spektakularnih prijevara i ludorija. Vjerojatno nikome nije do šale, a raznoraznih prijevara je ionako svima dosta. Sve je isto, samo trava raste. Zato je i travanj...

FOTO KUTAK

Seoska idila!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Fran Bošnjaković

Koje godine i gdje je rođen hrvatski znanstvenik Fran Bošnjaković?

Gdje je stekao akademsku naobrazbu?

Zbog čega je napustio Njemačku?

Što je predavao na Tehničkom fakultetu u Zagrebu?

Koje godine postaje rektor Zagrebačkog sveučilišta?

Zbog čega 1953. godine odlazi ponovno u Njemačku?

Kada je izabran za dopisnog člana JAZU?

Kada i gdje je umro Fran Bošnjaković?

Rodio se 1902. godine, u Zagrebu.
Na Technische Hochschule u Dresdenu.
Zbog dolaska Hitlera na vlast, 1933. godine.
Znanost o toplini, kompresore i rashladne strojeve, Teoriju parnih strojeva...
1951. godine.
Postaje predstojnikom Katedre za tehničku termodinamiku i direktor Termotehničkog instituta u Braunschweigu.
1940. godine, a 1992. godine u HAZU.
Umro je 1. listopada 1993. godine u Stuttgartu.

VICEVI

Došao otac prvi put u vrtić po svoje dijete:

– Dajte mi maloga Ivicu.

– Kojeg Ivicu? Imamo ih trojicu – upita odgojiteljica.

– Bilo kojeg. Sutra ću ga vratiti! – odgovori rasejani otac.

Kaže čovjek prijatelju:

– Nisam rekao ni riječi svojoj ženi već tjedan dana?

– Kako si to uspio. Posvađali ste se?

– Ne, nisam je htio prekidati...

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

VIKEND AKCIJA 6.4. - 9.4.2012.

Riba skuša rinfuzno 1kg

~~249.90din~~
218.90din

Mladi luk veza

~~19.90din~~
15.90din

Zelena salata
1 kom

~~28.90din~~
19.90din

Hren marinirani 350 g

~~155.90din~~
125.90din

Vino crno Royal 1 l

~~195.90din~~
175.90din

Brašno T-400 glatko 5 Kg

~~254.90din~~
237.90din

Toalet papir Boni Perfex
2 sloja, 24 kom

~~369.90din~~
269.90din

Deterdžent za rublje Rubel Power
Fresh 9kg + Ornel 1 L GRATIS

~~1.285.90din~~
989.90din

VELIKA AKCIJA

**POPUST 20% na sve
lampione i svijeće od dobavljača
MIBRA**

Od 1. do 20. travnja

~~20%~~

PETAK - SUBOTA - NEDJELJA

Popust na svaku kupnju i 10. 11. 25. i 26. u mjesecu!

Popustu ne podleže: duhansku robu, tisak, artikli iz robnih rezervi, akcijski artikli i artikli sa trajno niskim cijenama

- 10%

Hrvatsko nacionalno vijeće,
Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata i
NIU »Hrvatska riječ«

raspisuju nagradni literarni i likovni

NATJEČAJ

za učenike osnovnih i srednjih škola koji
pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili
predmet Hrvatski jezik s elementima
nacionalne kulture, kao i za učenike –
članove hrvatskih udruga
kulture u Vojvodinina temu

Moj lijepi zavičaj

u čast 100. obljetnice rođenja pisca Ante
Jakšića i 150. obljetnice rođenja pjesnika
Ante Evetovića Miroljuba.

Literarni radovi (pjesma, proza u obliku
kratke priče ili sastavka) mogu biti pisani
hrvatskim standardnim jezikom, te
mjesnim hrvatskim govorima (bunjevačka i
šokačka ikavica). Likovni radovi mogu biti
rađeni u svim tehnikama, na formatima
maksimalne veličine bloka 5. Radovi
trebaju sadržavati sljedeće podatke: ime i
prezime učenika, razred, naziv škole i
mjesto, ime i prezime učitelja, nastavnika
ili profesora (mentora).

Radove je potrebno poslati na adresu
Hrvatskoga nacionalnog vijeća,
Preradovićeva 13, 24000 Subotica
Rok za predaju radova je
20. svibnja 2012. godine.

Autori najboljih radova bit će nagrađeni na
završnoj svečanoj akademiji za
najuspješnije učenike,
u lipnju 2012. godine.

Dodatne informacije mogu se dobiti kod
Anđele Horvat, članice IO HNV-a
zadužene za obrazovanje na telefon:
+381/646590686 ili e-mailom:

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVODANSKIH HRVATA

INFORMEDNO-POLITIČKI TIJELI
IZLAZI OD 1945. DO 2011.
OBNOVLJEN 2011.

HRVATSKA RIJEČ

